

Diplomadolgozat

Csepeliné Óvári Rebeka Eszter

2023

Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem

Budai Campus

Tájépítészeti és Településtervezési Kar

Tájépítész mérnöki mesterképzési szak

Az Etyek-Budai borvidék turisztikai fejlesztési lehetőségei

Belső konzulens: Dr. Sallay Ágnes
egyetemi tanár

**Belső konzulens
intézete/tanszéke:**

Tájtervezési és Területfejlesztési Tanszék

Tartalomjegyzék

1	Bevezetés	1
2	Az Etyek-Budai Borvidék bemutatása	2
2.1	A borvidék története	3
2.2	A borvidék pezsgőgyárai	4
3	Az Etyeki körzet tájvizsgálata	4
3.1	Települések rövid története	5
3.2	A szőlőtermesztés történeti változásai	10
3.3	Természeti, Táj adottságok.....	23
3.4	Infrastrukturális adottságok	25
3.5	Gazdaság és népesség	27
3.6	Turisztikai attrakciók.....	29
4	Borutak, Zöldutak.....	36
4.1	A borút fogalom kialakulása, jelentése	36
4.2	Borutak bemutatása	37
4.3	Zöldút fogalma	39
5	Értékelés.....	40
5.1	Módszertan.....	40
5.2	Szőlő és borkultúra értékelése	44
5.3	Turisztikai vonzerők értékelése	47
5.4	Turisztikai Infrastruktúra értékelése	51
6	Javaslat.....	55
6.1	Térségi szintű javaslatok.....	55
6.2	Település szintű javaslatok	60
6.3	Arculati elemek.....	66
6.4	Összegzés	72

7	Forrásjegyzék	74
---	---------------------	----

Melléletek

Tervlapok

1 Bevezetés

Diplomatervem **témájának megválasztásakor** szerettem volna egy hozzám közel álló, kedvelt időtöltéshez kapcsolódni. Ezen kívül szem előtt tartottam, hogy a helyszínt ismerjem, kötődjek hozzá, elérhető távolságban legyen.

Így esett a választásom az **Etyek-Budai borvidékre**, hiszen ezen a környéken élek már 25 éve. Barátaimmal és családommal pedig évente látogatunk meg egy-egy borvidéket, bornapot, fesztivált és kóstoljuk meg Magyarország különböző térségeinek, vidékeinek borait, megcsodálva a borvidékek sajátos arculatát és hangulatát.

Úgy vélem a hazai turizmus egyik kiemelkedő és még a jövőben fejleszthető ága a borturizmus, melyben a fiatal felnőttektől kezdve, családok és idősekig minden korosztály megtalálhatja a szórakozást, pihenést, feltöltődést. Ez persze akkor jöhet létre, ha ezen települések, vidékek multifunkcionális szolgáltatásokkal rendelkeznek.

A kiválasztott borvidék napjainkban is mutatja, mennyi kiaknázatlan lehetőség rejlik még benne, hiszen szinte tegnap alakult meg (2022-ben) a Nyakas-Hegyi Borút Egyesület, fő missziója a borkészítés szeretetének népszerűsítése a helyiek és a nyilvánosság számára.
(URL1)

Az Etyek-Budai borvidékről, mint általában mindenkinek, elsőre Etyek neve jutott eszembe, ám ehhez a borvidékhez számos más település is tartozik.

Elsődleges célom a borvidék megismerése, bemutatása, majd az Etyeki Körzet településeinek, táji adottságainak, arculatának vizsgálata. Kezdve a településeken egykor virágzó szőlőtermesztés és borkultúra történetével, változásaival és jelenlegi állapotával.

Jó példák bemutatása érdekében más magyarországi és külföldi borvidékeket is szeretnék megismerni, így feltárva a lehetőségeket, fejlesztési irányokat, turisztikai attrakciók népszerűsítésének módszereit.

Célom, hogy feltárjam az Etyeki Körzet borhoz kapcsolódó meglévő infrastruktúráját, feltárjam a meglévő és lehetséges turisztikai vonzerőket. Nem kihagyva a kapcsolódó zöldinfrastruktúra állapotát és esetleges hasznosíthatóságát.

Mindezek vizsgálatát követően kirajzolódnak borutak létrehozására alkalmas útvonalak, illetve akár más témakör köré felfűzött potenciális zöldutak, kulturális utak, tematikus utak. Továbbá útvonalak tervezése mellett fontosnak tartom az egységes arculat létrehozását, a borvidékhez tartozás érzését, hangulatát, identitás tudat erősítését helyi és térségi szinten.

Vizsgálataim során 11 településsel (Etyek, Biatorbágy, Bicske, Csabdi, Felcsút, Alcsútdoboz, Gyúró, Vál, Kajászó, Tordas és Martonvásár), összesen 392,84 km²-rel foglalkozom. A dolgozatomhoz felhasználok szakirodalmi műveket, szakdolgozatokat a borászat, szőlőtermesztés és a települések vizsgálatához, kiegészítve ezeket magyar és külföldi cikkekkel. Felkeresem a települések weboldalait és egyéb megbízható forrású internetes oldalakat.

A helyszíni bejárások során kiemelt figyelmet fordítok a helyi nevezetességeknél, látványosságoknak, a vonalas létesítményeknek, kiemelten a borutak, bicikliutak meglévő és lehetséges útvonalainak. A terepi munka során a külterületek, kisparcellás, kertés művelésű területek is hangsúlyos szerepet kapnak, hiszen itt található a szőlők nagy része.

Vizsgálatok elvégzése után egy **tájértékelési módszerrel** értékelem az eredményeket, melyek rávilágítanak a lehetséges fejlesztési irányokra, kiemelt helyszínekre.

2 Az Etyek-Budai Borvidék bemutatása

A borvidék a Felső-Pannon Borrégió részeként, mely öt kisebb borvidékből tevődik össze (Etyek-Buda, Neszmély, Mór, Pannonhalma, Sopron) a Dunántúlon található, a fővároshoz legközelebb eső borvidékünk. (URL2)

Alapvetően fehérboros vidék, török kiűzését követően vörösborral is próbálkoztak. Az Árpád-házi uralkodók alatt lendült fel a környéken a szőlőtermesztés, melyet a filoxéravész vetett vissza 1890-ben. Borvidék címet így csupán a közelmúltban, 1990-ben szerzett, mint Etyek-Budai borvidék. Leginkább, mint pezsgőalap borának köszönhetően szerzett hírnevet, melyet 1882-ben Törley József is elismert, hiszen a híres Törley pezsgők alapszőlőit a környéken termesztették. Ma a „Budapest szőlőkertjeként” emlegetik a három körzetre tagolódó borvidéket. Ezen három körzet a Budai (Telki, Tök, Páty, Üröm, Budajenő, Budakeszi,

Pilisborosjenő), a Velencei (Kápolnásnyék, Pákozd, Sukoró, Gárdony, Nadap, Pázmánd, Velence), illetve az Etyeki körzetre, melynek településeivel jelen diplomamunkában foglalkozom. A vidék legnagyobb bortermelője a Hungarovit Rt. (KÖKÉNY, 2009)

2.1 A borvidék története

Az Etyek-Budai borvidék első szőlőshegyei a Kis-Gellérthegy, Óbuda és a Sas-hegy voltak. Az Anjouk kihalása következtében jelentősen pusztultak a szőlőterületek, majd Mátyás király fellendítette Burgundiából hozatott szőlőtőkékkel.

A török időszak alatt szintén hanyatlás a jellemző egészen Savoyai Jenő főherceg munkásságáig, ő volt az ún. Promontor (promontórium szóból ered, szőlővel beültetett területet jelent) földesura. Ekkor kapott előteret a vörösbor termelés, főként a Fekete Kadarka, majd 1830-tól ismét a fehérbor dominált.

A Promontoron a Savoyai kastélyt a Törley pezsgőgyár vette birtokba, ebben az időben telepítették az Ezüstfehér, Zölddinka, Muskotály és Mézesfehér fajtákat. Ennek az időszaknak a filoxéravész vetett véget. (URBÁN, 2004)

A filoxéravész Észak-Amerikából indult, Nyugat-Európán át került Magyarországra a lisztharmattal és a peronoszpórával együtt ez a gyökértetű. Lössös talajú szőlővidékeken 30-90%-os volt a pusztítása.

Új rezisztens fajtákra, oltványokra volt szükség, melyeket francia szakemberek segítségével tanulták meg a hazaiak előállítani. 1896-ban törvény is született az ültetvények felújításáról, mely előírta a talaj művelésének módját, a szabályos sor- és tőtávolságokat, a trágyázás és karózás módját és az engedélyezett, jó bort adó fajtákat.

Nem csak Amerikából, hanem Nyugat-Európából és importáltak jó bort adó, rezisztens fajtákat, mint például a Tramini, Merlot, Olaszrizling, Oportó, Cabarnet, Rajnai rizling, Ruhlandi vagy Sauvignon.

1898-ban megalakult a Magyar Királyi Szőlészeti Kísérleti Állomás és Ampelológia, ahol Szőlő- és Borgazdasági Tanfolyamot is indítottak. A filoxéra után lendült fel az alföldi borgazdálkodás, hiszen a homoktalajok kevésbé volt fertőző és életképes a gyökértetű. (KOZMA, 2001)

Etyeken 1860-as években lendült fel a szőlőtermesztés, ekkor épült meg a körpince együttes is. Ezen időszak legkedveltebb fajtái itt a Dinkák, Gohér, Hárslevelű és a Kadarka voltak. (URBÁN, 2004)

A felvirágzás az I. világháborúig tartott, mikor is a legtöbb gazda tönkrement, a II. világháborút követően a német betelepülő lakosságnak köszönhetően újra indult a szőlőtermesztés, szerencsére a Törley pezsgógyár túlélte a háborús időszakot. (DLUTUSZ, 2004)

A borvidékhez tartozó Velencei körzet történetéről érdemes elmondani, hogy már az Árpád-háziak korában is foglalkoztak itt szőlőműveléssel, a filoxéra után Rizlinggel, Mézesfehérrel és Hárslevelű fajtákkal ültették be a területeket. Pincéik jellemzően lyukpincék, majd nád-pincésípok voltak. 1993-ban alakult meg a Szent Benedictus Borrend, majd a Borbarát egyesület, mely ma 12 pincének a szövetsége. (URBÁN, 2004)

2.2 A borvidék pezsgógyarai

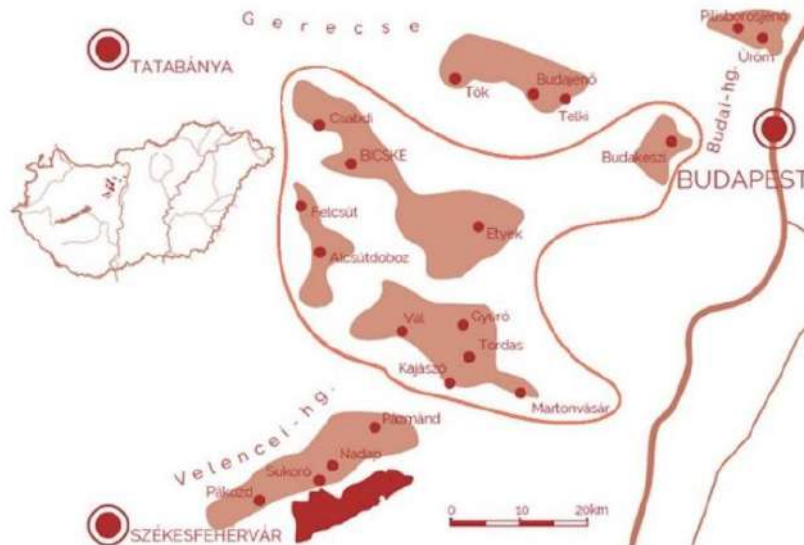
A Törley pezsgógyár 1882-ben költözött Budafokra Reimsből, hiszen Törley József Reimsban dolgozott a Theophil Roederer pezsgógyárban és itt alapította első saját gyárát is, melyet 1880-ban költöztetett Magyarországra. A Törley pezsgő híres volt Németországban és Franciaországban is. Törley József utód nélkül halt meg vakbélgyulladásban 1907-ben. 1950-ig testvérei vezették, majd állami kézbe került. Az 1970-es években került a Hungarovit Bt. irányítása alá, mely már 40 éve működik.

A Francois pezsgógyár Louis Francois alapításával indult, aki még a Törley pezsgógyárban kezdte munkásságát. Székhelye Budafokon volt és a Törley legnagyobb riválisa volt. Az 1900-as években már Albániába, Egyiptomba, Norvégiába, Hollandiába, Brazíliába és az USA-ba is exportáltak. 1982-ben vette át a Hungarovit Rt. (NISZKÁCS, 2004)

3 Az Etyeki körzet tájvizsgálata

A borvidék etyeki körzete Fejér megyében található, a települések a Váli-Völgyben és az Etyeki-fennsíkon fekszenek. Mint a 1. ábrán is látható tizenkét település tartozik a körzethez: Csabdi, Bicske, Felcsút, Alcsútdoboz, Etyek, Biatorbágy, Budafok, Gyúró, Tordas, Martonvásár, Vál és Kajászó. (URL2)

1. ábra: Etyek-Budai Borvidék Etyeki Körzete (URL2)

Mivel Budafok mára szinte teljesen beépült, szőlőterületei erősen visszaszorultak, így ezzel a kerülettel jelen dolgozatban nem foglalkozom részleteiben.

3.1 Települések rövid története

Alcsútdoboz:

Igen régóta ember által lakott, lakói nemes birtokosoktól kezdve a pálos rend tagjaiig sokfélék voltak a történelem során. Az első okleveles említés Dobozról 1339-ből, Alcsútról 1365-ből ismert.

A település fénykora a XIX. század első felétől a XX. század közepéig tartott, amikor Habsburg József nádor, István, Károly és Ágost irányították az alcsúti uradalmukat. 1827-től kastély, kastélypark, több uradalmi épület, így majorságok is épültek (Hatvanpuszta, Máriavölgy, Göböljárás, Ginzapuszta, Bányavölgy), ezekhez cselédlakások, iskolák is csatlakoztak. Az itt híres arborétumi kastély Pollack Mihály tervei alapján készült, mely a második világháború alatt kigyulladt, leégett a kápolna, a könyvtár és a levéltár is.

Alcsútdoboz 1950-ben jött létre Alcsút és Vértesdoboz egyesítésével, mára a két településrész teljesen összenőtt. Az egy utca mentén felfűződő falu az alcsúti elágazásnál kiterjedté válik, itt kapcsolódik a két szőlőhegy és az arborétum. (Alcsútdoboz TAK)

Biatorbágy:

Az egykori két településrész, Bia és Torbágy települések első dokumentuma III. Béla oklevele 1192-ből. Régóta lakott mind két településrész, Torbágy már a rómaiak, kelták és avarok által is lakott patak völgy.

A 18. század közepétől, a Sándor és Szily birtokos családok kezében virágzó mintagazdaságok jöttek itt létre, ennek következtében pedig gazdag épületállomány maradt fenn az utókor számára.

1884-ben átadott Budapest-Bécs vasúti fővonal érintette a települést és nagy hatással volt a település fejlődésére. Az 1931-ben elkövetett bécsi gyorsvonal elleni merénylet után a nyomvonal áthelyezésre került, így ma a látványos kettős völgyhíd, a viadukt sétányként működik. (Biatorbágy TAK)

Bicske:

Bicske is már ősidők óta lakott hely, mint település, első említése 1306-ból való, bár egykori birtokosairól, a Bicskei családról már 1258 óta tudni. 1449-ben a birtok a Rozgonyi család birtokába került, majd II. Ulászló király a birtokot Corvin Jánosnak adta a területet.

A XVII. század első évtizedének végére a környék szinte teljesen elnéptelenedik. Újjáéledését gróf Batthyány Ádám országbírónak köszönhető, akinek a tulajdonába került és 1768-ra a település népessége 359 családra tudott növekedni.

A település 1173-ig volt falu, majd 1871-ig mezőváros, 1872-től nagyközség, 1986-tól városi rangot kapott, 2013-tól járásközpont is. (Bicske TAK)

Csabdi:

A község első említése a középkorból, 1274-ből ismert, ekkori neve a „Chopol”, feltehetően a lecsapolt bicskei nagy tó miatt kapta (Csapol). A Csabdi központtól 5 km-re északra található Vasztélypuszta településrész, melynek első írásos említése 1240-ből való. Korabeli neve „Boztyh” volt, feltehetően francia származású név, a területen található lakótornyot nevezhették így (Bastille) francia mintára.

A török idején Csabdi is, Vasztély is elpusztult, majd a második világháborúban frontfalú is volt.

A mai zsákfalú és Vasztélypuszta közötti-, illetve a környező gazdag földeken tanyák és majorságok gyűrűje jött létre. Jelenleg 9 külterületi mezőgazdasági „mikro-település” tartozik

Csabdihoz: Bárcza-puszta, Czékus-tanya, Józsa-tanya, Kisasszony-major, Kossuth völgy, Kovács-tanya, Majortanya, Csabdi-major, Méhes-tanya és Télizöldes. (Csabdi TAK)

Etyek:

A község neve eredetileg az Ete személynévből származik (Az Ete magyar férfinév, jelentése: a hetedik gyermek), német neve: Edeck. Már időszámításunk előtt 9000-től találtak ősember nyomokat a területen, később római kolónia és avarok lakhelye is volt. 896 és 1326 között a falu a Csák nemzetség Fejér megye-i birtokainak a része. A történelme során Etyek volt királyi birtok, török hódoltság és jezsuiták birtoka is. (URL3)

A környéken már a rómaiak idejében is foglalkoztak szőlőműveléssel, az Árpád kor óta fejlett szőlő- és borkultúrával rendelkező Etyek-Budán valamennyi népcsoport magával hozta egyedi borászati kultúráját, mely gazdagította Etyek-Buda sokszínűségét. (Etyek TAK)

Etyeken az 1900-as évektől igazán jelentős a szőlőtermesztés a Törley-pezsngőgyárnak köszönhetően. Ma a több mint 800 hektáron termelt szőlő egyrészt a budafoki Törley pezsgő alapanyagát adja, másrészt az helyi borok (Chardonnay, Sauvignon blanc, Szürkebarát, Királyleányka, Rajnai Rizling) készülnek belőle. (URL3)

Botpuszta településrészt 1927-ben egyesítették Etyekkel. A XX. sz. közepén Etyekhez már tartozott Botpuszta, Dávidmajor, Háromrózsa, Józsefmajor, Klementinmajor, Ödönmajor, Paszkalinmajor és Richárdmajor is. (Etyek TAK)

Felcsút:

Valószínűsíthetően már a bronzkorban is éltek itt emberek. A település neve személynévből származik (Csút). Első írásos említése, mint Felchut, 1269- ból származik.

A török hódoltság idején a település nem pusztult el, kuriális nemesi faluvá vált. Később a pálos rend birtokába került. A második világháború után az épületek mindössze 10%-a maradt épen.

Az elmúlt években a településen látványos fejlesztések valósultak meg, főleg turisztikai és sportcélú beruházások formájában. 2014-ben elkészült Puskás Akadémia, 2016-ban pedig átadták a Vál-völgyi Kisvasutat, ami felcsúti Puskás Akadémia és az Alcsúti arborétum között közlekedik. (Felcsút TAK)

Gyúró:

Neve feltételezések szerint a "gyúr" igéből vagy a szláv "Dúró", "Gyuri" személynévből ered. A talált régészeti leletek alapján a település már az ókorban lakott hely volt. Az első írásos emlék 1340-ből származik és 1953-ban egyesítették Kuldó településsel. A lakosság életében fontos szerepet töltött be a szőlő- és a földművelés, a mezőgazdaság. (URL4)

Kajászó:

A már római korban lakott település a háborúk következtében többször elnéptelenedett. Az első igazi felvirágzásra a két világháború között került sor, amikor a gazdák szövetkezetet hoztak létre és tejbegyűjtő állomást építettek. A második világháborúval járó pusztításokat viszont nagyon megszenvedte a kis falu, a két háború közötti tevékeny időszak eredménye odaveszett.

Napjainkra a község fejlődésnek indult, a lakosság lélekszáma, a folyamatos és komoly beruházások következtében folyamatosan növekszik. (Kajászó TAK)

Martonvásár:

A középkorban itt haladó közlekedési folyosók tették fontossá a város akkori területét, így a falu már az Árpád-korban vásártartási jogot nyert. A 14. század folyamán a Poháros, majd a Kapi család birtokába került, a 15. század elején Zsigmond király neje, Borbála királyné tulajdona lett a település. Zsigmond később visszavette azt feleségétől, és a gersei Petheőknek adományozta, akik a török kor végéig voltak birtokosai Martonvásárnak. A Petheők család után a Sajnovics család, majd Beniczky Sándor osztrák katonatiszt kezére kerül. Az uradalmat tőle vásárolja meg az idősebb Brunszvik Antal 1771-ben. Antal fia, ifjabb Brunszvik Antal élete alatt épült fel a kastély barokk változata, megkezdte a park kialakítását, és sikerült a falunak mezővárosi rangot szereznie II. Józseftől 1789-ben. (URL5)

A Brunszvikok Martonvásár története során 4 generáción keresztül birtokolták e területet, mely később Dreher Antal sörgyároshoz került. A Brunszvik örökség meghatározó, és a Beethovennel kötött barátság ma is kultuszként maradt fenn. (Martonvásár TAK)

A rendszerváltás után a Magyar Tudományos Akadémia Mezőgazdasági Kutatóintézetét alakították itt ki, mely kísérleti gazdaságával évtizedek óta fenntartója a Brunszvik örökségnek. (URL5)

Tordas:

Első írásos emléke 1235-ből származik, melyben II. András király engedélyt adott Salter vitéznek, hogy Tordas birtokát eladhassa Csák Miklósnak. A törökök hódoltság idején teljesen elpusztult a falu és csaknem 100 évig pusztaság volt, helyén csak az ősi templom romjai maradtak meg.

A Sajnovics család 1687-ben alapított újjá a falut, a család kihalása után pedig a Batthyányi családé lett, majd egy részét eladták a Dréhereknek.

A két világháború között már nem tudtak megélhetést biztosítani az egész lakosságnak, ezért szövetkezeteket hoztak létre. Az 1938-ban alapított Hangya szövetkezet építette a falu majdnem összes, ma is működő, középületét, a kultúrházat, a vendéglőt, a Fajtakísérleti Állomást, az orvosi rendelőt, tornateremet. Nagyszabású terveik a II. világháború kitörése miatt nem tudták megvalósítani.

Napjainkban a falu újra fejlődésnek indult. (URL6)

Vál:

A Váli-víz völgyének névadó községe már a Honfoglalást megelőző évezredekben lakott volt. Határában közép bronzkori földvárát, ún. Pogányvárat, és kelta falut tártak fel. Első említése 1166-ból való. A falu hagyománytudatában a község Vál fejedelemről kapta nevét. Meg kell említeni azonban Vinis Ferenc értelmezését, aki Vál nevét a "vallis" (völgy) latin szóra vezeti vissza. 1479-ben Somi Józsa temesi bán birtoka, s "Wal"-ként, 1500-ban pedig "Waly" néven szerepel. A török hódoltság alatt jó elhelyezkedése miatt (félúton helyezkedik el Buda és Székesfehérvár között) fontos stratégiai pont volt. Így ekkor is virágzó város, szultáni birtok volt.

1773-ban Ürményi József státus-miniszter tulajdonába kerül, aki családi székhelyévé tette, barokk-klasszicista kastélyt, az új templomot, a családi mauzóleumot építtetett. Ebben az időben lett járási székhely Vál, a vásárjogot is megszerezték, ami a környék kereskedelmi központjává tette a községet. Központi szerepét 1912-ben veszíti el, mikor a járásközpont Bicske lesz. Az Ürményiek elszegényedése után, 1878-ban Dréher Antal veszi meg a váli birtokot.

A II. világháború nagy pusztításokat végzett a településen. (Vál TAK)

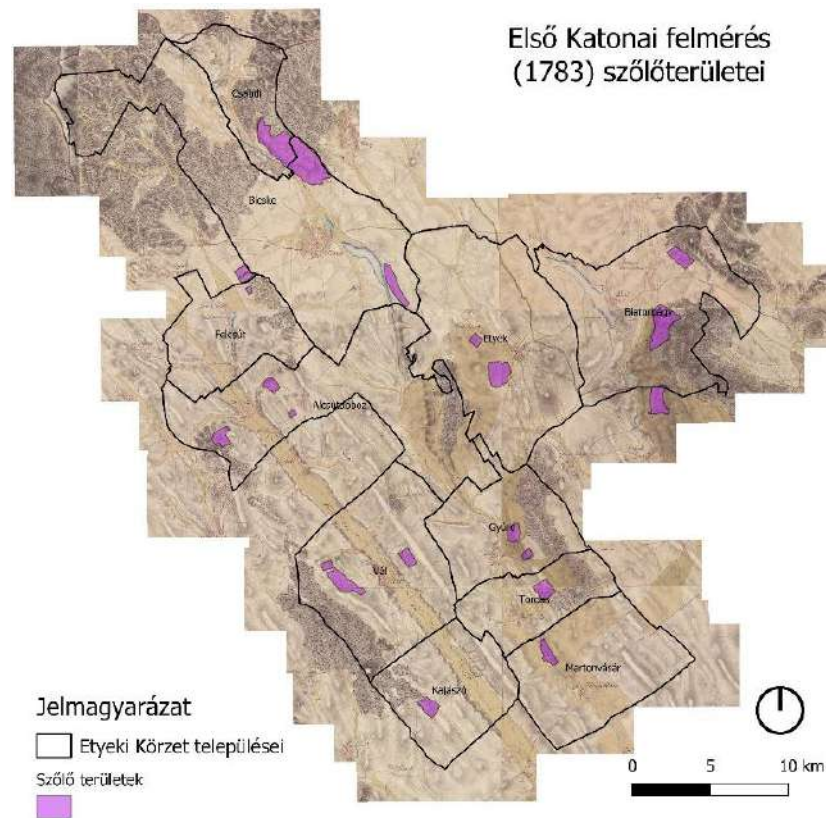
3.2 A szőlőtermesztés történeti változásai

Az Első Katonai Felmérésen jól látható, hogy az 1700-as évek végén, Felcsút kivételével, mindegyik településen jelentős kiterjedésű, egybefüggő szőlő művelésű területeket gondoztak.

A térképen a szőlőhegyek nevei még nem kerültek feltűntetésre.

Ekkoriban Etyeken kívül Bicske, Biatorbágy és Vál is 100 hektárt meghaladó szőlőterületeket birtokolt.

A 2. ábrán az Első Katonai felmérés kori, 1783-as állapotot vizsgáljuk:

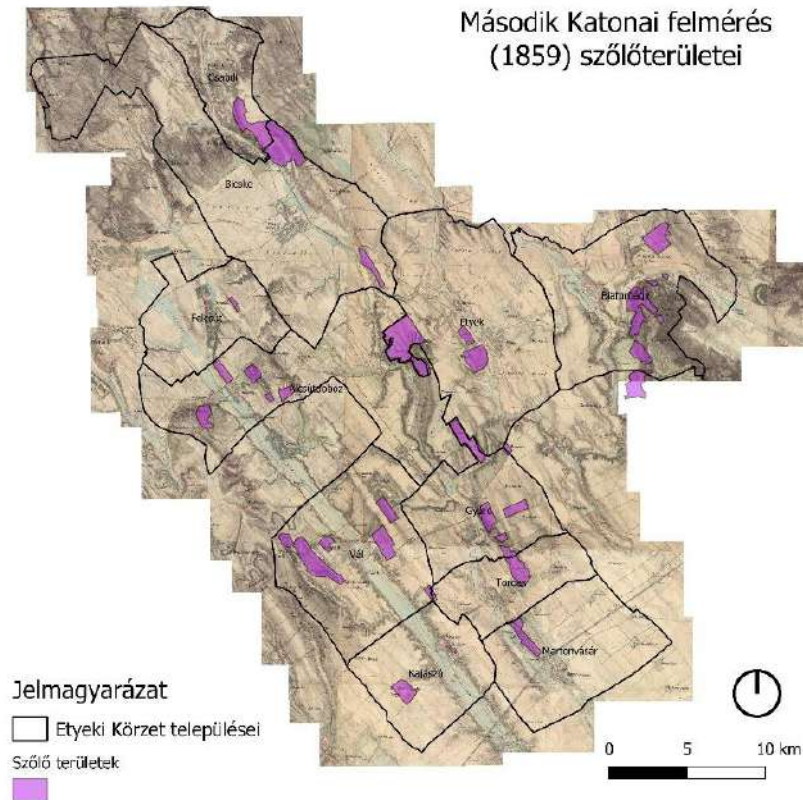

2. ábra: Első Katonai felmérés idején meglévő szőlőterületek (térkép: mapire)

Az 1859-es felmérés azt mutatja, hogy a vidéken igencsak fellendült, a szőlőtermesztés, bár ekkor még nem volt jelen a Törley pezsgőgyár pozitív hatása, de a filoxéra vész negatív hatásai sem látszódnak.

Legjelentősebb növekedést az etyeki szőlőterületek mutatnak, ahol majdnem 300 hektárral nőtt a művelés, ezen kívül Válon és Gyúron bővültek látványosan a szőlők.

Második Katonai felmérés kori, 1859-es állapot (3. ábra):

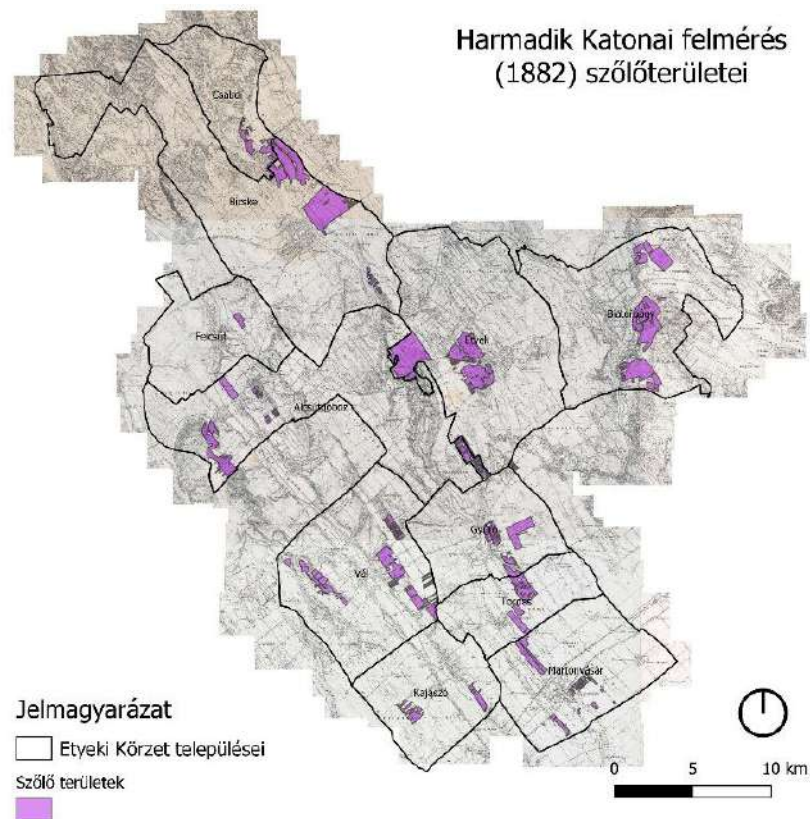
3. ábra: Második Katonai felmérés idején művelt szőlők (térkép: mapire)

Harmadik Katonai felmérés kori, 1882-es állapot:

1882-ben költözött a környékre a Törley pezsgőgyár, a filoxéra vész pusztítása még nem érzékelhető, így a térképen is láthatjuk, hogy ekkorra tehető a helyi szőlőtermesztés virágkora.

Kajászó, Csabdi és Felcsút kivételével minden településen jelentősen nőtt a szőlőterületek mérete és száma, több domboldalt is bevontak a termesztésbe, ezt olvashatjuk a 4. ábráról.

4. ábra: Harmadik Katonai felmérés idején meglévő szőlőterületek (térkép: mapire)

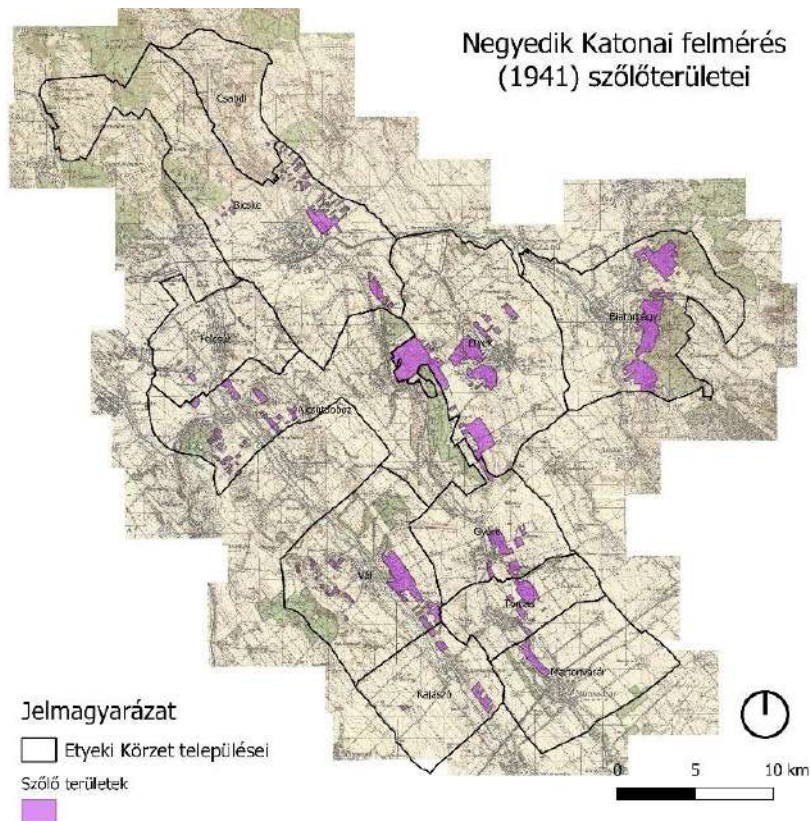
1941-es állapot:

1941-re érezhető a filoxéra pusztítása, bár a helyi borász egyesületeknek és a pezsgőgyárnak hála jelentős tudott maradni a szőlőtermesztés.

Mégis Alcsútdobozon felére esett vissza a szőlőterületek nagysága, Felcsútról, Csabdiról és Martonvásárról szinte teljesen eltűnt.

Megfigyelhető még az 5. ábra alapján a megmaradt szőlőterületek felaprózódása, keskeny parcellákra szorulása.

5. ábra: Az 1941-es felmérés idején művelt szőlőterületek (térkép: mapire)

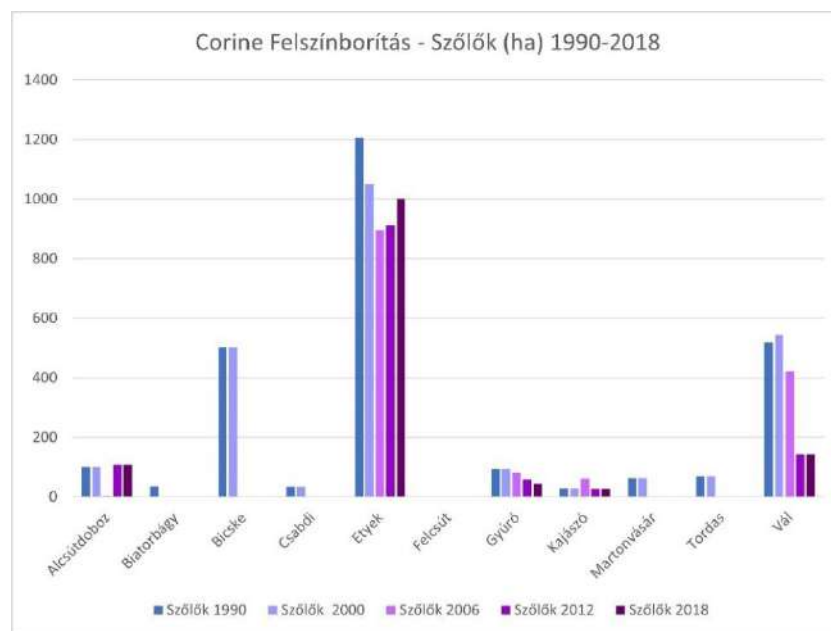
Jelen állapot (V01 Vizsgálati Tervlap):

Hazánkban a szőlőbirtokok igen elaprózódtak, átlagosan 0.32 ha egy terület, ez az Etyek-budai borvidéken 0.42 hektár, tehát ezt is kisebb birtokokot alkotják. De vannak 10 ha feletti nagyobb ültetvények is.

A borvidéken leggyakoribb művelés típus az egyfüggönyös, mely kevesebb kézi munkaerőt igényel, viszonyt minőségi bort inkább az ernyőműveléssel lehet létrehozni, melynél alacsonyabbra nevelik a törzset és szellősebbre a lombozatot, ez a második leggyakoribb módszer. A vidék jelenleg leggyakoribb fajtái a Chardonnay, Olasz Rizling és a Zöld veltelini, de természetek Zenit, Pinot noir, Rajnai Rizling és Savignon fajtákat is. A Chardonnay közepes növekedésű, szeptemberben érő fajta. Kedveli a magas mésztartalmú talajokat, túri a szárazságot. Peronoszpórára és lisztharmatra érzékeny. Az Olasz Rizling szintén közepes növekedésű, októberben érik, magnézium hiányra, peronoszpórára, lisztharmatra és szürkerothadásra is érzékeny. Zöld veltelini közepes növekedésű, szeptemberben érő fajta,

mely inkább az üde talajokat kedveli, szintén érzékeny lisztharmatra és peronoszpórára. (KÖKÉNY, 2009)

Alább jól látható (6. ábra), hogy 1990-től 2018-ig a településeken hogyan alakultak a szőlőterületek mennyiségei hektárban. A 2022-es állapotot terepbejárással és úrfelvétel elemzésével térképeztem fel, az eredményeket településenként részletezem a továbbiakban.

6. ábra: Szőlővel borított területek 1990-től 2018-ig Corine adatbázis alapján (Teir)

Alcsútdobozon a településhez legközelebb eső szőlő területek a Rézhegyen találhatóak, mely zártkertes településrész, jelenleg az országos tendenciát mutatja, tehát egyre kevesebb szőlőt, gyümölcsöt termesztenek, egyre gyakoribb a lakó funkció megjelenése a viszonylag keskeny parcellákon. Hasonló folyamatokat figyelhetünk meg a Kis-hegyen, mely az Arborétumtól DNy-ra fekszik. Egybefüggő, valószínűsíthetőleg kereskedelmi célra fenntartott szőlő birtokokat külterületen, Felcsút menti határnál, illetve Etyek felé találhatunk. A Corine adatbázis alapján 2018-ban 100 hektár szőlőt műveltek a településen, a saját felmérés 2022-ben is 100 hektárt mutat. A falun 1882-ben volt a legtöbb művelt szőlő, akkor több, mint 300 hektár szőlőt lehetett felfedezni a katonai felmérés térképein. Ma a 100 hektár főleg az Etyek felé eső külterületi nagytábláknak köszönhető (7. ábra), a saját célra, kisparcellán termesztett szőlő valójában egyre kevesebb, 2010-es Teir adatok alapján 50 fő körül alakul a szőlővel foglalkozók száma.

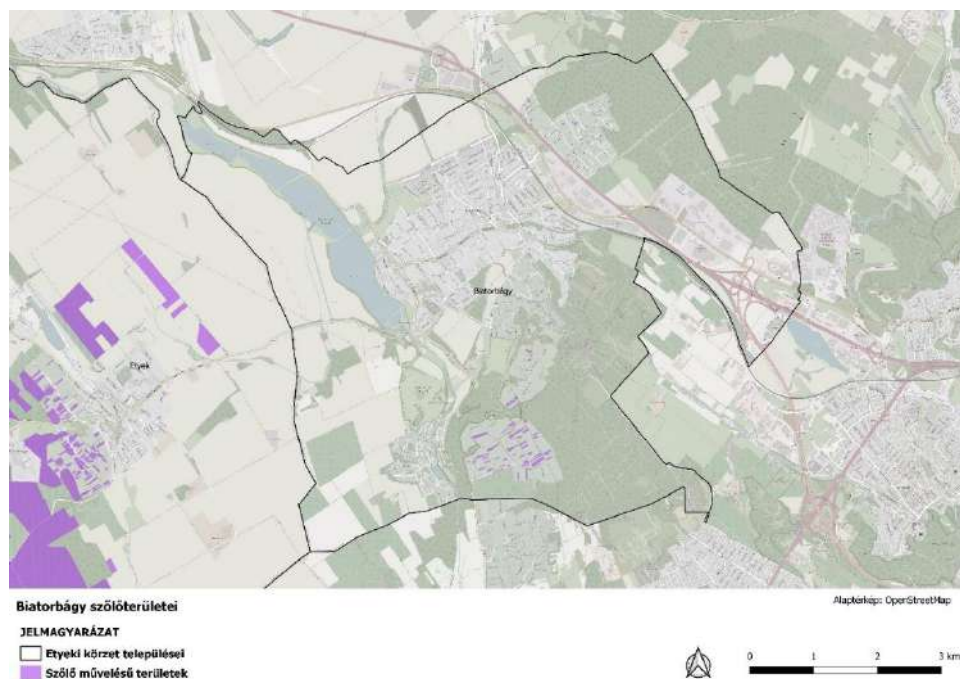

7. ábra: Alcsútdoboz szőlőterületek 2022

Biatorbágyon a Corine adatbázis szerint 1990 óta nincs jelentősebb szőlőterület. Terepi bejárás során az Sósút irányában az Ürgehegyen (ami az 1941-es térképen nagy egybefüggő szőlőshegy) találhatóak kisebb-nagyobb magán célra termesztett szőlők. Illetve az M1-es Északi oldalán lévő zártkertes, ma már egyre inkább lakó beépítésű, domboldalon fedezhető fel néhány szőlőskert (9. ábra). Ám még így sem éri el a 10 hektárt, ennek ellenére 13 magánpincészet foglalkozik vendéglátással és bor eladással, általában szervezett, úgynevezett „nyitott pincék” napok/hetek formájában. 2005-ben alakult a Bia-Veritas Biatorbágyi Borkultúra és Tájvédő Egyesület, mely azon dolgozott, hogy újjá élessze a borkultúrát a településen. A rendezvényeknek, a közösségépítésnek és az örökségvédelmi tevékenységüknek hála 2016-ban visszanyerte borvidéki státuszát, Bia Veristas Borút néven pedig kijelölt útvonalat állítottak fel, a jelentősebb pincék mentén az Ürgehegyen (8. ábra). (URL7)

8. ábra: Présház és szőlőtőkék az Ūrgehegyen (saját fotók)

9. ábra: Batorbágy szőlőskertjei

Bicskén is fellelhetők a még 1941-es egybefüggő, nagy szőlőhegyek maradványai. A Babos-hegyen, mely átnyúlik Csabdi felé (11. ábra), zártkertek között főleg kisebb, főleg magán célra termesztett szőlőterületekkel találkozhatunk. A présházak közé ékelődnek családi házak, szántóterületek és felhagyott zártkertek is. A legnagyobb mértékben a Galagonyáson maradtak meg szőlők (10. ábra), ám ezek is nagyrészt felaprózódtak, keskeny parcellákra szorultak. Felmérés alapján közel 50 hektár szőlőt találunk, 2010-es adatok alapján több, mint 100 fő foglalkozik a termesztéssel. Különlegessége, hogy az eddigi településekhez képest itt három pincészet is folytat vendéglátást.

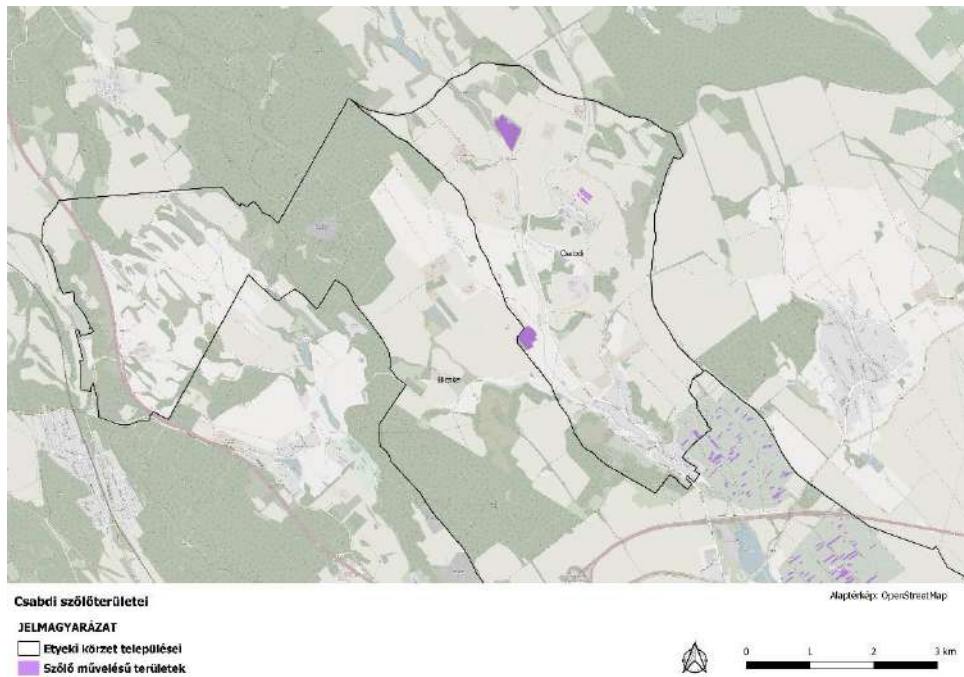
10. ábra: Présházak és szőlők képe a Babos-hegyen és a Galagonyáson (saját fotók)

A Málé-hegyen egy-két nagyobb területen található szőlő, ám az 1941-es kiterjedést közel sem éri már el. Összességében a szőlő művelésű területek alig haladják meg már az 50 hektár.

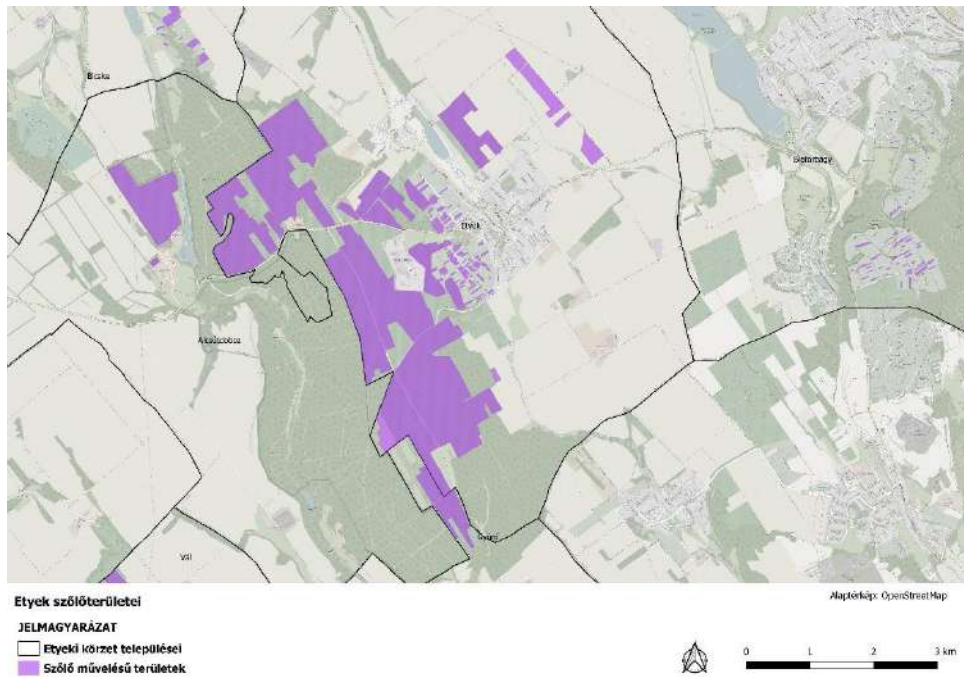
11. ábra: Bicske szőlőterületei 2022

Csabdin a Babos-hegyen átnyúló szőlősök már 1941-re szinte teljesen felaprózódtak, eltűntek. Ma bár még megmaradt a zártkertes jelleg, főleg gyümölcsösökkel, haszonkertekkel és lakó funkcióval rendelkeznek a telkek. Szőlőt nagyobb területen tanyák közelében, például a Kisasszonytanya mellett természetnek, de összességében a szőlőterületek nem érik el a 20 hektárt (12. ábra).

12. ábra: Csabdi településen található szőlők

Etyek, mint a borvidék ezen körzetének névadó települése igencsak kiemelkedik szőlőterületek és borászatok terén. A Corine adatbázis szerint 1990 évekhez képest bár kevesebb, a 2005-2006-os állapothoz képest viszont növekedés tapasztalható, jelenleg is több, mint 800 hektár szőlővel rendelkezik a település. Nem csupán háztáji, zártkertes, kisparcellás területen, hanem nagytáblás termesztés is zajlik. Alcsútdoboz felé eső külterületen halmozódnak a nagyüzemi célra szánt szőlők (13. ábra).

13. ábra: Etyek szőlőterületei

14. ábra: nagytáblás szőlők az Etyeki Borút mentén (saját fotók)

Igazi borvidéki hangulatot ma a körzet települései közül itt tapasztalhatunk leginkább (14. ábra). Borút, számos borászat, borhoz kapcsolódó rendezvények színesítik a település turisztikai palettáját. Nevesebb fehérborokat, pezsgőket is palackoznak a településen, híres a 150 éves körpince együttes, illetve védett érték és egyedi tájérték kapcsolódik a szőlőhöz, borhoz (15. ábra). A pezsgőgyárnak hála sikerült a1800-as évek óta megőrizni a területek mennyiségét, a borkészítés kultúráját és sikeresen átvészelték a filoxéra vészt is.

15. ábra: Modern préházak, borászatok és a történeti Körpincék (saját fotók)

Felcsút bár szerepel a borkörzet települései közt, mára már nem rendelkezik szőlősökkel. 1941-es Papp-tói szőlők és a Borbála-pusztai szőlők megszűntek. Ám turisztikai szempontból nem elhanyagolható település (lásd 3.7-es fejezet).

Gyúró település melletti domboldalain ma is számos kisebb-nagyobb szőlőterülettel találkozhatunk. A 16. ábrán látható, hogy itt is főként préházak terjedtek el, bár meredekebb oldalak mentén lyukpincéket is fel lehet fedezni. Az 1800-as évek végén több, mint 400 hektárból mára alig 40 hektáron folyik a termesztés, ezek főleg magán célra használt kisparcellák, zártkertek. Vendéglátás egyik pincénél se lehet felfedezni.

16. ábra: hozzáépítései lyukpincék és préházak Gyúró az Öreg-hegyen (saját fotók)

Tordason (17. ábra) nagyon hasonló zártkertes településrészt találunk, neve itt is Öreg-hegy. A gyümölcsösök mellett itt is kisparcellás szőlősök működnek. A régóta itt működő termesztésre utalnak a hegy utca nevei is, mint Otelló, Rizling vagy Szürkebarát utca. Nagyobb területen az Erdőmajornál folyik termesztés.

17. ábra: Tordas, Öreg-hegy (saját fotók)

Vál mellett, hogy bővelkedik kulturális és építészeti emlékekkel, értékekkel, több pincesorral, szőlőssel is rendelkezik (18. ábra). Etyek után (jóval lemaradva) itt maradt fenn a leginkább a szőlőtermesztés és borkultúra a körzetben. Itt is megfigyelhető a zártkertek lakófunkcióval való bővülése, a kertgazdálkodású telkek fogyatkozása. Ilyen kisparcellán művelt szőlőket az Öreg-hegyen, Új-hegyen, Epres-dűlőn, a Páskom-dűlőn és az Aligvári dűlőn találunk, míg nagyparcellás természetst a Haraszthy birtok körül folytatnak (19. ábra). Híresebb pincészetei a ViMaVin Pincészet és a Hollósy birtok. Teir 2010-es adatai alapján 124 fő művelt szőlőt, összesen 98 hektáron (saját számítás).

18. ábra: Présházak az Új-hegyen és az Öreg-hegyen (saját fotók)

19. ábra: Gyúró, Tordas és Vál szőlőterületei

Kajászó nem volt kiemelkedően jelentős a borászat, szőlőtermesztés területén, 1882-es időállapotban voltak a legnagyobb kiterjedésű a szőlőterületek 140 hektárral, ma csak kis keskeny parcellákon, magáncéllra termesztik (20. ábra), a Rákóczi utca menti domboldalon, összesen körülbelül 2 hektáron.

Martonvásáron az Orbánhegyen volt nagyobb területen szőlőtermesztés (21. ábra) és ma is ezen a településrészen találkozhatunk szőlősökkel, ám jóval kisebb területeken. Kertés művelésű telkeken megjelent itt is a lakófunkció.

20. ábra: Kajászói szőlős és Martonvásár, Orbánhegy látványa (saját fotók)

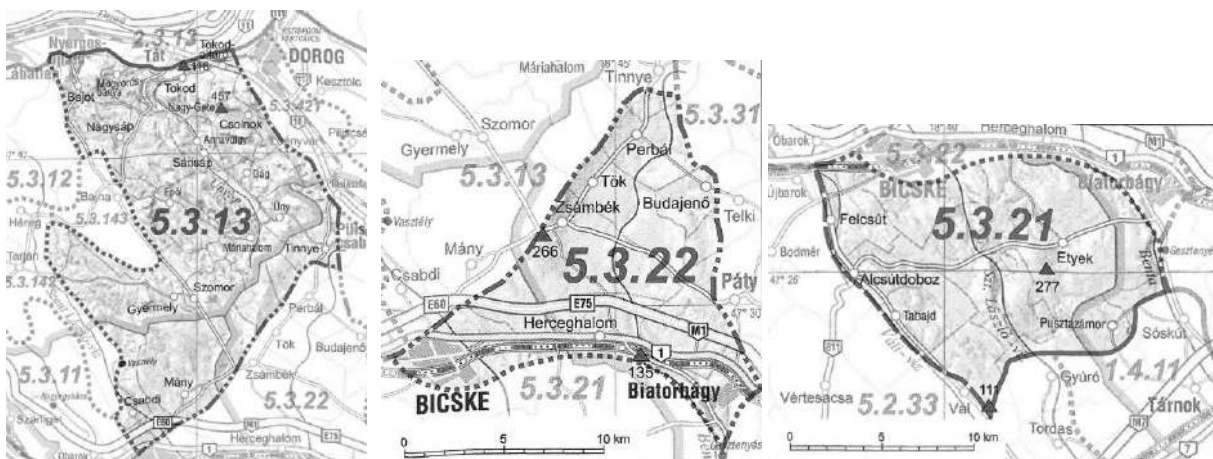

21. ábra: Kajászó és Martonvásár szőlőterületei

3.3 Természeti, Táj adottságok

Az Etyeki körzet négy külön kistáj része, melyek a Váli-víz síkja, az Etyeki dombság, a Zsámbéki-medence, a Lovasberényi-hát és a Keleti Gerecse, a kistájak láthatóak a 22. ábrán.

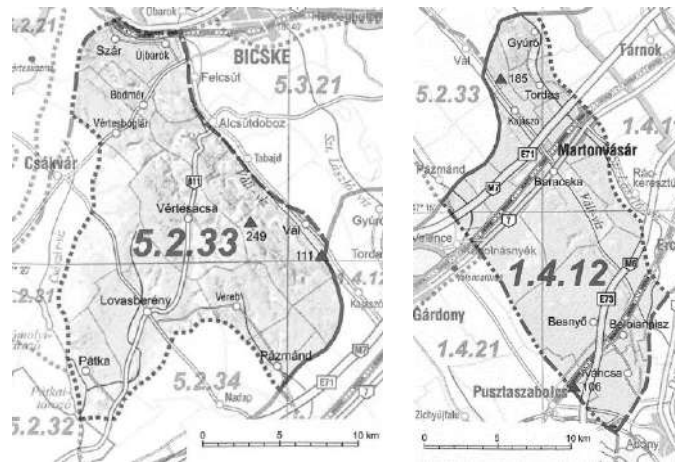

22. ábra: A Keleti Gerecse, a Zsámbéki-medence és az Etyeki-dombság kistájai (DÖVÉNYI, 2010)

A Keleti Gerecse kistájhoz csupán egy település, Csabdi tartozik, a kistáj legdélebbi területét adja. A kistájra jellemző a 10°C körüli évi középhőmérséklet, az ÉNy-i szél, 550 mm évi csapadék, a mészkő alapkőzet és barna talajok, bár Csabdira már inkább a csernozjom talajok fordulnak elő (melléklet: Talajtani térkép).

A Zsámbéki-medence kistájhoz Bicske és Biatorbágy tartoznak (23. ábra). Az előbbihez hasonlóan szintén medencék tagolják, mérsékelt meleg, száraz éghajlatú. Itt is az évi középhőmérséklet 10°C körüli, évi csapadékmennyisége, jellemző szélirány előbbivel megegyező. Leggyakoribb talaja a mészlepedékes csernozjom (melléklet: Talajtani térkép).

Az Etyeki-dombsághoz Felcsút, Alcsútdoboz és Etyek tartozik a vizsgált települések közül. Szintén a mészlepedékes csernozjom talajok az elterjedtek a dombokkal, völgyekkel tagolt kistájon. Évi középhőmérséklete, csapadékösszege, gyakori széliránya előzőekkel megegyezően alakul.

23. ábra: A Lovasberényi-hát és a Váli-víz síkja kistájak (DÖVÉNYI, 2010)

Vál település a Lovasberényi-hát kistájhoz tartozik, ahol évi 9,5°C az középhőmérséklet, évi csapadékösszeg évi 570 mm körül alakul és talajait tekintve a mészlepedékes csernozjom dominál.

Gyúró, Tordas, Kajászó és Martonvásár a Váli-víz síkja kistájhoz tartoznak. Szintén völgyekkel szabdalts térség, évi középhőmérséklete elérheti a 10,5°C-ot, viszont évi csapadékmennyiség csak az 540 mm-t éri el.

Összességében elmondható az öt kistájról, hogy az évi középhőmérséklet eléri a 10°C-ot, jellemzően vízhiányos területek, ÉNy-i széliránnyal. Talaját tekintve főleg mészlepedékes csernozjom talajok (melléklet: Talajtani térkép). (DÖVÉNYI, 2010)

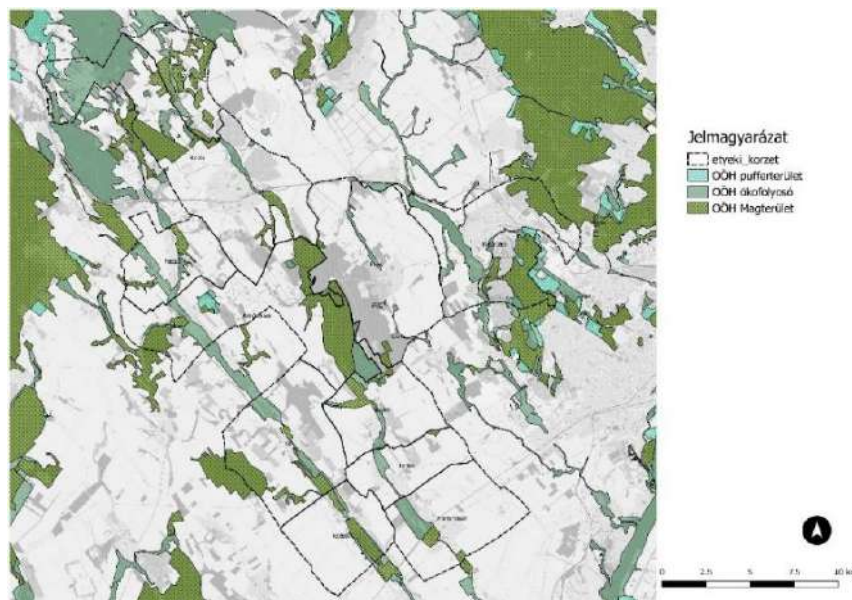
A jó borhoz legfontosabb elsősorban a fajta hőigényének kielégítése, ez befolyásolja a cukortartalmát, a színét és az ízét, de fontos az adott fajták csapadék mennyisége is, illetve a vegetációs időszak hossza. A szőlő fénykedvelő, 9-21 C°-os évi középhőmérséklet az ideális. Az

Etyek-Budai borvidék leginkább a Champagne borvidék klímájára hasonlít leginkább, tehát lankás vidék (melléklet: Domborzat térkép), gyakori a légmozgás, de ritkák a fagykarak, kevés a csapadék és magas a napsütéses órák száma, ezért pezsgőboroknak ideális. (BACSÓ, 1963)

Természeti adottságok:

Jelentősebb, nagy kiterjedésű természetvédelmi terület nincs a településeken, Natura 2000-es területek Bicske és Csabdi északi részén halmozódnak, illetve Alcsútdoboz és Gyúró közötti Verti és Ginza vadaskert területén nyúlnak át.

Az Országos Ökológiai Hálózat elemei is igen feldarabolódva, foltokban vannak jelen (24. ábra), kiemelendő a Váli-víz és a Szent László-patak menti ökofolyosók és magterületek, melyek összefüggő vonalas jelleget mutatnak.

24. ábra: Az Országos Ökológiai Hálózat elemei (saját szerk)

3.4 Infrastrukturális adottságok

A térség jól megközelíthető, Budapest, Tatabánya és Székesfehérvár közelsége is hozzájárul ehhez. Az ország egyik legforgalmasabb autópályája érinti Bicskét és Biatorbágyot, lehajtóval együtt. Az M7-es pedig Martonvásáron és Kajászón halad át, egy lehajtóval. Ehhez társul az 1-es és a 7-es autótűt, illetve több főút, így gépjárművel az összes település gyorsan és egyszerűen elérhető. Vasúti közlekedéssel Biatorbágy és Bicske elérhető a Budapest-

Hegyeshalom vonalon, Martonvásár pedig a Budapest-Székesfehérvár vonalon rendelkezik megállóval. Elmondhatjuk, hogy közlekedés szempontjából frekventáltak a települések (melléklet: Infrastruktúra térkép).

Gyalogos turistautakkal csupán három település érintett, legjellemzőbb az országos piros jelzésű útvonalak, magasabb tengerszint feletti magassággal (melléklet: Domborzat térkép) is rendelkező Biatorbágyon, Bicskén és Csabdin találhatóak (25. ábra).

A többi településen átmenő kerékpáros útvonalakat építettek ki a közelmúltban. Nemrég

Turistautak és kerékpárutak

- JELMAGYARÁZAT**
- Etyeki körzet települései
  - Turistautak**
  - Kerékpárút
  - Gyalogos turistaút

25. ábra: Gyalogos és kerékpáros útvonalak (saját szerk., alaptérkép: OpenStreetMap)

fejződött be a Budapest-Balaton, más néven a BUBA kerékpárút megépítése, pihenőkkel együtt, mely Biatorbágyon ér be a térségbe, elhalad a Biatorbágyi-tó mellett, a 8106-os úton ér be Etyekre, az autósforgalomtól elválasztott burkolt úton. Etyek és Gyúró között mezőgazdasági területeken halad át, érinti Tordas települést, majd Kajászón keresztül hagyja el a Velencei-tó felé a Váli-völgyét. A településeken belül több útvonal változathoz is lehet választani. Például

Biatorbágyon belül a Viadukttól a Füzes-patak mentén vagy északra eső kisebb utcákon át is csatlakozhatunk a tótól Etyekre vezető úthoz. Illetve kiegészítő útvonalként használható a Váli-víz partján vezető szőrt burkolatú út, melyre Biatorbágy után az 1-es út mentén Bicske felől közelíthető meg és Felcsútnál térhetünk rá a patak menti útvonalra. A BUBA összesen 34,5 km

hosszan vezet ezen a szakaszon, Etyek belterülete után kell a legnagyobb szintkülönbséget leküzdeni, ahol több, mint 100m-es emelkedőt kell megtenni 5 km-en.

26. ábra: Szintkülönbségek a BUBA kerékpárúton a vizsgált települések területén (saját szerk)

Három kerékpáros pihenőt építettek ki, egyet Etyek és Gyúró határában, Gyúró belterülete utáni horgásztó partján és egyet Tordas belterületén a Szent László-patak menti sportpályánál (26. ábra).

A kiegészítő útvonal a Biatorbágyi-tótól vezet a 8101-es út mentén Bicskéig (13.5 km), Bicske és Felcsút között azonban nincs kijelölt útvonal. Felcsúttól 19.7 km-es szakaszon juthatunk el Kajászóig.

3.5 Gazdaság és népesség

Alcsútdoboz teljes közigazgatási területe 4800 hektár, melyből 2700 hektár belterület. Állandó népessége közel 1500 fő, elmondható, hogy az 1990-es évek óta lassú ütemben ugyan, de a népesség növekedése tapasztalható. 2020-ban 84 működő egyéni és társas vállalkozás volt a faluban, 24 őstermelő. Főleg a mezőgazdaságban vállalkoznak, de jelen vannak az építőiparban és egyéb műszaki tevékenységekben is (Teir 2021-es adatok).

Biatorbágy erős gazdaságú város, 930 hektáros belterülettel és 3480 hektár teljes közigazgatási területtel. Exportra is termel, majdnem kétezer működő egyéni és társas vállalkozással, 84 őstermelővel. Főleg a műszaki és ingatlan ügyekben vannak jelen, de nem sokkal marad le a kereskedelemben és építőiparban vállalkozók száma sem. Népessége folyamatosan növekszik, jelenleg több, mint 14 700 fő állandó lakosa van.

Bicske 6890 hektáros a teljes területe, melyből 820 hektár a belterület. Állandó lakossága több, mint 12 400 fő, mely a 2010-es évek óta növekedést mutat, ám összességében az 1990-es évektől enyhe fogyás tapasztalható. 854 működő vállalkozással és 102 őstermelővel rendelkeznek, melyek főleg a szolgáltatás terén vannak jelen (több, mint 600 működő vállalkozás).

Csabdi 1510 közigazgatási és 190 hektár belterületen terül el. Állandó népessége 1285 fő, mely ingadozó, az elmúlt 3 évben fogyatkozó változást mutat. 86 működő egyéni és társas vállalkozó és 33 őstermelő lakik a településen, akik a szolgáltatásban vannak főleg jelen, második helyen pedig a mezőgazdasági vállalkozások állnak.

Etyek 5050 hektáros területen terül el, melyből mindösszesen 280 hektár belterület. Növekedő állandó népessége jelenleg 4560 fő. Több, mint 400 egyéni és társas vállalkozás és 105 őstermelő működik Etyeken. Nem meglepően a szolgáltatások terén van a legtöbb vállalkozás, másodikként itt is a mezőgazdaságot találjuk.

Felcsút 1970 hektáros közigazgatási területén 230 hektár a belterület, itt közel 2000 állandó lakost számoltak 2021-ben, ami az elmúlt 10 évben folyamatos növekedést mutatott, bár lassú ütemben. Érdekessége a falunak, hogy az elmúlt években drámaian megnőtt az önkormányzat iparűzési adóból származó bevétele. 164 működő vállalkozás és 48 őstermelő van a településen, legtöbben a szolgáltatások terén vállalkoznak, második legtöbben pedig az építőiparban.

Gyúró 2290 hektáros teljes, 150 hektáros belterülettel rendelkezik, ahol 1344 fő állandó lakos él, ami az elmúlt években minimálisan, de növekvő folyamatot mutat. 40 őstermelő és 106 működő vállalkozó él a településen, többségük a szolgáltatások terén helyezkedett el.

Kajászón (2260 hektár közigazgatási, 150 hektár belterület) 1200 fő él állandó jelleggel, itt is inkább a lakosság növekedése jellemző. Vállalkozási hajlam Alcsútdobozhoz, Csabdihoz és Gyúróhoz hasonlóan alakul, 81 működő egyéni és társas vállalkozással (legnagyobb részük a szolgáltatásban) és 25 őstermelővel.

Martonvásár (2760 hektár) 360 hektáros belterületén több, mint 5800 fő él állandó jelleggel, az elmúlt 10 év alatt közel 140 fővel nőtt a népessége. 62 őstermelő és 409 működő vállalkozás van a településen, legnagyobb arányban a szolgáltatásban, de meghatározóak a műszaki és mezőgazdasági vállalkozások is.

Tordas (1490 hektáros közigazgatási terület) 190 hektáros belterületén 2224 állandó lakos él, 27 őstermelő és 194 működő társas és egyéni vállalkozó volt a településen 2020-ban. Itt is a szolgáltatásokban vállalkozók vannak a legtöbben.

Vál (3820 hektár) 230 belterületen épült ki. A lassú ütemben növekedő állandó lakosság száma 2021-ben 2687 fő volt. 68 őstermelő és 203 vállalkozás működik a településen, leginkább a szolgáltatásokban és az építőiparban vannak jelen.

(TEIR adatok 2011-2021-ig)

3.6 Turisztikai attrakciók

A települések igen változatos és egymástól különböző típusú turisztikai arculatot mutat (1. és 2. táblázat). Van, mely vendéglátás terén emelkedik ki (3. táblázat), mint Etyek a pincészetével és éttermeivel, de kulturális, építészeti szempontból pedig Vál, Martonvásár tekinthető jelentősnek, míg Biatorbágy és Csabdi turistaútvonalaival és természeti értékeivel lehet vonzó desztináció (27. ábra). (V01 Vizsgálati Tervlap)

Alcsútdoboz sem ismeretlen a legtöbbször számára, hiszen országos jelentőségű Arborétuma és a benne található dendrológiai gyűjtemény, melyek a Habsburgoktól maradtak ránk, a kastély és a pálmaház romjaival, a kápolnával és kisebb épített díszekkel együtt ez az angolkert. A Felcsútról induló kisvasútnak pedig a kastélykert mellett található a végállomása. A park mellett lehetőség van szállást foglalni és étkezni a Sport Hotelban, illetve kipróbálni magunkat a Kalandparkban. Ugyancsak építészeti örökség a Mária-major egykori tehenészetének épülete, mely ma a Pannonia Golf & Country-Club fő épülete. Ezen kívül kiemelendők történeti fasorai, a platán, gesztenye és feketedió fasor (URL8). Alcsútdoboz a vadászok kedvelt célpontja, hiszen két vadspark is működik a közigazgatási területének észak-keleti részén.

Biatorbágy változatos domborzatának (melléklet: domborzati térkép), a Budai-hegységnek és az Etyeki-dombság találkozásának köszönhetően már felfedezett gyalogos turista útvonalakkal rendelkezik, több kilátóponttal és geológiai érdekességgel. Újonnan áthalad rajta a BUBA kerékpárút vonala is. Ezen kívül több építészeti értékkel, eldugott kis kápolnával, kastélyépülettel és emlékművel rendelkezik, mint például a Viadukt kettős híd, mely mondhatjuk, hogy Biatorbágy jelképévé vált, ma parkként, biciklis közlekedésre használják (URL9). A Bia Veritas Egyesületnek köszönhetően kijelölt borúttal is rendelkeznek, mely bár nem állandó jelleggel, de nyitott pincék rendezvényen belül vendéglátó, illetve régi, hagyományos megjelenésű pincékkel is rendelkezik (URL7).

Bicskén szintén halad át gyalogos turistaút és két kiépített bicikliút is, rendelkezik kastélyparkkal, horgásztóval és jó néhány működő pincészettel és étteremmel, ám egyik téren sem mondhatjuk meghatározónak (melléklet: Turista térkép).

Csabdi igazán a lovas és a hátizsákos turizmusban tudja képviseltetni magát, hiszen több lovarda, tanya és majorság alkotja a lakott terület jelentős részét. Illetve kerékpár és gyalogos útvonalak is érintik, az egyetlen település, melyet az országos kék és Mária út is érint.

Etyek sajátos, borvidéki hangulatával emelkedik ki, magas kiemelkedik a működő pincészetek, vendéglátóhelyek számával és szálláshelyeket is lehet bőven találni. Erre épül a már honlappal, egyedi utcabútor design-nal létesült Etyeki Borút, illetve az Etyeki Piknik nyári rendezvény, mely kifejezetten a bor témakörre épül. Turistaút nem érinti, áthalad rajta viszont a BUBA. Kulturális, építészeti örökségeik közül is a legértékesebbek a bor, szőlőtermesztéshez kapcsolódnak, mint a Körpincék. (URL3)

Felcsút napjainkra vált turisztikai szempontból érdekessé. A Puskás Akadémia épületeit, Stadionját sokan jönnek megnézni, hiszen a híres Makovecz Imre építész tervei alapján készültek az épületek. 2015-re elkészült a Kisvasút (URL10) 2021-re a Pancho Hotel, idén befejezték a Váli-víz partja menti kerékpárút kialakítását, mederrendezéssel, ezen kívül még zajlanak a csónakázó tó partjára tervezett kilátós étterem kiviteli munkálatai.

Gyúró jelenleg nem számít kiemelt célpontnak a térségben, újonnan a BUBA útvonala érinti, rendelkezik lovardával és horgásztóval, melynek partján a BUBA egyik kerékpáros pihenője foglal helyet. Hangulatos szőlő-gyümölcs dominálta domboldalán nincs nyitott pincészet.

Kajászó múltjából adódóan nem bővelkedik kiemelkedő építészeti emlékekkel, viszont a Váli-víz menti és a BUBA találkozási pontja itt található.

Martonvásár igazán kulturális téren kiemelkedő, a Brunszvikok és Beethoven hagyatékának köszönhetően. A kastélykertben számos műemlék, szobor díszíti az angolparkot, ami rendezvényeknek, kiállításoknak és esküvőknek is helyet ad.

Tordas Gyúróhoz hasonlóan nem túl frekvenciált turisztikailag, egy kiemelkedő turisztikai attrakciója a Western falu, mely vendéglátóhely és élménypark is. (URL11) Szőlő-gyümölcsöse szintén hangulatos, még főleg kertes művelésű, de itt sincs vendéglátás.

Vál a település méreteihez képest rengeteg építészeti, kulturális emlékekkel, örökséggel rendelkezik, mint például a grandiózus katolikus templom, az Ürményi Mauzóleum, de híres a kortárs Love szobor is. Látványos a fő utcán egyre pusztuló Ürményi-Dréher kastély, melynek felújítása és utóhasznosítása évek óta várat magára.

1. táblázat: Épített és Természeti értékek, örökségek

Település	Műemléki védelem (muemlekem.hu)	Helyi védett épített érték (termeszetvedelem.hu)	Országos Természetvédelmi Terület (termeszetvedelem.hu)	Helyi Jelentőségű Természetvédelmi Terület/Emlék (termeszetvedelem.hu)	Egyedi Tájéérték (TÉKA)
ALCSÚTDOBOZ	Habsburg-kastély istállóépülete Habsburg-kastély és park együttese Magtár és majorsági épületegyüttes Református templom (2db) Szent Mihály arkangyal szobra Uradalmi épület	tűzoltó vasmászótorony	Alcsúti Arborétum TT	Csaplári erdő fekete dió fasor Rézhegy platán fasor és vadkörtefa Rézhegyi-fenyves vadgesztenye fasor égeres hársfasor platánfa (termeszetvedelem.hu)	35db
BIATORBÁGY	Iharos-Szily-féle sírkápolna Malom Római katolikus templom (2db) Sándor-Metternich-kastély Szentháromság-oszlop (2db) Szily-, majd Fáy-kastély Templomrom	I.világháborús hősi emlékmű Andrész-kereszt Faluház Határkereszt Hidak Kálvária Kerekes kút (2db) Kereszt Kőboltozatos híd Lipka-pincék Parasztház, Lakóház (30db) Présház, Pince (15db) Pumpás kút Református templom Rozália-kápolna Téglahíd Viadukt	Nyakas-kő földtani alapszelvény TE Kő-hegy kaptárkövei TE (okir.hu)	Biai-halastó Forrás-völgy Nyakaskő-Úrgehegy oszlopos tölgyek és japán akácok Pecató zöld juhar és szomorúfűz eperfák facsoportok fasorok fűzfa hársfa magaskőrís platánfa szivarfa vadgesztenye	132db
BICSKE	Batthyány-kastély és parkja Hegyi kastély és csillagvizsgáló romjai	Emléktábla (11db) emlékkő Griger Miklós mellszobra I.sz. általános iskola	-	-	33db

	Nepomuki Szent János-szobor Református lelkészlak Református templom Római katolikus templom Szent Flórián-szobor	I.világháborús mellszobor Jakab Képtár kereszt (3db) kollégium Kossuth Lajos mellszobra Lakóépület (4db) nevelési tanácsadó óvoda régi községháza Vajda János mellszobra Városi Bíróság zeneiskola			
CSABDI	Templomrom	-	-	-	41db
ETYEK	Kálvária szoborcsoport és Szent Vendel-szobor Magyar-forrás védőépülete Mária-szobor Nazarénus rendház Nepomuki Szent János-szobor Présház-pince Római katolikus templom (2db) Szent Orbán-szobor	Kerítés (18db) Kőkereszt / kőszobor (7db) Lakóépület (35db) Pince (11db) Présház (60db) Református templom	-	Etyeki TT	62db
FELCSÚT	Római katolikus templom	Bars - Kozma - Müller kúria Kulcsár - Hajós kúria Szőke - Gőcze kúria Tamássy - Margalit kúria Vető-kúria Lakóház Polgármesteri hivatal Református templom Régi vasútállomás	-	-	28db
GYÚRÓ	Római katolikus templom	evangélikus templom közkút református templom világháborús emlékmű	-	-	70db
KAJÁSZÓ	-	1.és 2.világháborús hősi emlékmű Artézi kút Farádi-Vörös-Végh-Andrássy-kastély Kápolna Református templom	-	-	25db
MARTONVÁSÁR	Brunszvik-kastély és parkja Gyermekkert Lakóház, asztalosműhely	-	Martonvásári-park TT	-	64db

	Magtár Mária-szobor Nepomuki Szent János-szobor Római katolikus templom				
TORDAS	Evangelikus templom Nepomuki Szent János-szobor Római katolikus templom Sajnovics- Batthány-Dreher birtok magtára Batthyány-Dréher-kastély Szent Anna-szobor	"öreg" temető cifra pince kultúrház, vendéglő épülete Lakóépület magtár óvoda Petőfi-szobor Sajnovics-szobor világháborús emlékmű víztorony volt Hangya épület	-	-	56db
VÁL	Csonkatorony és plébániaház Nepomuki Szent János-szobor Római katolikus templom Szentháromság-szobor Ürményi-kastély és parkja Ürményi-mauzóleum Vajda János szülőháza	-	-	-	39db

2. táblázat: Szabadidős tevékenységek

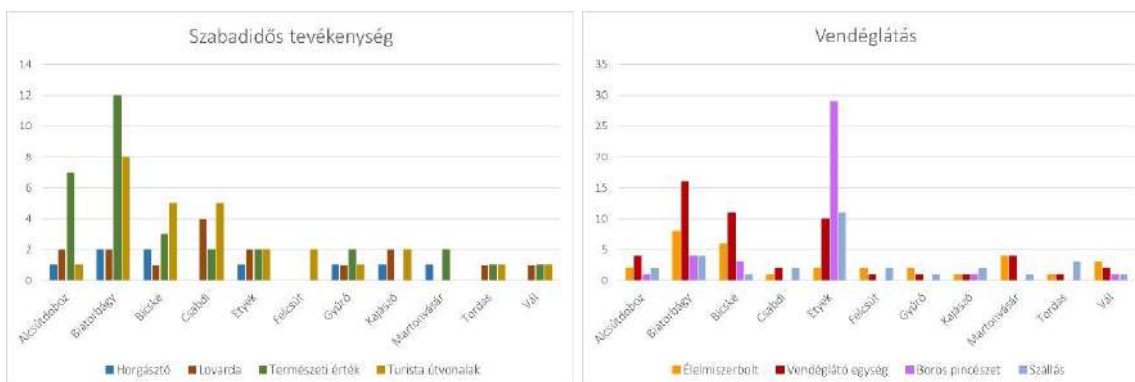
Település	Gyalogos turistautak	Kerékpárút	Horgásztó	Lovarda	Rendezvények	Egyéb
ALCSÚTDOBOZ	-	Váli-víz mentén	Diana és Zoltán horgásztó	Lovarda Nutra Farm	Farsang Valentin bál Húsvéti játszóház és vásár Falunapok Szüreti mulatság Mikulás Vál-völgyi Zsúr Szentjánosbogár rajzás Hóvirágünnep	Ginza Vadaskert Vérti Vadaskert Kalandpark Pannonia Golf & Country Club
BIATORBÁGY	5db	BUBA 1-es úti menti	Pecató Biai-tó	Budai-Ranch lovasíjász és lovasiskola Bolha Ranch	Társasklub Meseállomás Bábszínház Helyi érték túrák Kertbarát Kör előadásai Nyitott Műtermek	Színház Nyitott Pincék

						Kiállítások Filmklub Hídőrzők ünnepe Táncház	
BICSKE	4db	1-es úti menti	Bicskei horgászto Telepi halastó	Bicskei lovasudvar		Szent István-nap Húsvét Kreatív Hobbi Klub Farsang Disznótoros Magyar Kultúra Napja Bicskei napok	Színház
CSABDI	5db	1-es úti menti	-	Lovas Zugoly Pappok lovasudvar Cavallo lovasudvar Vasztélyi Lovas Kft		Szüreti multság Családi nap Mézeskalács kiállítás Tábortűz	-
ETYEK	-	BUBA	Etyeki Horgászto	Etyeki lovarda LaEstancia Polo Club		Etyeki Piknik Tavaszi Borangoló Csokoládéműhely Farsang Majális Kutyapiknik Horgászverseny Márton nap Mikulás Szent István nap	Meseerdő Rekreációs Központ
FELCSÚT	-	Váli-víz mentén	-	-		Falunapok Húsvét és Mikulás Kisvasutazás	Puskás Ferenc Labdarugó Akadémia Kisvasút
GYÚRÓ	-	BUBA (2db pihenővel)	Gyúrói horgászto	Gyúrói Lószanatórium			-
KAJÁSZÓ	-	BUBA Váli-víz mentén	Kajászói-tó	Biofarm lovarda Szentpéterpusztai Lovarda		Szüreti felvonulás Falunap és Búcsú	-
MARTONVÁSÁR	-	-	Bigboss horgászto	-		Kutatók Éjszakája Családi nap Élményséták a Brunszvik-kastély parkjába Élménylabor Beethoven születésnap Trilla Fesztivál Fülesbagoly Fesztivál Tökjónap	Autópálya Múzeum Óvodamúzeum

					Habparti Piknik Levendulaszüret	
TORDAS	-	BUBA (piehnnővel)	-	Hóka Lovarda	Falunap Westernfalu programok	Tordasi Westernfalu
VÁL	-	Váli-víz mentén	-	Quarter Ranch Mile	Love Fesztivál Vál-völgyi Vigasság	-

3. táblázat: Vendéglátás

Település	Élelmiszerbolt	Vendéglátó egység	Szállás	Pincészet
ALCSÚTDOBOZ	2	4	2	1
BIATORBÁGY	8	16	4	14
BICSKE	6	11	1	3
CSABDI	1	2	2	0
ETYEK	2	10	11	29
FELCSÚT	2	1	2	0
GYÚRÓ	2	1	1	0
KAJÁSZÓ	1	1	2	1
MARTONVÁSÁR	4	4	1	0
TORDAS	1	1	3	0
VÁL	3	2	1	1

27. ábra: Szabadidős tevékenységi lehetőségek és vendéglátóhelyek eloszlása a településeken

4 Borutak, Zöldutak

4.1 A borút fogalom kialakulása, jelentése

1950-ben született a fogalom Franciaországban, kirándulók és újságírók hiányolni kezdték az információs táblákat a szőlőterületeken, melyek elvezethetnek egy-egy pincéig. Tehát a borutak kezdetben csupán jelzőtáblák voltak, majd erre épültek a különböző szervezett programok. (PLET, 1995-1996)

A borturizmus a turizmus egy speciális és sokrétű ága, melynek bár alapeleme a szőlő, a bor és a pincészetek bemutatása, megismerése, népszerűsítése, ezekhez szorosan kapcsolódnak a térségek, települések történelmi örökségei, természeti szépségei a gasztronómia egyéb ágai is. Így mondhatjuk, hogy az érdeklődők olyan sokrétű szolgáltatást kaphatnak, melyek hozzájárulnak nem csak helyi hagyományok, de a táj egyediségének a megőrzéséhez is. Tehát egy borút komplex turisztikai termék, hiszen magába foglalhat ökoturisztikai, lovas turizmus, gasztroturizmus vagy kulturális vonzerőket vagy akár wellness szolgáltatásokat is. (KÖNYVES, 2012)

Magyarország első borútja a Villányi-Siklós Borút, mely 1995-ben létesült és 11 települést fog össze 30km hosszan. A második a Szekszárdi Borút és a Tokaj-Hegyaljai Borút, melyek egy évvel később 1996-ban alakultak meg. Ezeket követte a Balatonfüred-Csupaki, Eger-környéki, a Badacsonyi és a Mátraaljai Borút. 1999-ben aztán egy év alatt öt új borutat hoztak létre az Eu PHARE Regionális Kísérleti Program Alap segítségével: Mohács-Bóly Térség Fehérborút, Szekszárdi, Tolnai, Dél-Baltoni Borút és a Zalai Borút. (FÜLÖP, 2001)

Ezen borutakat több szervezet támogatja, tartja fenn, mint például a Magyar Borutak Országos Szövetsége, a Felső-Magyarországi Borút Szövetség vagy az Egri Borút Egyesület. Ma az országban 30 borút egyesületet tartanak nyilván.

Fontos leszögezni, hogy a Borút (a zöldúthoz hasonlóan) egy bejárható útvonal, mely mentén fellelhetőek a kiemelt vendéglátóhelyek, látnivalók, esetleg szállások és egyéb szolgáltatások. Fontos kiegészítő elemei a prospektusok, információs táblák és egyedi utcabútrók. A Borút Karta kiemeli, hogy csak borvidéken alakulhat ilyen útvonal, célja a vidéki élet és kultúra,

borkultúra bemutatása és védelme. A kínált borok forgalomba-hozatali engedéllyel kell, minősítéssel kell rendelkezzenek.

Típusai a Nyitott Borút, mely a borkóstoló helyek laza hálózatát jelenti, kevésbé népszerű borvidékekre jellemző. A Tematikus Borutak a borkóstolás mellett más tematikus programokkal, szolgáltatásokkal egészülnek ki. Klasszikus Borúttá valamilyen, általában földrajzi akadály miatt nem tud alakulni. A Klasszikus Borút egy borhoz kapcsolódó szolgáltatásoktól koncentrált helyen jön létre, általában már népszerű, nagy hírű borvidékeken. Jól kiépítettek, egyedi arculattal, információs táblákkal, kijelölt útvonallal, kis távolságok jellemzőek, a kapcsolódó települések kiegészítik egymást. (KÖNYVES, 2012)

A borutak még számos lehetőséget rejtenek a turizmusfejlesztés területén. Ezt alátámasztja egy 2017-2018-as olasz kutatás is. Ebben kifejtették, hogy a borturizmus milyen problémákkal küzd napjainkban, mint a klímaváltozás miatti termelési problémák és a fogyasztásának csökkenése. Új piaci lehetőséget is rejt azonban magában, hiszen egyre több külföldi turista keresi fel ezeket az helyszíneket. A kutatás eredményeként megállapították, hogy egy jól működő, vonzó borútnak 4 alapeleme van: maga a helyszín, bor és szőlő, értékek/tájértékek és szolgáltatások. Kiemelték, mennyire lényeges az érintettek bevonása a fejlesztésekbe is, legfontosabbak a pincészetek, éttermek és szállások üzemeltetői, tulajdonosai. Nem feledkeztem meg a marketing fontosságáról sem. Az olasz kérdőívészés szerint legjobb módszere a népszerűsítésnek a weboldalak, prospektusok és a rendezvények. (FESTAA, SHAMSB, METALLOA, CUMOS, 2020)

4.2 Borutak bemutatása

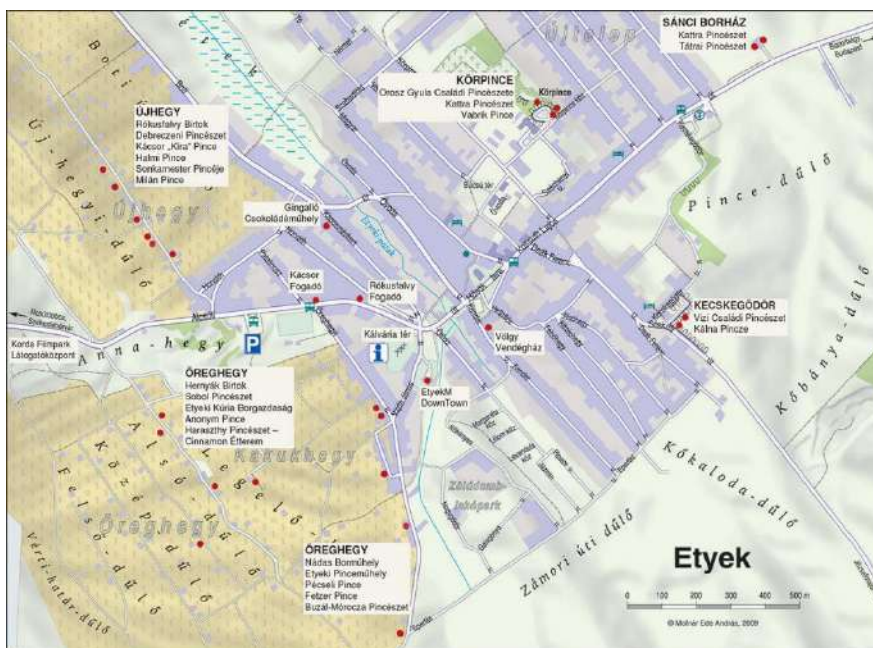
Az egyik legnépszerűbb borvidékhez tartozik, illetve a Balatoni Borrégióhoz a Badacsonyi Borút. Egyik legrégebbi borvidékünk klímája szubmediterrán jellegű, fehérbort termő, legnépszerűbbek az Olaszrizling és Szürkebarát szőlőfajták. A harmadik legnépszerűbb a tokaji és az egri után. (KÖNYVES, 2012)

A Badacsonyi borutat a badacsonyi Turisztikai és Borút Egyesület tartja fenn. Típusát tekintve klasszikus borút, hiszen kijelölt útvonalat is követhetünk egy-egy borkóstoló során, melyhez térképes segítség is rendelkezésre áll, megállókkal, pincészetekkel, látványosságokkal (28. ábra).

28. ábra: Badacsonyi Borút megállói (badacsonyinfo.hu)

A vizsgálati területünkön két borút található, az Etyeki Borút (29. ábra), mely még nem alakult klasszikus borúttá, hiszen megállói, a pincészetek, nincsenek egy konkrét bejárási útra, útvonalra felfűzve, bár elmondható, hogy a legnépszerűbbek az Öreghegy, Alsó-dűlője és az Újhegy utcája menti pincészetek, az Etyeki piknikre érkezők is általában itt fordulnak meg nagyobb létszámmal.

29. ábra: Etyeki Borút pincészetek (URL12)

A Bia Veritas Borút (30. ábra), melynek meghatározott útvonala van, viszont nincs állandó vendéglátás, a borkultúrára épülő egyéb szolgáltatások hiányosak. 13 pincészetet tart számon, melyben borkóstolásra, vásárlásra van lehetőség. Honlappal is rendelkezik: <https://bia-veritas.hu/>

30. ábra: Ürgehegyi Borút térképe (URL7)

4.3 Zöldút fogalma

A zöldút olyan lineáris, multifunkcionális tájépítészeti elem, amely legfontosabb szerepe a térbeli kapcsolatteremtés a területi kiterjedésű rekreációs és/vagy ökológiai jelentőségű szabadterek között (FABOS, 1995).

Tehát elsődleges szerepük a nem motorizált, tehát a gyalogos, kerékpáros és lovas közlekedés elősegítése. A zöld kifejezés, pedig sejteti, hogy szép, természeti környezetben vezetnek. Ezek a kiépített, tervezett útvonalak kiváló példái a tájépítészeti eszközöknek, melyek segítenek egy-egy térség fejlesztésében. Jó példa van erre a Zselicben, a Zrínyi Zöldút mind gyalogos, kerékpáros és lovas kijelölt útvonallal rendelkezik (URL14).

5 Értékelés

Értékelésemet úgy állítottam össze, hogy alátámassza és rámutasson milyen rekreációs eszközökkel, mely útvonalakon lehetséges a hagyományos bor- és szőlőkultúra megőrzése és újjáélesztése az Etyeki Borkörzet területén.

Célom eléréséhez értékeltem a települések borturisztikai potenciálját, más tájértékek szerinti potenciálját, vonzerejét, illetve infrastruktúrájuk bejárhatóságát, kifejezetten a kerékpáros bejárhatóság szemszögéből. (É01 Értékelési Tervlap)

5.1 Módszertan

Szőlő és borkultúra értékelése (4. táblázat)

Turisztikai szempontból és a borvidéki arculathoz rendkívül fontos vizsgálni és értékelni a településeken meglévő szőlőterületeket és az ahhoz kapcsolódó borászatokat, pincéket. A szőlők tekintetében értékelendő tulajdonság, hogy a településen összesen mekkora területet fednek le, hektárban, illetve, hogy ezeket mekkora táblán művelik (háztáji, nadrágszíz parcella, kisparcella, nagyparcella). Ehhez hozzátevéődik, hogy a településen hány személy foglalkozik szőlőműveléssel. Turisztikai szempontból érdekes a pincék mennyisége, használata, főleg tekintettel a vendéglátás jelenlétére, ami leginkább meghatározó ebből a szempontból. Ha van vendéglátás, akkor kérdéses, hogy csak borkóstoló vagy akár éttermi kiszolgálásra van lehetőség. Ezeket pontrendszerben kívánom értékelni aszerint, hogy mekkora potenciált ad az adott tulajdonság turisztikai célokhoz. A szőlők területe és átlagos kiterjedése szempontjából is a nagyobb értékek kapják a jobb pontokat.

Szőlők összes területe: 0 pont -1 ha alatt, nincs releváns szőlő terület, 1 pont - 1-30 ha között, van szőlő, de nem meghatározó területhasználat, 2 pont - 31-100 ha, településkép szempontjából meghatározó a szőlős, 3 pont – 100 ha felett, rendkívül meghatározó a területen, borvidék jelleg

Szőlők átlagos termőterülete: 1 pont - háztáji, nadrágszíz, valószínűsíthetően saját célokra termesztenek, hobbikertek, 2 pont - kisparcella, valószínűsíthetően eladásra is termelnek, 3 pont - nagyparcella, termelés és kereskedelmi célok

Szőlő művelők száma: 0 pont - 0-10 személy, nem jellemző tevékenység, 1 pont - 10-50 személy, kedvelt tevékenység, 2 pont - 50-100 személy, meghatározó a helyiek tevékenységei között, 3 pont - 100 fő felett, megélhetést is biztosító tevékenység, borvidéki életmód

Pincék jelenléte és hasznosítása: 0 pont - nincs pince, 1 pont - vendéglátás nem jellemző, saját használatú pincék, 2 pont - borkostolóra van lehetőség, vendéglátásra képes pincék, 3 pont - étterem, szállás, stb más lehetőségek, turisztikai attrakció

Borhoz kapcsolódó rendezvények: 0 pont – nincs ilyen rendezvény, 1 pont – van ilyen rendezvény, évente ismétlődően

Borhoz kapcsolódó egyedi tájértékek: 0 pont – nincsenek a településen, 1 pont – 1-10 db ilyen tájérték, 2 pont – 11 vagy annál több.

Borút megléte: 0 pont – nincs borút, 1 pont – van

8 pont felett elért pontszám esetén fejleszhető településről beszélünk.

Turisztikai vonzerők értékelése (Melléklet: 5-15. táblázat)

Szinte minden településen megtalálhatóak műemléki vagy egyi védelem alatt lévő építészeti értékei, egyedi tájértékekben is bővelkednek. Meghatározó kulturális örökségek összegyűjtése és értékelése is lényeges turisztikai szempontból. Kiemelendők a természeti értékek, védett területek és arborétumok. Itt értékelhetők a meglévő tanösvények, túraútvonalak, bicikliutak és egyén látványosságok, programlehetőségek. A különböző rendezvények is befolyásolják a látogatók számát, eloszlását. Szintén pontrendszerrel kívánom kiemelni az értékekben bővelkedő, kiemelkedő településeket, melyek esetében lehetőség van ezek alapján akár típusba sorolni a vonzerőket és a települések jellegét.

A látványosságokat, értékeket és örökségeket egyesével értékelem, mely rámutat majd, hogy melyek azok, amik bemutatásra érdemesek. Az értékeléshez az egyedi tájértékek kataszterezéséhez kiadott MSZ 20381:1999 rendszerét alkalmazom (újabb tipizálási szabvány: MSZ 20381:2009), mely 1-5-ig értékeli a ritkaságot, régiességet, idegenforgalmi jelentőséget, hagyományőrzési jelentőséget, esztétikumot, történelmi jelentőséget, tudományok és oktatási jelentőséget, valamint etnikai, kultúrtörténeti, ökológiai jelentőséget és a

veszélyeztetettséget. A skálán az 5-ös érték jelenti az országosan is meghatározó, igen ritka, történelmi jelentőségű, helyi identitást meghatározó értéket.

Ritkaság értékelése: 1 - gyakori előfordulású, 2 – lokálisan egyedi, de térségileg több is előfordul, 3 – térségben ritkább előfordulású, megyében nem ritka a hasonló elem, 4 – megyében ritkaságnak számít, országosan azonban több helyen előfordul, 5 – országosan is ritkaság.

Régiesség/ősiség értékelése: 1 – kortárs alkotás, 2 – világháborúk utáni időszak (1900-as évek), 3 – urodalmi időszak (1800-as évek), 4 – 1800-as éveket megelőző időszak, de még az újkorban jött létre (1400-as évek után), 5 – középkori vagy régebbi emlék.

Történelmi jelentőség: 1 – nincs különösebb történelmi jelentősége, 2 – helyi történelmi esemény kapcsolódik hozzá, 3 – térség alakulását meghatározó történelmi esemény kapcsolódik hozzá, 4 – megye, országrész számára történelmi jelentőségű emlék, 5 – magyarság történelmének kiemelkedő emléke.

Idegenforgalmi/látogatottsági jelentőség: 1 – nem vonz látogatókat, 2 – vékony réteget, különleges érdeklődéssel rendelkezőket érdekel, 3 – nem elsődleges célja a látogatóknak, közepes látogatottságú, 4 – gyakran megtekintett, turisták által kedvelt, de ritkán oka az utazásnak, 5 – elsődleges cél, utazás indoka a látványosság megtekintése.

Tudományos/szakterületi jelentőség: 1 – nincs különösebb jelentősége ezen a téren, 2 – egy szakterület (építészet, néprajz, botanika, tájépítészet, stb) számára kisebb jelentőségű érdekességgel bír, 3 – egy-két szakterület számára érdekes, jelentős, 4 – több szakterület számára jelentős, 5 – több szakterületen kiemelkedő jelentőségű érdekesség.

Oktatási/ismeretterjesztési jelentőség: 1 – elenyésző az oktatási jelentősége, 2 – speciális, szakági ismeretekhez hozzájárul, 3 – jó példa bizonyos szakági ismeretek bővítéséhez, 4 – akár az alpműveltség bővítéséhez is alkalmas, jól bemutatatható, 5 – alap vagy felsőoktatásban is hasznosítható tudáshoz járul hozzá, jól bemutatatható.

Etnikai/néprajzi jelentőség értékelése: 1 – nincs különösebb jelentősége, 2 – helyi etnikumot képviselő érték, 3 – térségben meghatározó etnikai, néprajzi elem, 4 – országosan több helyen előforduló, meghatározó etnikai, néprajzi érték, 5 – kiemelkedő, kevés számban előforduló vagy egyedi etnikai, néprajzi érték, célja a kulturális hovatartozás erősítése.

Kultúrtörténeti/kultikus jelentőség: 1 – elenyésző vagy nincs kultúrtörténeti jelentőség, 2 – elsősorban nem kultúrtörténeti jelentőségű, 3 – helyiek számára jelentős, 4 – kultikus, kultúrtörténeti érték, térségben meghatározó, kiemelkedő, 5 – egyedülálló, országosan jelentős kultikus érték.

Ökológiai jelentőség: 1 – nem jelentős, 2 – természeti elem, ökológiai jelentősége alacsony, 3 – helyi élővilágot képviselő érték, 4 – ökológiai értéket képvisel, térségben is jelentős, 5 – országosan is kiemelkedő ökológiai jelentőségű érték, ritka vagy veszélyeztetett előhely, egyed.

Veszélyeztetettség/sérülékenység meghatározása: 1 – jó állapotban lévő, nem sérülékeny vagy veszélyeztetett, 2 – közepes állapotú, de nem veszélyeztetett vagy jó állapotú és kissé sérülékeny érték, 3 – állapotától függetlenül közepesen sérülékeny, veszélyeztetett, 4 – állapotától függetlenül védelemre szorul, 5 – fokozottan sérülékeny, veszélyeztetett, védelemre szorul.

A 12 szempont pontozása végén maximálisan 60 pontot szerezhethet egy-egy látványosság. A bemutatásra érdemes értékeket 20 vagy annál magasabb pontnál határoztam meg. A bemutatásra érdemes értékekkel QGIS programmal buffert készítek, mely mutatja hol sűrűsödnek ezek, mely utakkal, útvonalakkal lehet őket elérni. Mik találhatóak szállás, vendéglátóhely közelében (500m-es buffer).

Turisztikai Infrastruktúra értékelése (Mellékletek: infrastruktúra értékelő táblázatok)

A bemutatásra érdemes értékek eléréséhez potenciálisan alkalmas úthálózati elemeket az előzőekben említett térinformatikai vizsgálattal szűröm. Ezek közül nem feltétlenül lesz alkalmas mindegyik zöldút kialakításra, az érték könnyű megközelítéséhez. Ezért ezeket is értékelni szükséges, hogy meghatározhassuk, mely látványosságok lesznek elérhetőek, milyen útvonalon. A vonalas elemeket pontozom burkolatuk, forgalmuk, lejtőmeredekségük, padka, útpálya melletti tér szélessége szerint. Mivel elsődleges célom zöldutak útvonalának kijelölése, ezért a gyalogos és kerékpáros forgalom számára kedvező feltételeknek megfelelően határozom meg a pontértékeket.

Burkolat értékelése: 1 – földút, burkolatlan, 2 – szórt burkolat, 3 – aszfalt, beton burkolat.

Forgalom: 0 – nagy forgalmú út, főleg gépjárműves közlekedés, 1 – közepes forgalmú, 2 – alacsony forgalmú, 3 – gépjárműves forgalom alig vagy nincs

Lejtőmeredekség: 0 - 10% vagy annál nagyobb lejtőmeredekség, 1 - 5%-10% közötti meredekség, 2 – 5%-os, 3 – 4% alatti lejtőmeredekség

Út szélesség: 1 – 6m-nél kisebb, 2 – 6-10m, 3 – 10m-nél szélesebb út

Padka szélesség: 1 – nincs padka, járda, 2 – maximum 125 cm széles padka, tér útpálya mellett, 3 – 125 cm nagyobb tér áll rendelkezésre útpálya mellett.

A maximális 15 pontból zöldútra alkalmasnak tekinthető, mely pont vagy afeletti értéket kap. Alkalmas, nem alkalmas, fejleszhető!

Összegzés

Borút kijelölésére alkalmas útvonalat csak azon településeken lehet, amelyek az első értékelési szempontrendszerben magas értéket értek el, az útvonalat a pincészetek és a bemutatásra érdemes tájértékek adják meg. Borászathoz, szőlőhöz kapcsolódó értékek.

Zöldút kijelölésére pedig a többi bemutatandó értékeket összekötő bejárható útvonal lesz alkalmas.

5.2 Szőlő és borkultúra értékelése

4. táblázat: Borvidéki potenciál értékelési táblázat

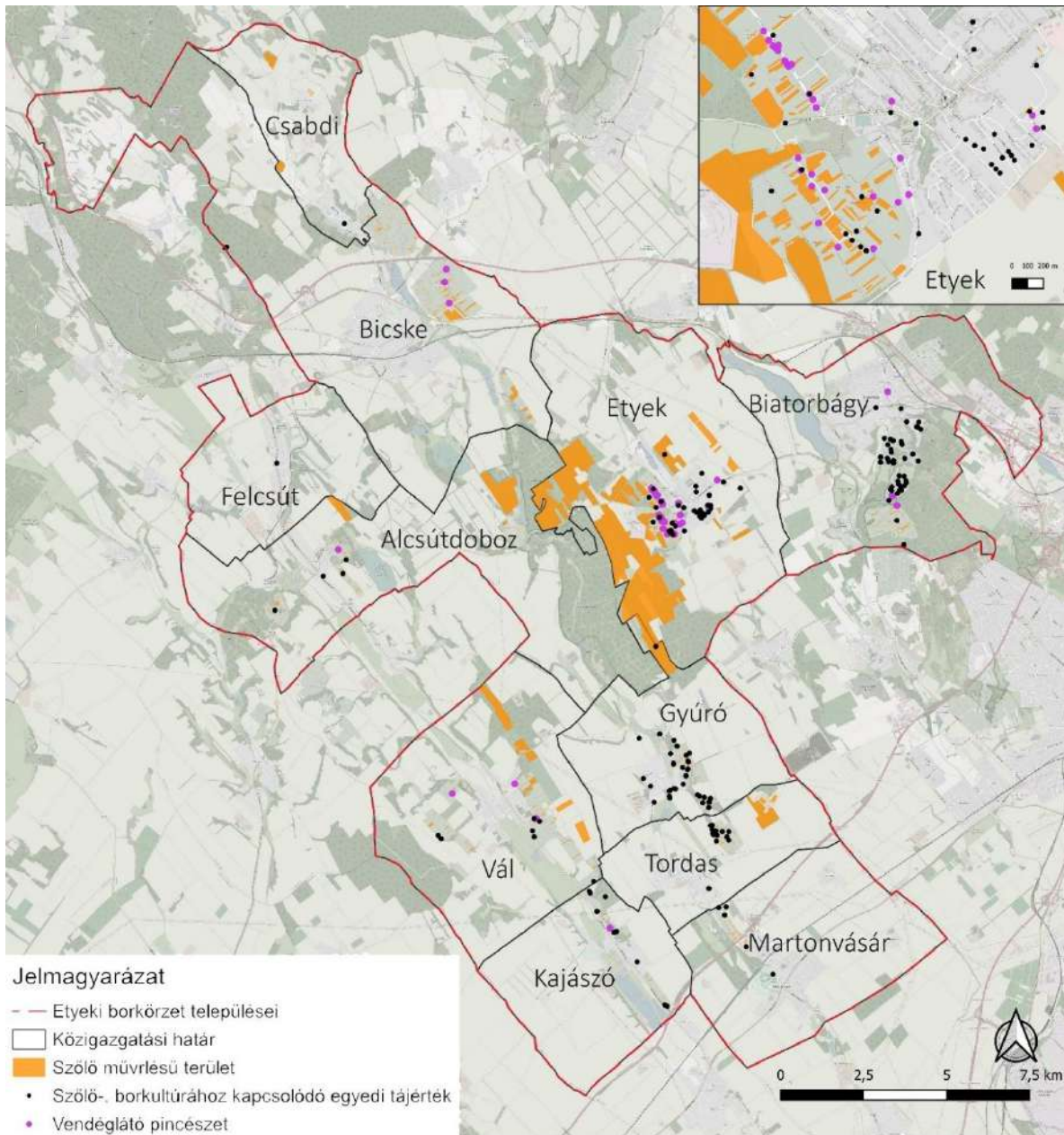
Település	Szőlők területe	Szőlők művelése	Művelők száma	Pincék hasznosítása	Borhoz kapcs. rendezvények	Borhoz kapcs. egyedi tájértékek	Borút	Összpont
Alcsútdoboz	2	2	1	1	0	1	0	7 pont
Biatorbágy	1	1	2	2	1	2	1	10 pont
Bicske	2	1	2	2	0	1	0	8 pont
Csabdi	1	1	0	0	0	1	0	3 pont
Etyek	3	3	3	3	1	2	1	16 pont
Felcsút	0	1	0	0	0	1	0	2 pont
Gyúró	2	1	2	1	0	2	0	8 pont
Kajászó	1	1	1	2	0	2	0	7 pont
Martonvásár	1	1	1	1	0	1	0	5 pont
Tordas	2	2	1	1	0	2	0	8 pont
Vál	2	2	3	2	0	1	0	10 pont

A 4. táblázatban látható a pontrendszer alapján történt értékelés eredménye. A módszertannál megállapítottam, hogy a 8 pont és a feletti értékes borok kialakítására, mivel megfelelő mennyiségű tájérték, művelt terület és vendéglátó egység kapcsolódik a szőlőhöz, borászathoz.

Nem meglepően a két település, Biatorbágy és Etyek, ahol meglévő borutakat találunk, alkalmasnak tekinthető. Etyek nem csak a vendéglátást is végző borospincével emelkedik ki, de a települések közül egyedül itt találunk, nem csak egy, Szent Orbán szobrot, aki a szőlőhegyek védőszentje (URL13).

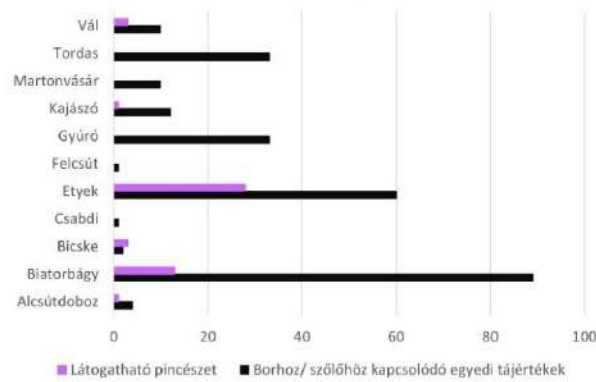
Az értékelésem alapján Bicske ért el 8 pontot, hiszen az M1-es és 1-es főút között fekvő Galagonyáson számos ma is működő borospincét és szőlőterületet fedezhetünk fel. Gyúró és Tordas szintén 8 ponttal potenciális borturizmus fejlesztési terület, számos régi stílusú, ma is használt pincével, bár szőlőbirtokaik igencsak visszaszorultak. Vél 10 ponttal kiemelkedik, nagyobb szőlőterületekkel is rendelkezik a település É-i domboldalán, vendégfogadó és régi pincékkel is.

A 31. és 32. ábrán látható, hogy szőlő- és borkultúrával kapcsolatos egyedi tájértékek terén Biatorbágy kiugró, ezek főként régi borospincék az Ürge-, Öreg-, Szarvas- és Kutyahegyen. A borászat felélesztésére tett erőfeszítések főleg az Ürgehegyen látszik kifizetődni, itt található a borút is. Az ábrát belenagyításként látható Etyek vendéglátó borospincéinek helyzete, ami alapján megállapítható, hogy a legfrekvenciáltabb az Alcsúti útról nyíló Öreg- és Újhegyi utcák, melyek mentén helyezkednek el a legnépszerűbb borászatok és szőlőbirtokaik.

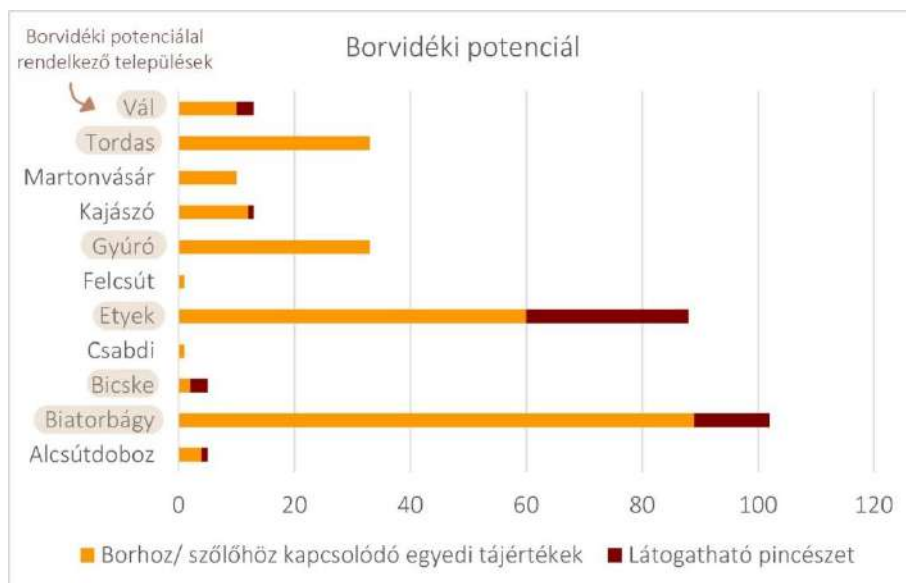

Egyedi tájérték típusai:
 régi szőlős
 pince, pincesor
 Szent Orbán szobor

Szőlő-, borkultúra megjelenése

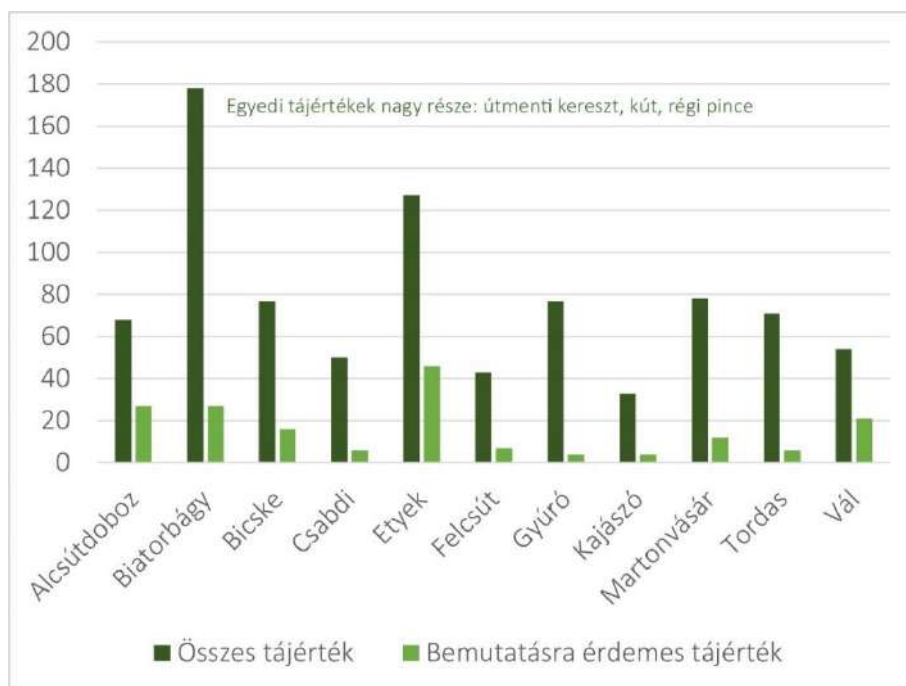
31. ábra: Szőlő- és borkultúra megjelenése a Borkörzetben

32. ábra: Pincék és egyéb borhoz, szőlőhöz köthető tájértékek

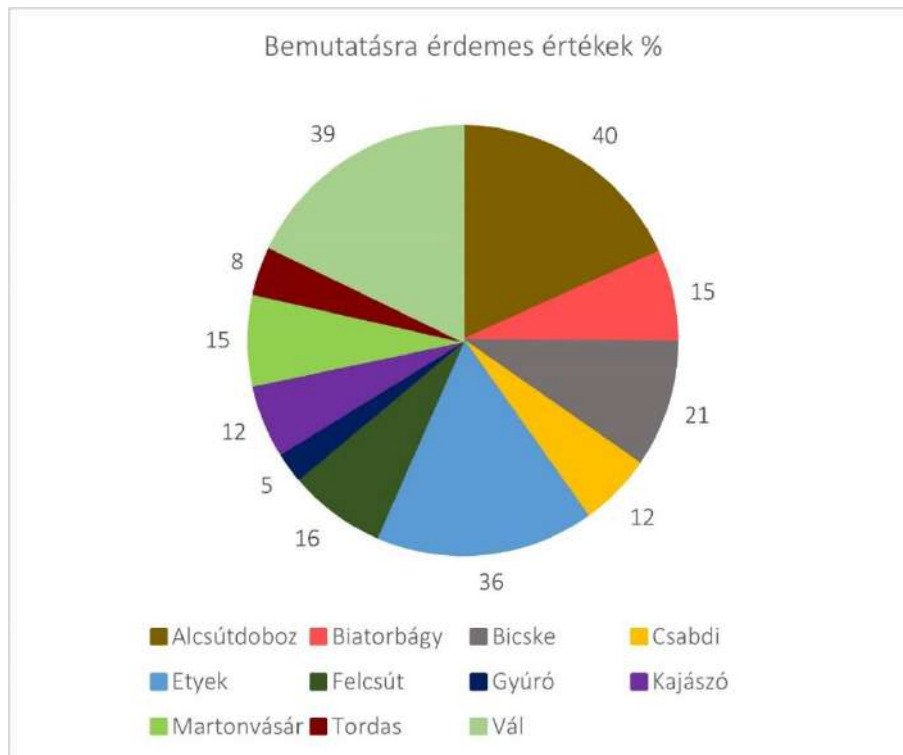
5.3 Turisztikai vonzerők értékelése

A turisztikai vonzerők terén számba vettem és értékeltem az összes egyedi tájértéket, látványosságot és szabadidős tevékenységet. A 33. ábra alapján elmondható, hogy Biatorbágy és Etyek a tájértékek terén is kiugró számot mutat, legkevesebb Kajászón és Felcsúton található.

33. ábra: Összes tájérték és a bemutatásra érdemes értékek mennyisége

Ezekből bemutatásra érdemesnek ítélt tájértékek nagy arányban találhatóak Alcsútdobozon, Válon és Etyeken 35% felett van a bemutatásra érdemes értékek aránya, köszönhetően a főként történeti jelentőségű épületeknek, parkoknak és szobroknak (pl: Arborétum, kastélyok). Ilyen értékekben gazdag még Martonvásár, Biatorbágy és Bicske is, Felcsút pedig a modernkori látványosságával kivételes (pl: kisvasút) (34. ábra).

34. ábra: Bemutatásra érdemes értékek aránya

Alcsútdoboz kiemelt értékei főleg az Arborétum területén találhatóak, az angolkert épületei, romjai és hidjai, illetve maga a park is. Természeti kincseit tekintve történeti fasorai, a platánfasor és a gesztenyefasor, ami szintén 20 pont feletti (35. ábra), de Göböljárás horgásztava és Vikingfaluja is híres (5. táblázat).

35. ábra: Arborétumban a Habsburg kastély megmaradt homlokzata és a platánfasor (saját fotók)

Biatorbágy bővelkedik az értékelési rendszerben magas pontszámot elérő természeti értékekben (6. táblázat), mint a Nyakas-kő, Öreg-hegy, Kő-hegy vagy a Bolha-hegy Természetvédelmi Terület. Itt szintén kastélyok és kápolnák képviselik a történeti építészeti értékeket, mint a Szily vagy a Sándor-Metternich kastély. Különlegessége a Viadukt (36. ábra), mely ma már zöldútként is működik. A szőlő- borkultúra értékelésének említett hegyoldalon pedig a ma is működő pincészetek építészeti, történelmi szempontból is kiemelendők.

36. ábra: A Sándor-Metternich kastély (ertektar-biatorbagy.hu) és a Viadukt (saját fotó)

Bicske fő értékei kulturális szempontból meghatározóak, mint a Batthyány Mauzóleum, Petőfi Művelődési Központ, Jakab Képtár. Kortárs fejlesztések közül a településre igencsak jó hatással volt a Bicske Szíve Park megújítása (7. táblázat). A 8. táblázatban látható Csabdi értékeinek értékelése, mely alapján elmondható, hogy a település szegényes a kiemelkedő értékekben.

Etyeken a pincészeteken, szőlőültetvényeken, Körpincesoron és régi pincéken kívül megemlítendő a szépen rendbehozott katolikus templom, a Kálvária és a Magyar forrás védőépülete, melyek mint műemléki védelem alatt állnak (9. táblázat).

Felcsúton a kisvasúthoz tartozó régi vasútállomás, Gyúron pedig a halastó és a katolikus templom érdekes látványosság (10. és 11. táblázat). A 12. táblázatban Kajászó értékei közül egy út menti, régi artézi kút, ami említésre méltó (37. ábra).

37. ábra: Etyeken a Magyar-forrás védőépülete (zsambekinfo.hu/latnivalok/) és Kajászón az artézi kút (saját fotó)

A 13. táblázatban Martonvásár tájértékei közül a legtöbb magas pontszámú a Brunszvik kastélyparkhoz tartozik, nem csak a kastély és a hozzá tartozó templom és park miatt érdemes meglátogatni, de a Beethoven Múzeum, a Kutatóintézet, a Botanikus kert és öreg mocsárciprusai miatt is. Martonvásáron ezen kívül még két múzeum is működik, az Óvodamúzeum és az Autópálya Múzeum. Bemutatásra nem kifejezetten érdemesek, de szakma bélieknek érdekesek lehetnek az útmenti keresztek, hagyományos parasztházak és több ivókút is, ez persze a többi településnél is érvényes.

Tordason szintén nyomot hagytak a nemesi családok. A településen a Sajnovicsok és a Dréher család építtetett kastélyt. Ezeken kívül érdekesség és egyedi a Szent Anna szobruk és a Cifra híd. Modern látványosság, a Western falu, manapság főleg erről híres Tordas (14.táblázat).

Vál kiemelkedő értékei, nem meglepően az Ürményiek hagyatékai, mint a kastély, a mauzóleum, a temető és sírjaik. Szép kálváriával és egyedülálló méretű Hétfájdalmú Szűz katolikus templommal (38. ábra) rendelkezik, melyek nem csak önállóan, de a környezetükben fellelhető Csonkatoronnyal, Harangtoronnyal és mogyoró fasorral is bemutatásra érdemesek (15. táblázat).

38. ábra: Martonvásáron a kastélypark és Válon a katolikus templom (saját fotók)

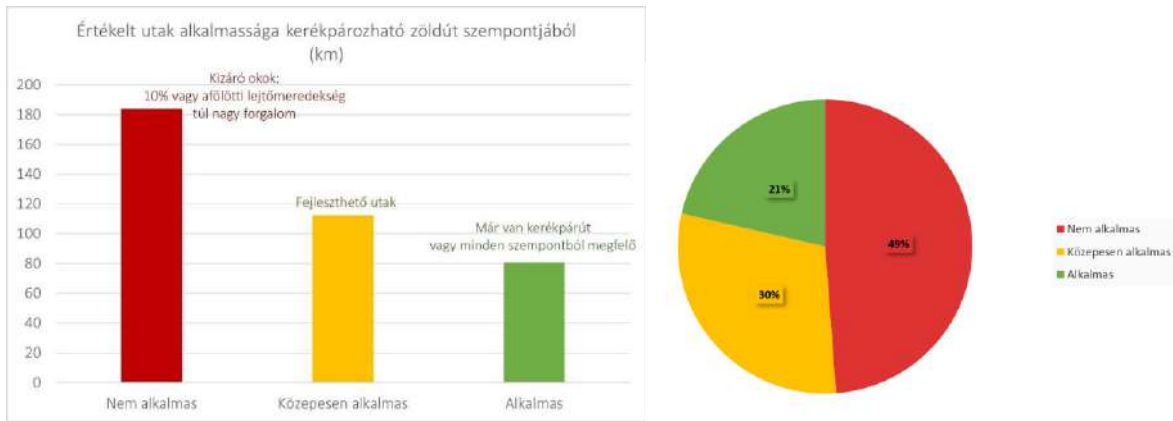
5.4 Turisztikai Infrastruktúra értékelése

Az értékelés során, mint a módszertanban is említettem a kiemelt, bemutatásra érdemes értékek elérését lehetővé tévő utakat értékeltem. Mind burkolt, mind a burkolatlan földutakat számba vettem, mint lehetséges zöldutak.

Összesen 376 km útszakaszt értékeltem, melyek többsége másodrendű, mellékutak, ezek a nagyobb eséllyel lehetnek alkalmasak kerékpáros zöldút kialakítására, egy-két fő útvonal is bekerült azonban az értékelésbe, mint például a 8111-es, 8106-os, 8101-es, a 811-es és az 1-es főutak. Több, mint 180 km vizsgált útszakasz nem lett alkalmas, fő kizáró ok a 10% feletti lejtőmeredekség és a nagy forgalom volt.

Kihívást jelentett, alkalmas vagy fejleszthető utat találni a Váli-víz által kialakított völgyben és a magasabban elhelyezkedő települések között, itt szinte minden lehetséges vonalas létesítmény meredek és kerékpározásra kevésbé ideális. Így Etyek és Biatorbágy összekötése a többi településsel nehézkes. De településeken belül is előfordultak nagyobb szintkülönbségek. 112 km fejleszthető út közül a legtöbb mezőgazdasági területen áthaladó földút (39. ábra). 80 km alkalmas útszakasz került ki eredményként, megemlítendő, hogy ennek legnagyobb része már létrehozott kerékpárút, mint a Váli-víz mentén, a BUBA vagy az 1-es út mellett nem is olyan régen létrehozott kerékpárutak.

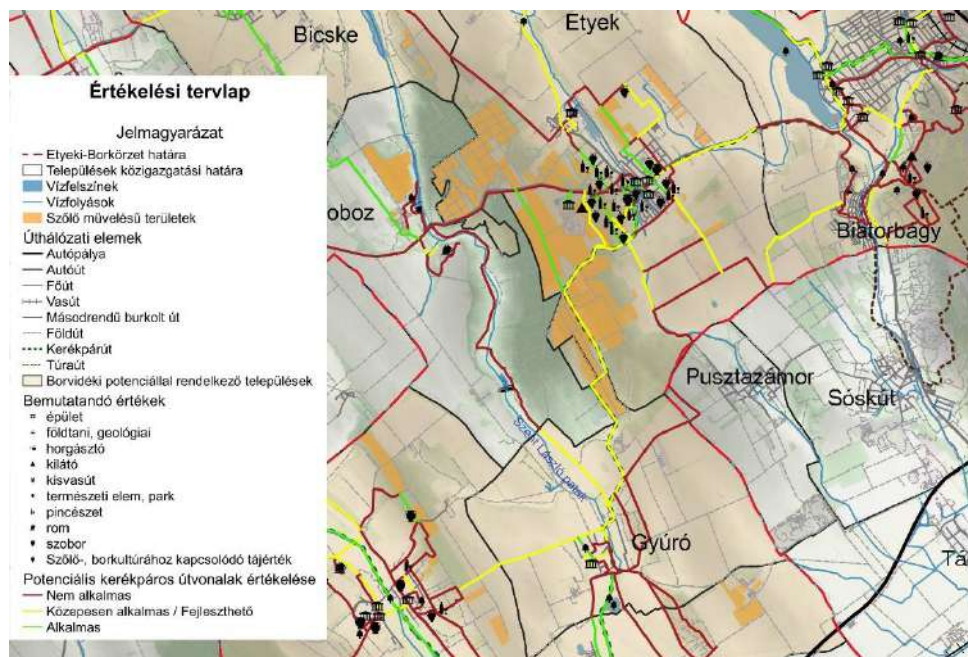

39. ábra: Három csoportba sorolt értékelt útszakaszok

A kiválasztott vonalas elemek 51%-a fejleszhetőnek vagy alkalmasnak bizonyul, ami a legkiemelkedőbb látványosságokat egész jó arányban megtekinthetővé teszi. A kiemelt turisztikai vonzerők közül a dombos területeken lévő, nagyrészt szőlős, boros pincékkel rendelkező településrészek a legkevésbé elérhetőek kerékpárral, az értékelés alapján. Ezeket más tematikájú, de kapcsolódó utakkal érdemes feltárni (É01 Értékelési tervlap).

A már létező kerékpárutak közül a vizsgálat során kérdéses volt a BUBA Etyek-Gyúró összekötő szakaszának jó megválasztásáról. Az értékelés során kiderült, hogy bár sok helyen 10% feletti a lejtőmeredekség, így is közepesen alkalmasnak bizonyult. A többi burkolt vagy földút, ami lehetséges összekötő útvonal lehetne a két település között sem lett jobb minősítésű, sőt legtöbb alkalmatlan (40. ábra).

40. ábra: Etyek és Gyúró közti szakasz értékelése

Néhány példa jellemző úttípusokra és értékelésükre:

41. ábra: Alcsútdoboz és Etyek közötti 8106-os út (saját fotó) és domborzati modellje (GoogleEarth)

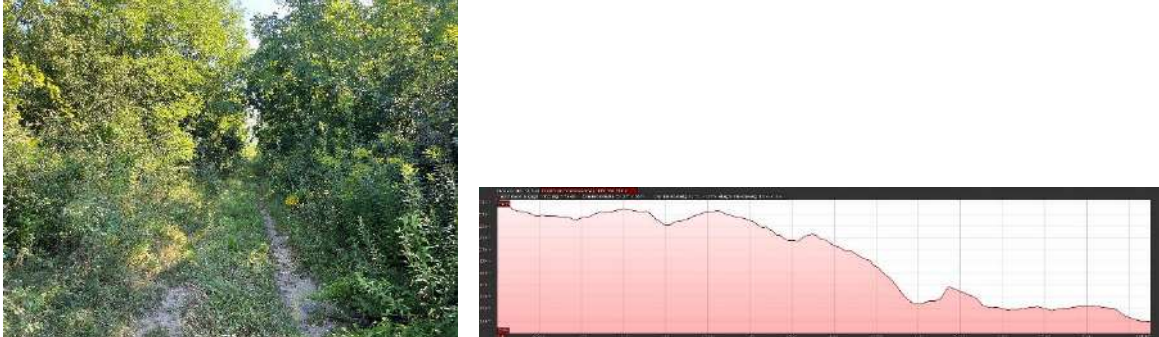
Az Alcsútdoboz és Etyek közötti 8106-os út egy nemrég felújított útszakasz, a térségben a közelmúltban több útszakasz is felújításra került, ezért gondolom jó példának. Forgalma nem túl nagy, kanyargós, ezért jellemző a sebességkorlátozás. Az úttest melletti szórt kavicsos padka 1-1m, majd ezt gyepes sáv, nyílt, burkolatlan árok, végül fasor, cserjés szegélyezi. Ezek mind jó alapot adnának egy kerékpárút létrehozásának, azonban a lejtőmeredekség igen változatos. Gyakoriak a hirtelen emelkedők és lejtők, akár éles kanyarokban. Saját tapasztalat is, hogy egy nem kifejezetten kerékpáros sportoló, hobbibringás, a belterület végétől 7 km-re eső Göböljárásig (45. ábra, domborzati modell felénél) szinte teljesen elfárad. Az értékelés során ez az A08-as kóddal látható a táblázatban, 8 ponttal nem lett alkalmas.

42. ábra: Váli-víz menti kerékpárút (Flecsúti szakasz, saját fotó) és annak domborzatmodellje (GoogleEarth)

Másik példám a Váli-víz menti meglévő kerékpárút. Maximális meredeksége is csupán 4%-os, ami megfelelő kerékpározásra (42. ábra). A burkolata szórt kavics, ami zöld útnak megfelelő, előnye, hogy jól illik a környezetébe, vízáteresztő, gyalogos és kerékpáros közlekedésre is alkalmas. Mindemellett nem melegszik fel úgy, mint az aszfalt burkolat. Nyáron kellemes a

klíma, hiszen végig a patak part menték halad, a víz párolgása és az azt kísérő növényzet csökkenti a környező levegő hőmérsékletét.

43. ábra: Fejleszthető útvonal egyik jellemző állapota, külterületi földút (saját fotó) és domborzati modellje (GoogleEarth)

Fejleszthető út példára, a Csabdi és Felcsút közti útszakaszt mutatnám be. Ez az kijelölt elem különböző igénybevételű, burkolatú és hierarchiájú útszakaszokat tartalmaz. Nincs kerékpárút kijelölve vagy kiépítve. Pontozása során (táblázatban B24-es út), mint összefüggő szakaszt pontoztam, így probléma volt az értékelési rendszer, ami azt feltételezte, hogy egy-egy szakasz azonos burkolatú, forgalmú és hierarchiájú. Meredeksége maximálisan 10-12%-os, ami épp határeset kerékpározás szempontjából.

6 Javaslát

A javaslatom kidolgozását három lépcsőben fejtem ki a következőkben. Léptéket egyre szűkítve, logikusan haladva térségi javaslatokkal kezdem, majd haladok a települési, végül objektum szintű javaslatokig. Mind három tervezési szint elengedhetetlen egy több települést összekötő rekreációs útvonal esetén.

Elsősorban a térségi szintű javaslatokkal kezdek, ami a tervezett összefüggő kerékpár útvonal, a borút létrehozására alkalmas településeken az egyes borutak és az azokat összekötő útvonal kijelölését jelenti. Az útvonalak térségi elérhetőségi kapcsolódási pontjait is kijelölöm, úgy, mint vasútállomások, buszmegállók. Feltűntetem a meglévő és a kialakítandó pihenőhelyek helyét a településeken.

A települési szintű javaslatoknál a bemutatásra érdemes értékek elérése a kijelölt rekreációs útvonalról lesz látható, illetve a pihenőhelyek elhelyezése lesz helyhez kötöttebb.

Az objektum tervezésnél az egységes arculatot és elemeit kívánom bemutatni. Ezen kívül ez a lépték magába foglalja az újonnan kijelölt pihenőhelyek koncepció szintű megtervezését, a pihenők és az útvonal menti növényesítés javaslatát. A rekreációs útvonal új szakaszaira pedig egy-egy jellemző útmetszetet készítek.

6.1 Térségi szintű javaslatok

A vizsgált településeket összekötő, önmagába visszatérő rekreációs útvonal kijelölésével mind a 11 közigazgatási határon belül sikerült megfelelő útszakaszt vagy kialakításra alkalmas területet találni. Ennek elérése érdekében Óbarok, Herceghalom, Tabajd és Baracska közigazgatási határait is érinti a tervezés (J01 Javaslati Tervlap).

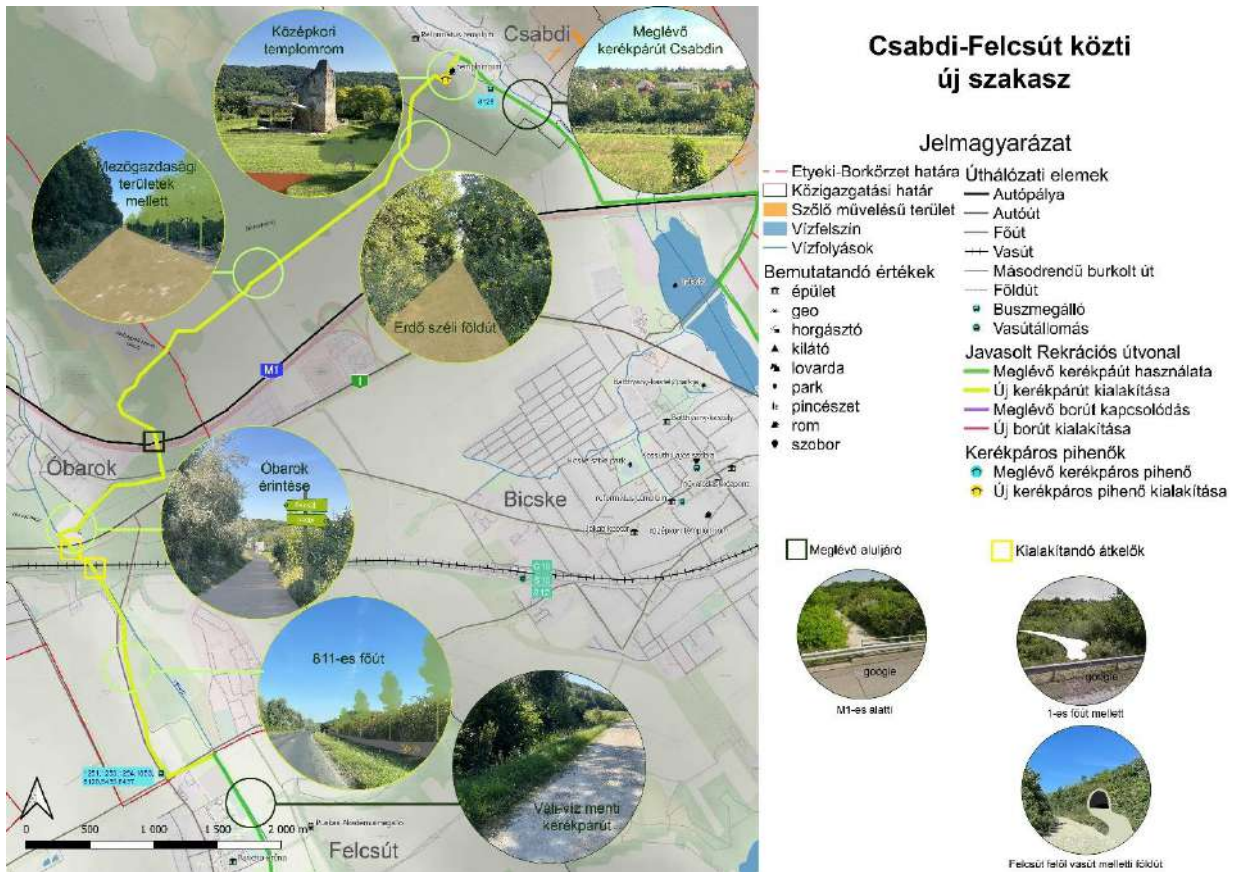
Kiindulási pontként Biatorbágyon a BUBA és a 1-es út menti kerékpárutat használtam fel, mind kettőhöz kapcsolódik és/vagy azon halad. Így Csabdi felé érinti Herceghalmot az 1-es főút mentén, ezen a szakaszon 3 új kerékpáros pihenőhely létrehozása kellemesebbé és teljesíthetőbbé tenné a már kialakított kerékpárutakat. Biatorbágyon a Viadukt mellett ajánlom, mivel hangulatos, látvány elemekkel és frekventált terület. Abban az esetben, ha nem a BUBÁN érkezünk, tömegközlekedéssel könnyen megközelíthető a település, hiszen a

G10, S10-es és az S12-es Budapest-Győr vasútvonal gyakori indulásokkal megállóval rendelkezik. Buszos közlekedéssel szintén egyszerűen elérhető az útvonal, Budapest Kelenföld végállomással elérhető, Etyek és Sós-kút felé is indulnak járatok. A Biai-tótól Sós-kút felé haladva találjuk Biatorbágy 2005-óta létező borútját a Bia-Veritast (URL7), melynek fő pincéi az Ürgehegyen vannak.

Bicske felé érintjük Herceghalmot, ahol a fent említett vasútvonal újabb megállóval rendelkezik. Bicske belterülete előtt a Galagonyás lábánál javaslok pihenőt létesíteni, mivel itt csatlakozik a kerékpárral használható útvonal a javasolt borúttal. A biai és a bicskei pihenő között 15 km-es a táv, nincs nagy lejtőmeredekség, így könnyebben megtehető. A Galagonyáson az I., II. és III. dűlőúton található a legtöbb borospince, így ezeket érdemes bejárni.

Innen Csabdi felé a Csabdi-halastó mellett elvezetve, majd az M1-essel párhuzamos úton érünk be Csabdira, már kiépített útszakaszon. Bicske igen könnyen elérhető, a Budapest-Győr vasútvonal része, illetve buszos közlekedés is rendszeres Tatabánya, Budapest és Székesfehérvár felől is. Csabdit busszal lehet elérni Bicskéről. Innen kezdődik az általam újonnan kijelölt szakasz. Csabdi igen híres látványossága felé, a középkori templomrom felé elvezetve, itt új pihenőt kialakítva egy vadregényesebb útvonalat jelöltem ki. A templomrom közelében új pihenő javasolt, bár csupán 6,5 km-re van az előzőtől, itt igen meredek utca vezet a templomhoz, érdemes pihenési lehetőséget biztosítani, nem mellesleg ösztönözni lehet a táj és a rom megcsodálására az ide érkezőt. Az erdőn át, a kukorica, napraforgó földek mellett haladva érkezik be az útvonal Óbarokra, ahol a település keleti széli utcáján kanyarodunk Felcsút irányába. A vasút és az 1-es főút keresztezi a kijelölt vonalat, itt még nincs kialakítva átkelő, ezt aluljárókkal javaslom megoldani (44. ábra).

Felcsúton a 811-es út mellett könnyen elfér még egy kerékpáros közlekedésre alkalmas út fasorral. A település belterülete előtt kapcsolódik a Váli-víz mentén létrehozott úthoz, itt ér véget az új szakasz 8,3 km után.

44. ábra: Csabdi-Felcsút közti új rekreációs útvonal kijelölése javaslatokkal

Felcsúton végig a patak mentén és a kisvasút nyomvonala mentén halad a szőrt burkolatú kerékpárút. A kisvasút település végi megállójánál, tóvá bővítették a patakot, itt játszóteret és éttermet is nyitottak 2023-ban, ide a tó mellé javaslom a következő pihenőhelyet. Ez a templomromtól 11,5 km megtétele után van kijelölve.

Alcsútdoboznál szintén a Váli-víz mentén halad az út, át Tabajdon, Válon, Kajászón, a Keve Horgászparkon át, Baracska közigazgatási területén elér az M7-es autópályát, amit aluljáróval keresztez. Eddig tart a meglévő kerékpárút, inentől javaslom a folytatást, egy átkelő szükséges a Budapest-Székesfehérvár vasútvonal által használt síneknél, majd elérve a 7-es főutat, amelle két oldalt haladva érjük el Martonvásárt (45. ábra).

45. ábra: Martonvásár felé vezető rekreációs útvonal kialakítása

A belterületet elérve eleinte az úttest két oldalán, majd a Sporttelep utcán felkanyarodva vezet a kerékpárút, egy nemrégiben létrehozott gyermekkert és sportpálya mellett találok a legcélszerűbbnek új pihenő létrehozását. Ez a kis utca a kastélypark és a Szent László patakka is szomszédságban van. Kajászón a BUBA keresztezésénél van pihenő, ettől a martoni 8,6 km távolságra helyeztem el.

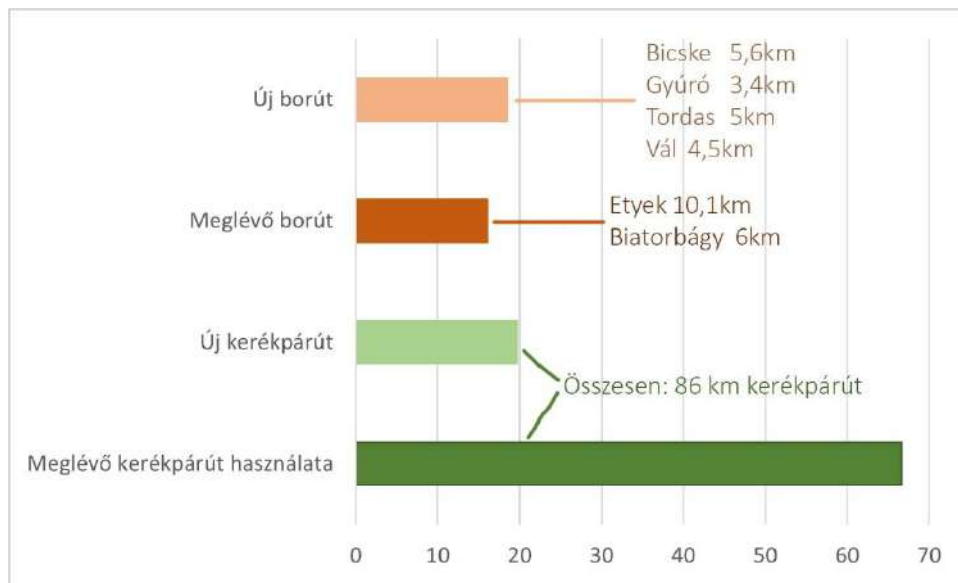
A Brunsvik Kastélypark mellett, a járdán elválasztott felfestéssel, elhaladva beérünk a település központjába, elkanyarodás nélkül átvezet az útvonal a vasúti sínek alatt. Martonvásár több megmaradt pincéje az Orbánhegyi út mentén helyezkedik el, így erre vezetem az útvonalat, az M7-es alatti aluljáró után a Kardinális úton.

Ezen az úton érjük el Tordast, ahol már újra a BUBA nyomvonalán haladhatunk. A Sajnovics-Bathány-Dreher Birtok mellett pihenő is kialakításra került. Tordason a kastély után az Öreghegyi úton északra fordulva találjuk a falu szőlős hegyét, az Öreg-hegyet. Potenciálja révén itt is javaslok borutat kialakítani.

A gyúrói tónál lévő pihenőt elhagyva szintén Öreg-hegy nevű pincékkel gazdag kertgazdálkodású külterületen borút létrehozását javaslom.

Etyeken kiépített kerékpárút és borút is létezik, saját arculattal, fesztivál napokkal, javaslatot erre a településre nem teszek. A 8106-os út mellett visszaér a körút Biatorbágyra.

Összesen 86 km kerékpározható szakaszt vettem számba, ebből 19,7 km újonnan javasolt (46. ábra). Meglévő borút 16km hosszan található, a javaslatomban pedig 18,5 további borkultúrát elősegítő útvonalat jelöltem ki.

46. ábra: Javasolt rekreációs útvonal típusai

A javaslataim eléréséhez elkerülhetetlen az érintettek bevonása is. Térségi szintű összefogás szükséges. Elsősorban az önkormányzatok, borászok, vendéglátók és a látványosságok tulajdonosai együttes munkája nélkülözhetetlen. Az együttműködés eredményeképpen indokolt egy Egyesület létrehozása, aminek tagjai a rekreációs, turisztikai, zöldutak fenntartásáért, reklámozásáért és működéséért felel. Az Egyesület tagjai ideális esetben minden településből legalább egy személy vagy szervezet, lehetőleg a felsorolt érintettek közül kerülnek ki.

Úgy vélem a népszerűsítés és a rekreációs útvonalak elsődleges célcsoportja kirándulók, kerékpározók és a borkedvelők. Korcsoport terén széles spektrum kiaknázható, hiszen a sportosabb fiataloktól kezdve a gasztronómiát kedvelő idősebbekig mindenki megtalálhatja a

neki tetsző programot, útvonalat. Rövidebb távok akár családoknak is teljesíthető, mivel igen hosszú a kerékpárút, meglátásom szerint 2-3 napra érdemes felbontani, ezt segíti a településeken adott szálláshelyek, vendéglátók.

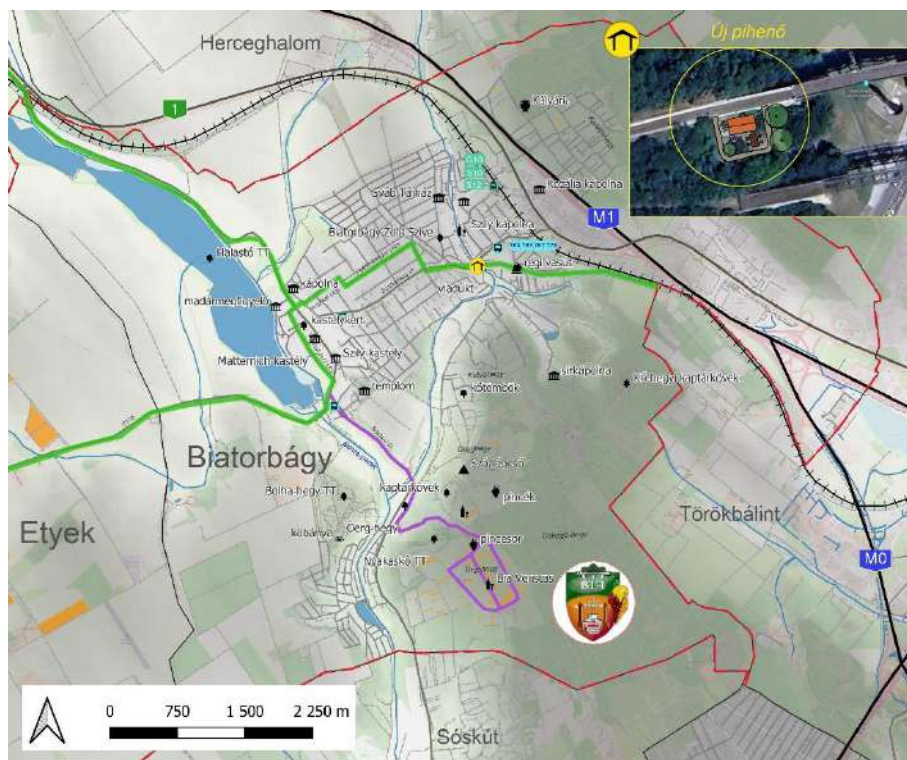
Etyek példája mutatja, hogy népszerűek a nyitott pincés események, rendezvények, akár több évszakban is. A célcsoportok eléréséhez napjaink legegyszerűbb, leghatékonyabb reklám felülete az internetes felületek: weboldalak, közösségi platformok. Pihenő pontokon az információs táblák is segítik az útvonalak és látványosságok felfedezésében, ezen kívül érdemes a vendéglátóhelyeken papír alapú prospektusokat elérhető tenni.

6.2 Település szintű javaslatok

Ezen a tervezési szinten bemutatom, hogy a tervezett útvonal mely kiemelt értékeket érinti, bemutatását teszi lehetővé. Az új pihenőhelyek pontosabb elhelyezésére is javaslatot teszek.

Szintén Biatorbággal kezdve az útvonal érinti a Viaduktot, az azon haladó régi vasút vonalát. Itt kívánatos elhelyezni egy pihenőt, hiszen itt érdemes, és sokan jelenleg is itt állnak meg, fotót készíteni a kilátásról (47. ábra). A pihenő koncepció tervében szerepel egy fedett épület, melyben ülő alkalmatosságok vannak biztosítva, mellette kerékpár elhelyezésére alkalmas tároló. Érdemes egy ivókút, illetve szabadtéri asztal, székek kihelyezésére is ügyelni.

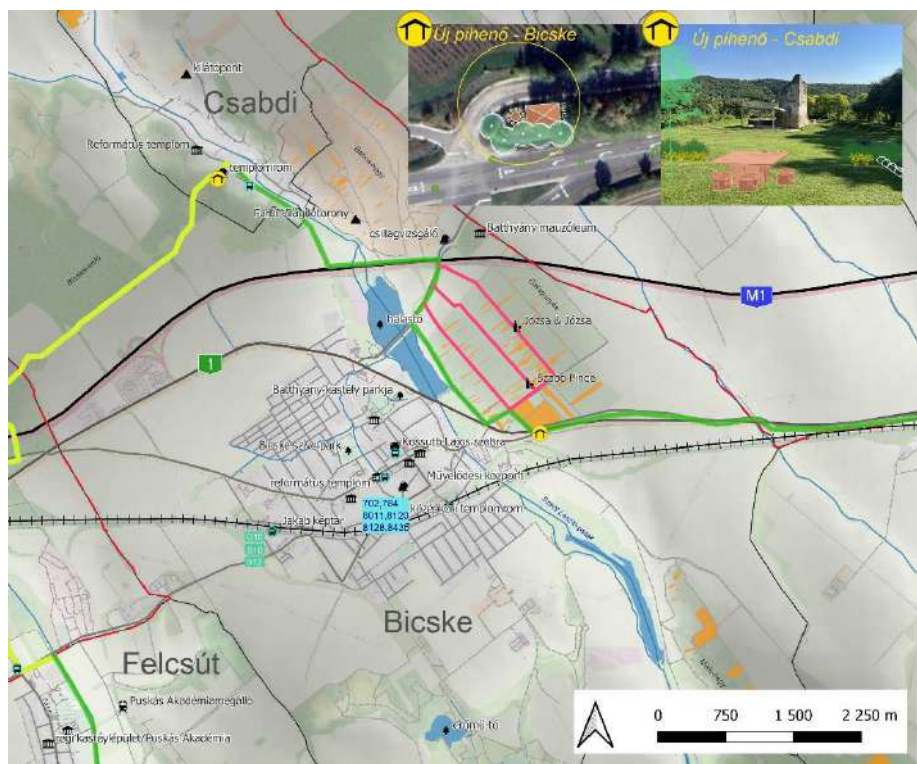

47. ábra: Biai útvonal és kialakítandó pihenő koncepciója

Ezen kívül érinti közvetlenül az útvonal a Szent István úti temetőkapolnát, a Matternich-kastély kertjét és a Biai-Halastó TT mellett halad el. A Sósúti út mentén érhető el az Ūrgehegyen lévő Bia-Veritas Borút. Megemlítendő, hogy itt található a Nyakaskő TT is, számos kaptárkövel.

Bicskére érve a Galagonyás lábánál javasolt új pihenő, itt javaslok egy fedett építményt, melybe leülni, megpihenni behúzódhatnak a kirándulók, kerékpártároló és kültéri pihenők is kívánatosak. A tárolóba letéve a kerékpárt akár felkereshetjük a tervezett borutat is. Már jelenleg is két pincészet nyitva áll a látogatók előtt. Kerékpárral a Bicskei Horgásztó északi oldalán végighaladva, az M1-es autópálya túloldalára érve érintjük a Babos-hegyet, ahol kilátó és csillagvizsgáló romot találunk. Majd beérünk Csabdira (48. ábra).

48. ábra: Bicskén és Csabdin átmenő kerékpárút és új pihenők tervei

Már a térségi javaslatoknál említett templomromi pihenő szintén kilátás szempontjából is ideális. A templom mellet fedett építményt nem javaslok, csak szabadtéri bútorok elhelyezését és környezetrendezést, nem elvéve a hangsúlyt a védett objektumtól.

Felcsútra vezető út mellett szintén kiépítendő a kerékpározható út, majd a településre érve csatlakozik a Pancho Hotel parkja mögött a Váli-víz menti kerékpárúthoz. Elhalad a Puskás Akadémia épületei és pályái mellett, másik oldalán a Vál Völgyi Kisvasút nyomvonalával és megállóival. Új pihenőt a Tó Étterem és a kisvasút megállója közelében a Váli-víz felduzzasztásával létrejött tározó tó partján tervezek pihenőt, az ide érkezőket frissítő klíma és megnyugtató látvány várja. Fedett objektum szükséges, tárolóval, illetve információs tábla kihelyezésére is van tér.

Alcsútdobozra érve érinti az Arborétumot, számos látványossággal, történelmi értékkel, ahová kitérőt lehet tenni (49. ábra). Felcsút és Alcsútdoboz vasútvonallal nem, de buszközlekedéssel könnyedén elérhető Tatabánya, Bicske, Baracska és Székesfehérvár felől.

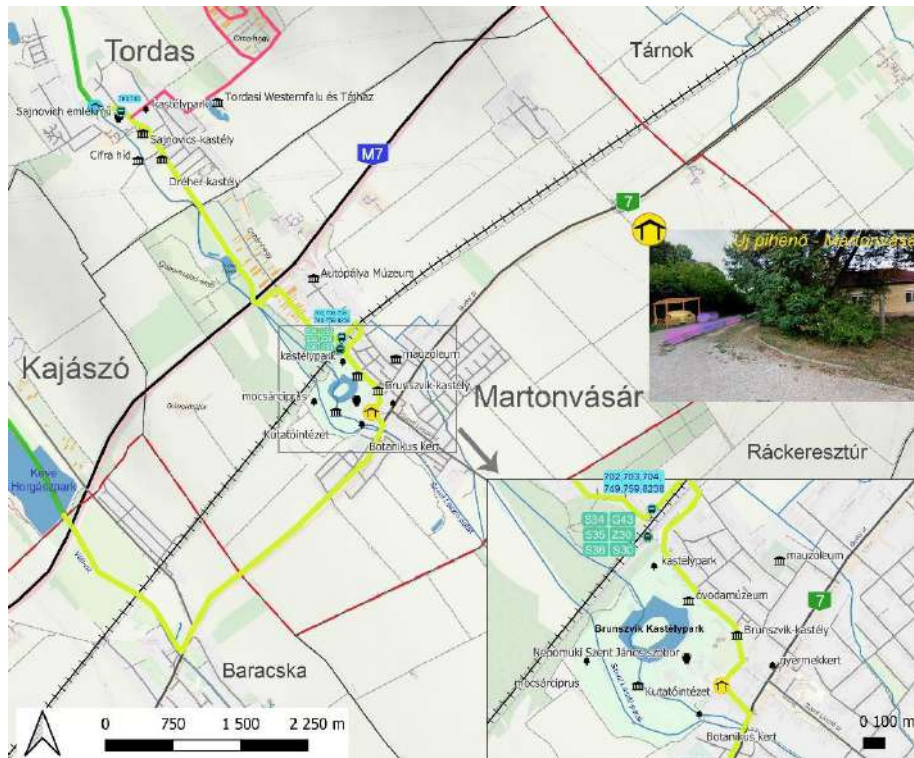

patak menti szórt burkolat. Javasolt pihenő kialakítása a Kossuth utca és a patak keresztezésénél, hiszen itt keresztezi egymást a két kerékpárút (BUBA) (50. ábra). A koncepció terven szereplő fedett épület, inkább csak egy filagória, belesimulva a patakparti környezetbe.

Vál és Kajászó elérhetősége leginkább Baracska és Martonvásárról lehetséges, mivel ez a két település rendelkezik a legközelebbi vasútállomásokkal is. Mint a térségénél is említettem Kajászó után új, kialakítandó útszakaszra van szükség. A 7-es főútig a patakot követve, majd a főút mentén bevezetve Martonvásárra. A 7-es út mellett főként szántók területnek el, így van hely kerékpárút kialakítására. Martonvásárra beérve a Brunszvik Kastélyparkot nem a főút felől, hanem egy kisebb utcáról kerüli meg az útvonal. Új pihenő pedig a Gyermekkert mellett, a Sporttelep utcán kialakítható (51. ábra). Itt szintén egy visszafogott, 3 oldalról nyitott kiülővel ellátott építményt terveztem, tározóval természetesen.

Innen a park széle mentén haladva érjük el a vasúti átkelőt. Martonvásáron belül új burkolat kialakítása nem szükséges, a meglévőt kell javítani a Sporttelep utcában, a többi úton felfestés megújítása, kijelölése, kerékpárutat jelző tábla kihelyezése szükséges. Az Orbánhegyi utcán átkelünk Tordásra, ahol a Kardinál utcán egy csendes úton érjük el a Sajnovics Birtokot, ahol már visszacsatlakozunk a BUBA útvonalába.

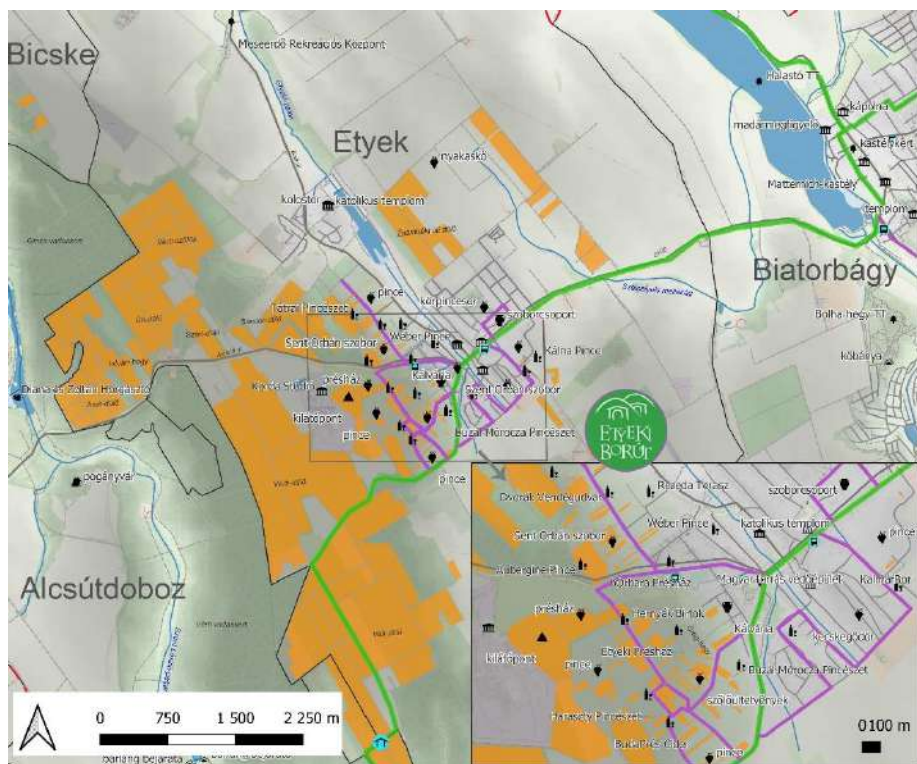
Tordason az Öreg-hegy felé kanyarodva közvetlenül érintjük a Westernfalu és Tájházat. A hegyen egy körutat terveztem, érintve a legtöbb jó állapotban lévő borospincét és szőlőt. Gyúróon szintén körkörös borútat terveztem, itt két ponton is becsatlakozik a kerékpározható útra. A két településen van egy-egy pihenő, jó állapotban.

51. ábra: Martonvásári szakasz, pihenő koncepciótervével

Végezetül Etyekre érünk, ahol a borút csupán megállókból áll, nincs pontos, kijelölt útvonala. A borút honlapja és az Etyeki Piknik rendezvényen tapasztaltak alapján összeköttem a legkiemelkedőbb helyszíneket, így láthatóvá tettem mely utcákon érdemes végig haladni (52. ábra). Az Öreg-hegyen a Báthori dűlőn és az Újhegy utcán számos neves borászat található. Ezen kívül érdemes felkeresni a Thörköly és a Borvirág utcát, Hegyköz utcát és a Sóskúti utat a Kecsegyödör közel.

52. ábra: Etyek belenyitással, a borút javasolt bejárásával

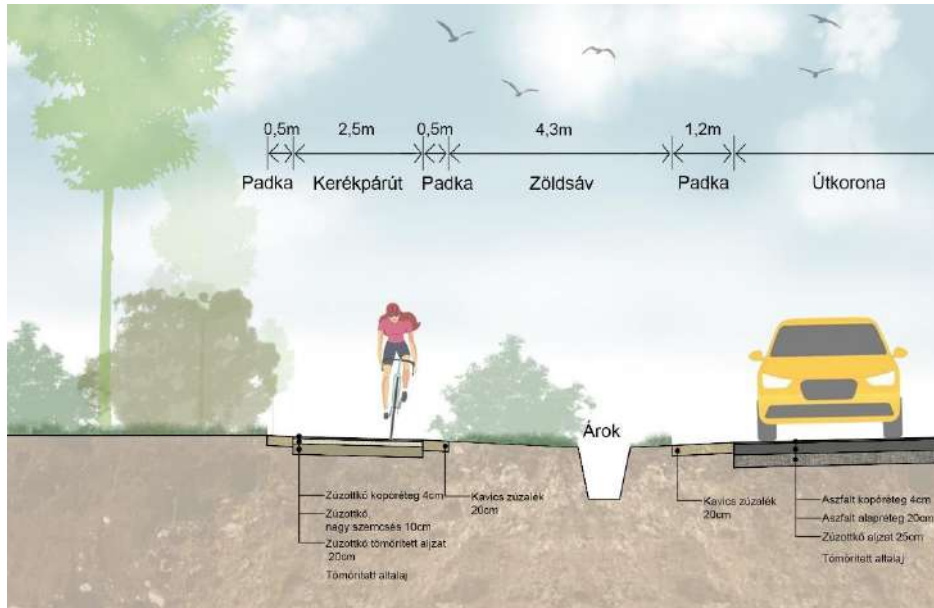
6.3 Arculati elemek

Ezen a tervezési szinten foglalkoztam az arculati elemek, burkolatok, borutak és pihenők kialakításával.

Az kerékpárutak kialakításához stabilizált szórt és aszfalt burkolatot javaslok, Csabditól Kajászóig szórt, majd Martonvásártól Bicskéig aszfaltozott kerékpárúton lehet majd közlekedni.

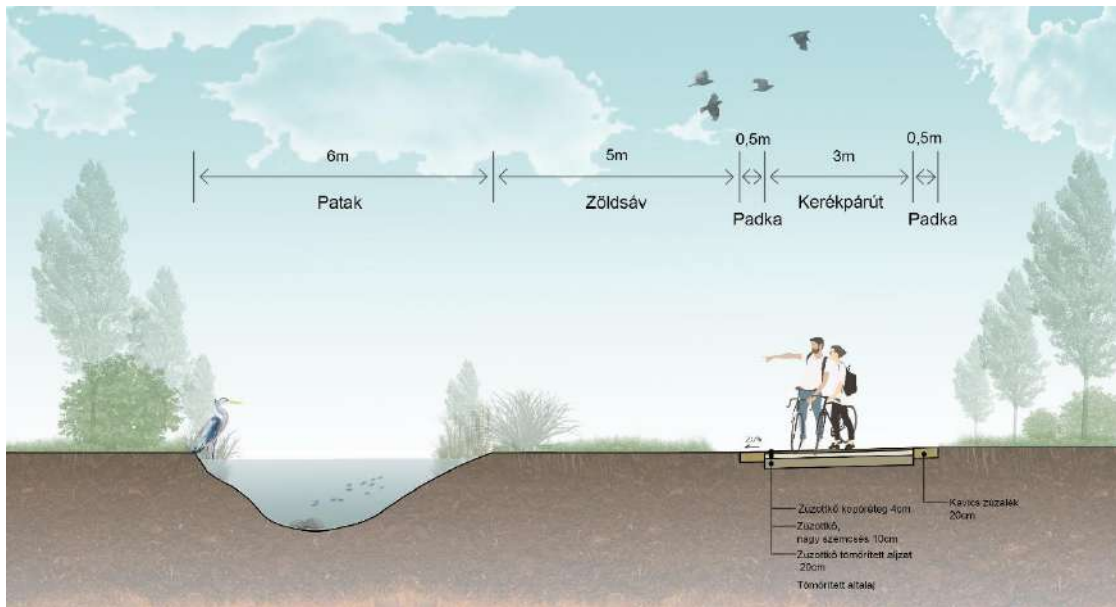
Példaként három helyszínt választottam ki. Felcsútra bevezető szakasz, az útpálya egyik oldalán halad végig, majd a körforgalomnál fordul le a patak közvetlen közelébe. Burkolata szórt, e-UT 03.04.11 szabvány szerint gyorsforgalmi úttól megfelelő távolságot tartva, padkával együtt, több mint 5 méterrel az autós forgalomtól halad (53. ábra).

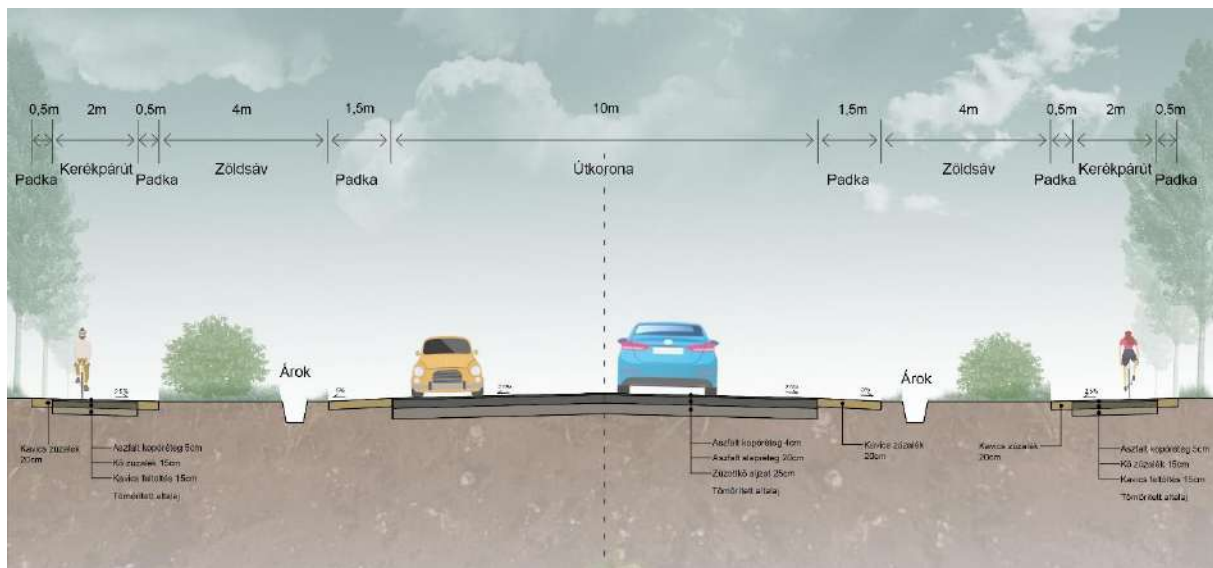
53. ábra: Felcsúti bevezető szakasz metszete rétegrénddel

A másik példám új útszakaszra a Kajászóról kivezető rész, ami még a Váli-víz közvetlen közelében halad, hasonló rétegréndű vízáteresztő szórt burkolat. Érdekessége a patakpart közelsége, általánosságban 5m körül alakul a távolsága a meglévő útvonalon is a medertől (55. ábra). A patak és a burkolt út között parti növényzet és gyepek javasolt. Távolabbi parton puhafás fásítás, kerékpárút külső oldalán szintén tájbaillő fasor ültetése szükséges, ajánlott az oszlopos nyárfa (*Populus nigra 'Italica'*)

54. ábra: Partakpart menti szakasz metszet

A harmadik példám a Martonvásári bevezető új szakasz, ami már aszfalt kopóréteggel, kő zúzalék aljzattal. A mezőgazdasági területektől fasorral célszerű elválasztani, ide a szintén karcsúbb megjelenésű, de szárazságot jobban viselő meze juhar oszlopos verzióját tanácsolom (*Acer campestre 'Korinthosz*). A belterületen már csak felfestéssel folytatódik az autós forgalom mellett a Sporttelep utcáig, ahol szintén új burkolat szükséges, majd a kastélypark mellett a járdán elválasztva megint felfestéssel kell jelezni a kerékpáros közlekedést. A vasút után kisebb utcákon pedig táblás jelzés szükséges.

55. ábra: 7-es út menti kétoldali új kerékpárút metszete

A kerékpárutak mentén javasolt új pihenőkről összességében elmondható, hogy zárt vagy nyitott, de tetővel fedett építményt mindegyikhez terveztem, eső esetén be lehet húzódni, illetve a nyári naptól is véd. Kerékpártároló is került mindegyik területre, ezen kívül padokat és asztalt is helyeztem el. A martonvásári pihenő kivételével mindegyikhez érdemes ivókutacot kihelyezni.

56. ábra: Pihenők felülnézeti koncepciója

Biatorbágyon fedett, 3 oldalról zárt fa építmény, ivókút, fa kiülő, asztal elhelyezése és fém kerékpártároló elhelyezhető a Viadukt kétoldali zöldútja között. A fás környezet miatt 1-2 díszesebb fa ültetése elegendő, mint a vérjuhar (*Acer platanoides 'Crimson King'*) és a szeldelt levelű bükk (*Fagus sylvatica 'Asplenifolia'*).

Bicskén az 1-es út és a kerékpárút között zöld sávon elhelyezendő objektumokat (hasonló előzőhöz) az 1-es út felől növényssávvval kell védeni, ami fás és cserjés elemekből áll. Fasorhoz ajánlom a padogafát (*Styphnolobium japonicum*), mivel szívós, jól tűri a légszennyezettséget, cserjésnek pedig gyepürózsát (*Rosa canina*) és fagyalt javaslok (*Ligustrum vulgare*).

57. ábra: Pihenők egyszerű látványterve

Csabdin a templomi pihenőhelynél ügyelni kell a megfelelő tájbaillesztéssel, mivel védett a helyszín. Így egyszerű fa bútorokat és visszafogott kerékpártárolót ajánlok elhelyezni az erdőhöz közelebb a szovjet emlékmű mellé, alacsony cserjékkel és évelőkkel elválasztva a templom előtti nagy gyepes területtől. Napos területre évelőkből a levendulát (*Lavandula angustifolia*) és orvosi zsályát (*Salvia officinalis*), az erdőhöz közelebb pedig bazsarózsát (*Paeonia lactiflora*), majd a mélyebben árnyékolt részekre hunyort (*Helleborus purpurascens*) javaslok, takaró sövénynek pedig japán gyöngyvesszőt (*Spiraea japonica*) és törpe orgona (*Syringa meyeri*) szolid elválasztást és történeti hangulatot kölcsönöz. Az asztal közelébe díszfa ültetése szükséges, árnyékolás végett, ajánlott fajta a lisztes berkenye (*Sorbus aria*), mely kisebb fácska, levelével, virágával és termésével is díszít, honos fajta.

A kajászói pihenőnél két oldalról teljesen nyitott épület, kerékpártároló, az építmény alatti padok és asztal, illetve hídhoz közelebb ivókút ajánlatos. a meglévő kerékpárút mellé oszlopos nyárfa (*Populus nigra 'Italica'*) és fűzfa (*Salix alba*) ültetése szükséges.

Martonvásár Sporttelep utcájára javasolt pihenő szintén nyitott, tető alá kiülő, illetve építmény melletti kerékpártároló szükséges. Növényesítését főként díszítő évelőkkel érdemes feldobni, mivel erdős terület övezi, illetve másik irányból a Gyermekkert és Sporttelep. Évelőre ajánlásom a pirosló golyaorr (*Geranium sanguineum*) és a szellőrózsa (*Anemone hybrida*).

Részletesebben foglalkoztam a Felcsútra javasolt pihenővel. Itt a pihenő stílusát is meghatároztam, mivel a kisvasút közelében helyezkedik el a kiválasztott pihenő helyszíne, ezért vasúti kocsizhoz hasonlító fa épületet, belül fapadokkal, kívül tározóval és információs táblával terveztem. A növényesítést főleg vízparti növényekkel érdemes megoldani a víz közelsége miatt, így sások, nádak, díszfüvek, esetleg mocsári évelők, mint sárga nőszirm (*Iris pseudocorus*), csombormenta (*Mentha pulegium*) vagy keserűfűfélék (*Persicaria*) javasoltak (58. ábra).

58. ábra: Felcsúti pihenő látványterve

A borutak kialakítása legideálisabb esetben hajékony alapra fektetett elemes burkolatok, például fakockák, terméskő vagy műkő elemek, így vízáteresztőek, de stabil járófelületeket lehet létrehozni. A kiválasztott utcákon világítás, hulladékgyűjtő és információs táblák kihelyezése indokolt. Ezen kívül érdemes nagyobb gyepes területeket meghagyni asztalok, mozgó árusautók, ideiglenes építmények számára, amiket nyitott pince napokon, fesztiválok, ünnepnapokon használhatnak.

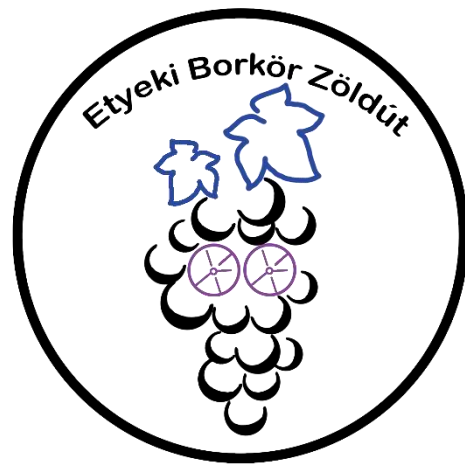

59. ábra: Borút látványterv gyúrói példán keresztül

A pincék környezetébe és a feltáró utak mentén borvidéki hangulatot teremtő szőlőlugasokat (*Vitis vinifera*), vadszőlőt (*Parthenocissus tricuspidata*) érdemes telepíteni, évelő virágok közül a fűszernövényeket javaslom, mint levendula (*Lavandula angustifolia*), zsálya (*Salvia officinalis*), rozsmaring (*Salvia rosmarinus*).

A rekreációs útvonal épített objektumainak anyag szinte minden esetben a fa, kialakításuk illeszkedik a környezetükhöz, mivel minden településnek megvan a maga hangulata, a bútorok, objektumok is településenként egyediek lehetnek. Egységes arculati elemnek kihelyezett információs táblát terveztem, melyen látható a zöldút logója is (60. ábra).

60. ábra: Információs tábla és logo terve

A logo központi elem a szőlő, hiszen a témaválasztásom is ezen alapult, két szőlőszem kerék alakú, utalva a kerékpározható útvonalakra, a szőlő leveleinek kék színe a két patakot szimbolizálja, melyek mentén a településen elterülnek, a Váli-vizet és a Szent László-patakot.

6.4 Összegzés

A turisztikai vonzerő értékelése során a vártnak megfelelő értékek kerültek ki bemutatásra érdekesnek, illetve a borvidéki potenciált is azok a települések érték el, amelyeket a bejárás során lehetségesnek gondoltam. A pontrendszer hibája lehet ezért a személyes megítélés, a szubjektivitás, bár igyekeztem objektíven maradni, illetve a pontrendszer pontozási szabályait úgy alakítani, hogy objektívan próbáljam értékelni az objektumokat. Az értékelést bővíteni a turisztikai komponensek terén lehetne, akár térinformatikai megjelenítéssel vagy pontozással.

A javaslatban megfogalmazott és megtervezett kerékpározható útvonal és a borutak létrejöttével a települések megítélése javulna, köztudatba jobban bele kerülne a borvidék többi települése is (Etyeken kívül), természetesen bevételi forrás bővülését is jelentené a nagyobb turisztikai forgalom. Bevételi forrást jelentene az önkormányzatok, a vendéglátóhelyek, borászok, turisztikai attrakciók tulajdonosai számára, de nőne a forgalma a települések boltjainak is. Ezen kívül a vendéglátóhelyek, szállások bővülése is előre jelezhető, hiszen az érdeklődést felfedezve új vállalkozásokba foghatnak.

De nem csak gazdasági haszna van ezeknek a fejlesztéseknek.

Kulturális és szellemi vagyon számára is jövedelmező, mivel a hazai tájak egyediségének, települések értékeinek megőrzésének és a hagyományok ápolásának igénye fokozódik. Népszerűvé válik a szőlőtermesztés, a borkultúra a helyiek és a látogatók körében is, a kerékpárutak pedig az egészséges életmódot támogatják és közelebb hozzák a természetet, a hazai tájat a kirándulókhhoz.

Végül nem szabad megfeledkezni a társadalmi haszonról sem, ami főleg helyi és térségi összefogásban jelenik meg. Összetartóbbak lesznek a kis közösségek, társulatok, szervezetek jönnek létre. A turizmusnak köszönhetően pedig nem csak a helyi kötődés, identitástudat erősödik, de egyszerre befogadóbbá, nyitottabbá válhatnak az ott élők.

7 Forrásjegyzék

Irodalom:

Alcsútdoboz TAK: BAHCS Művek Kft. (szerk.) (2017): Alcsútdoboz Településképi Arculati Kézikönyv

BACSO, 1963: Dr. Bacsó Nándor (1963): Bevezetés az agrometeorológiába. Budapest: Mezőgazdasági Könyv- és Folyóiratkiadó Vállalat

Biatorbágy TAK: Város-Teampannon Kft (szerk.): Biatorbágy Város Településképi Arculati Kézikönyv

Bicske TAK: Fábián Róbert, Lengyel Hunor (szerk.) (2017): Bicske Településképi Arculati Kézikönyv

Csabdi TAK: BAHCS Művek Kft. (szerk.) (2017): Csabdi Településképi Arculati Kézikönyv

DLUTUSZ, 2004: Dlutusz Imre (2004): Magyar borászok: Báthori Tibor. Pécs: Alexandra Kiadó

DÖVÉNYI, 2010: Dövényi Zoltán (2010): Magyarország kistájainak katasztere. Budapest: MTA Földrajztudományi Kutatóintézet

Etyek TAK: Papp Linda (szerk.) (2017): Etyek Településképi Arculati Kézikönyv

FABOS, 1995: Fabos JG, 1995: Bevezetés és áttekintés: a zöldségek mozgása, a zöldségek felhasználása és lehetőségei, Tájkép és várostervezés, vol. 33. szám 1-3., 1-13.

Felcsút TAK: BAHCS Művek Kft. (szerk.) (2017): Felcsút Településképi Arculati Kézikönyv

FESTAA, SHAMSB, METALLOA, CUMOS, 2020: Giuseppe Festaa, S.M. Riad Shamsb, Gerardino Metalloa, Maria Teresa Cuomoa: Opportunities and challenges in the contribution of wine routes to wine tourism in Italy – A stakeholders' perspective of development, Tourism Management Perspectives 33 (2020)

FÜLÖP, 2001: Fülöp Csilla: Borutak félúton, Turizmus panoráma, 2001

Kajászó TAK: Völgyzugoly-Műhely Kft. (szerk.) (2017): Kajászó Településképi Arculati Kézikönyv

KOZMA, 2001: Kozma Pál (2001): A szőlő- és borkultúra története Magyarországon. 1896. évi V. törvénycikk és végrehajtása. Budapest: Mezőgazda Kiadó Kft

KÖKÉNY, 2009: Kökény Georgina (2009): Az Etyek-Budai borvidék szőlő- és borkultúrájának története, jelenlegi helyzete és kilátásai, BCE-Kertészettudományi Kar, D 23.577

KÖNYVES, 2012: Dr. Könyves Erika (2012): Borturizmus-Borutak, TÁMOP-4.1.1.C-12/1/KONV-2012-0014, Debreceni Egyetem, 53-59.o

Martonvásár TAK: Völgyzugoly-Műhely Kft. (szerk.) (2017): Martonvásár Településképi Arculati Kézikönyv

NISZKÁCS, 2004: Niszkács Miklós (2004): A pezsgő. Budapest: Szig-Tim Kiadó

PLET, 1995-1996: Plet F. (1995-1996): A termék bemutatásától a vidék bemutatásáig: a borutak, Falu Város régió II. évf.

URBÁN, 2004: Urbán András (2004): Etyek-Budaiborgasztronómia. Budapest: Szig-Tim Kiadó

VÁL TAK: Ónodi-Szabó Lajos, Miklósi Tibor, Ádám Zsuzsanna (szerk.) (2017): Vál Településképi Arculati Kézikönyv

Internetes:

URL1: hírportál: <https://hirkapszula.hu/t%C3%B6k/bontogatja-szarnyait-a-nyakas-hegy> (2023.10.20.)

URL2: Borászportál: <https://www.boraszportal.hu/magyarország-borvidekei/etyek-budai-borvidek-2> (2022.03.)

URL3: Etyek település honlapja: <https://webetyek.hu/node/16> (2022.03.)

URL4: Túraajánló: <https://funiq.hu/546-gy%C3%BAr%C3%B3> (2022.04.)

URL5: Martonvásár honlapja: https://martonvasar.hu/visitor/varosunk_tortenete (2022.04.)

URL6: Tordas Értékmegőrző, Kulturális Egyesület honlapja: <https://www.tordas-ert.hu/index.php/2016-02-26-09-43-35/tortenetunk> (2022.04.)

URL7: Biatorbágyi Borút: <https://bia-veritas.hu/> (2022.09.)

URL8: Alcsútdoboz honlapja: <https://alcsutdoboz.hu/telepulesunk/latnivalok/> (2022.06.)

URL9: Biatorbágy honlapja: <https://biatorbagy.hu/biatorbagy/epiteszeti-ertekek> (2022.06.)

URL10: Felcsúti kisvasút honlapja: <https://valvolgyikisvasut.hu/> (2022.08.)

URL11: Tordasi Western Falu weboldala: <https://tordasielmenyfal.hu/> (2022.08.)

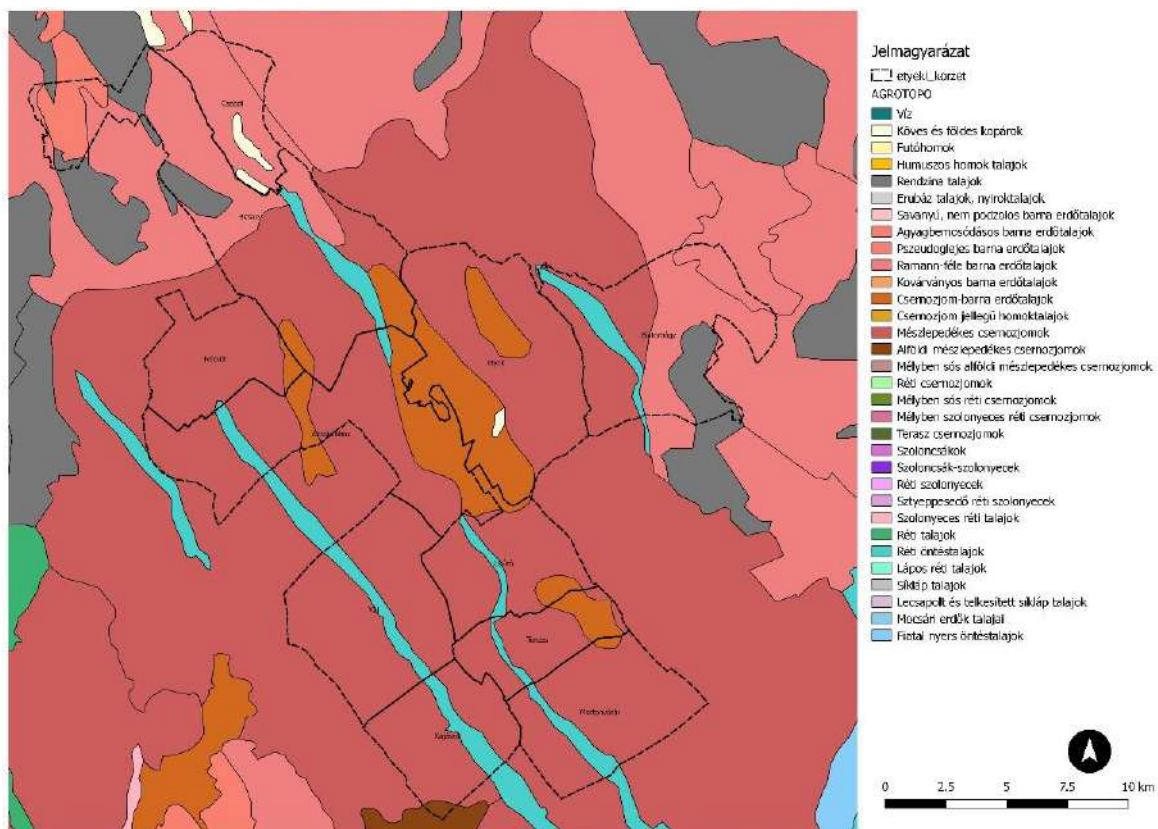
URL12: Etyeki Borút weboldala: <http://etyekiborangolo.hu/> (2022.08.)

URL13: Leírás Szent Orbánról: <https://mek.oszk.hu/02100/02115/html/5-175.html> (2022.09.)

URL14: Zselici Zöldút: <https://zrinyi-zoldut.hu/> (2023.10.30.)

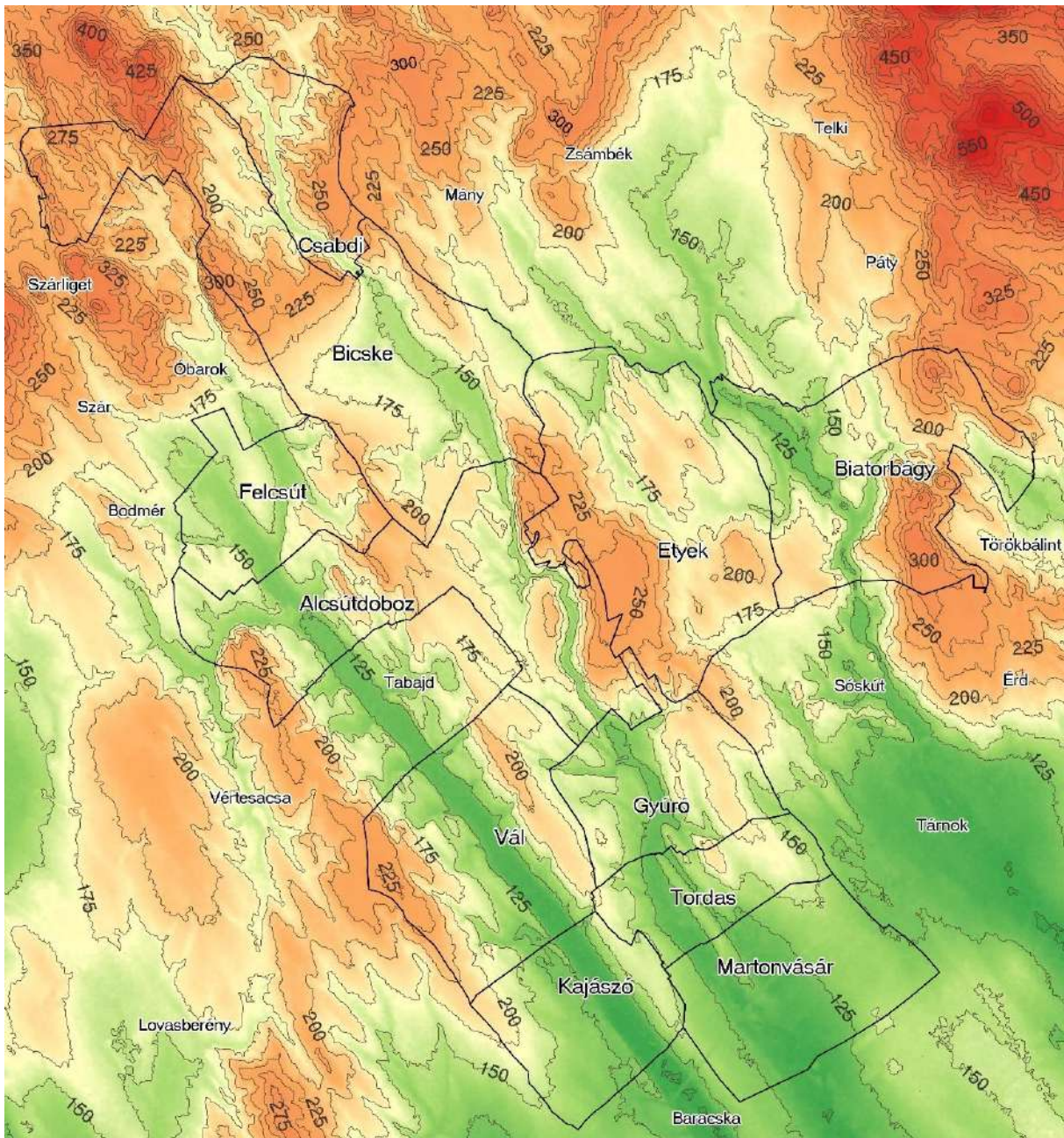
Melléklet

Talajtani térkép:

Domborzati térkép:

Domborzat 25m-es szintvonalakkal

0 2,5 5 7,5 10 km

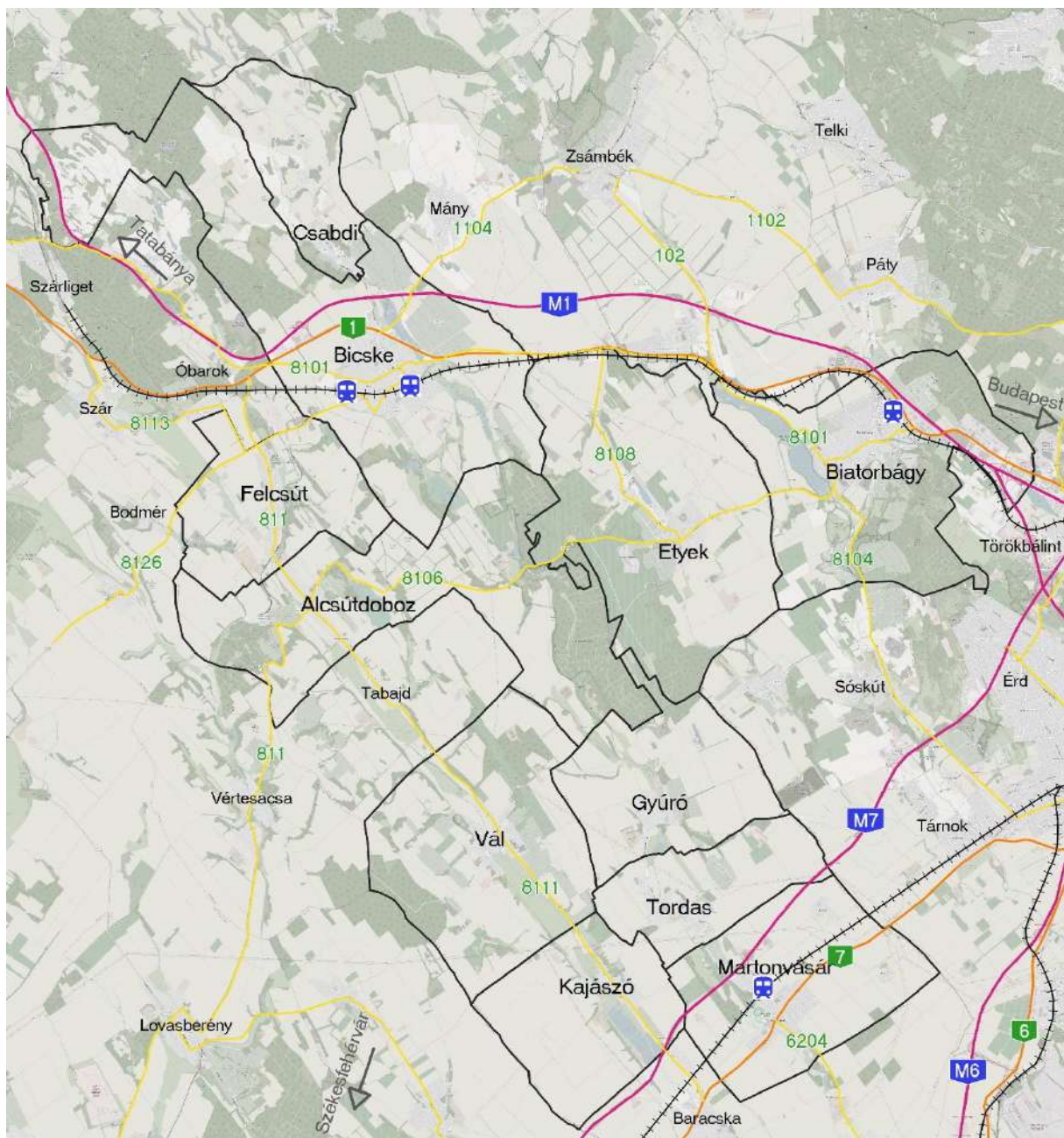
JELMAGYARÁZAT

	Etyeki körzet települései	Domborzat
	25m-es szintvonalak	 80m
		 140m
		 170m
		 220m
		 560m

Infrastruktúra térkép:

Települések elérhetősége

JELMAGYARÁZAT

□ Etyeki körzet települései

Infrastruktúra

— Autópálya

— Autóút

— Főút

--- Vasút

Vasútállomások

Autópálya száma

Autóút száma

Főutak száma

0 2,5 5 7,5 10 km

Értékelési táblázatok

1. táblázat: Alcsútdoboz értékeinek értékelése

Település	Érték/ Látnivaló	R	Ó	T	I	SZ	O	E	K	Ö	V	Össz.
Alcsútdoboz	platánfasor (65610)	3	3	2	2	1	1	1	3	2	2	20
	pálmaház (19151)	4	3	2	3	2	2	1	3	1	5	27
	medveház (75459)	5	3	2	4	2	2	1	3	1	5	29
	kápolna (18195)	5	3	4	4	3	4	2	5	1	5	37
	kastélyrom (64947)	5	3	5	4	3	4	2	5	1	5	38
	Arborétum (75085)	5	3	5	4	3	4	2	5	5	5	42
	gloriette (19149)	4	3	2	3	2	2	1	3	1	5	27
	babaház (19147)	5	3	2	4	2	3	1	3	1	5	30
	csörgedező (75497)	5	3	2	3	2	2	1	3	1	5	28
	kastélypark (60978)	5	3	5	4	3	4	2	5	5	5	42
	grotta (19150)	4	3	2	3	2	1	1	3	1	5	26
	kastélypark hídjai (75498)	3	3	2	2	1	1	1	3	1	4	21
	kápolna (54335)	3	3	2	2	1	1	1	3	2	2	20
	kovácsoltvas kerítés (75495)	3	3	2	2	2	1	1	3	1	5	24
	tűzoltótorony (18218)	3	3	2	2	1	1	1	3	2	2	20
	platánfasor (60806)	3	3	2	4	2	1	1	2	2	5	26
	Mária Major épülete (56739)	3	3	2	3	2	1	1	2	2	5	25
	pogányvár (77197)	3	4	2	2	2	1	1	3	1	4	23
	barlang bejárata (18510)	2	5	1	1	2	1	1	2	3	3	21
	barlang bejárata (18503)	2	5	1	1	2	1	1	2	3	3	21
	Libanoni cédrus	4	3	1	4	2	1	1	2	2	2	22
	kalandpark	4	1	1	5	1	3	1	1	2	1	20
	Ciripelő pincészet	2	1	1	4	1	1	2	3	1	2	20

	Winchester-Viking falu	4	1	1	4	1	1	2	2	2	2	20
	Váli-víz	4	4	1	4	1	1	1	1	3	2	22
	Diana Horgásztó	4	2	1	5	2	1	1	1	3	2	22

2. táblázat: Biatorbágy tájértékeinek értékelése

Település	Érték/ Látnivaló	R	Ó	T	I	SZ	O	E	K	Ö	V	Össz.
Biatorbágy	Papp-réti-dűlő (76864)	2	4	1	1	2	1	1	1	3	1	17
	Ürgehegyi pincék (47202)	2	3	1	2	2	1	1	2	1	2	17
	Nyakaskői forrás (45579)	2	4	1	2	2	1	1	1	3	2	19
	Nyakaskői pincesor (47206)	3	3	1	3	2	1	2	2	1	2	20
	Nyakaskő TT (63311)	3	5	2	4	3	3	1	1	5	5	32
	Öreg-hegy (76860)	2	5	1	3	2	2	1	1	5	4	26
	Kaptárkő (76875)	3	5	1	3	3	3	1	1	2	5	27
	kilátópont (47817)	2	5	1	3	2	1	1	1	2	1	19
	Nyakaskő dűlői pincék (47221)	1	2	1	1	2	1	2	2	1	2	15
	Nyakaskő dűlői pincék (47226)	3	2	1	3	2	1	2	2	1	3	20
	Nyakaskő dűlői pincék (47229)	2	2	1	1	2	1	2	2	1	2	16
	Kármentő utcai pincék (47171)	2	2	1	1	2	1	2	2	1	2	16
	pince (47208)	1	2	1	1	2	1	2	2	1	2	15
	Vincetellér utcai pincék (47215)	2	3	1	1	2	1	2	2	1	2	17
	Tótike közti pincék (47252)	2	3	1	1	2	1	2	2	1	2	17
	kereszt (47232)	1	2	2	1	2	1	1	2	1	3	16
	pince (47217)	2	3	1	1	2	1	2	2	1	2	17
	Csókaszőlő közti pincék (47220)	2	3	1	1	2	1	2	2	1	2	17

	Csókaszőlő közti pincék (47242)	1	2	2	1	2	1	1	2	1	3	16
	Prés utcai pincék (47211)	1	2	2	1	2	1	1	2	1	3	16
	Prés utcai pincék (47234)	2	3	1	1	2	1	2	2	1	2	17
	Prés utcai pincék (47235)	2	3	1	1	2	1	2	2	1	2	17
	Puttony útjai pincék (47238)	2	3	1	1	2	1	2	2	1	2	17
	Csókaszőlő közti pincék (47240)	1	2	2	1	2	1	1	2	1	3	16
	Bolha-hegy TT	3	5	1	2	3	3	1	1	2	3	24
	Czöndör-kút (63804)	1	3	2	1	2	1	1	2	1	3	17
	pince (47184)	1	2	2	1	2	1	1	2	1	3	16
	kereszt (46517)	1	2	2	1	2	1	1	2	1	3	16
	Uszár utcai pincék (47175)	1	2	2	1	2	1	1	2	1	3	16
	forrás (45580)	2	2	2	1	2	1	1	2	4	2	19
	Pamacs utcai pincék (47182)	1	3	2	1	2	1	1	2	1	3	17
	Pamacs utcai pincék (47191)	1	3	2	1	2	1	1	2	1	3	17
	Harmat utcai pincék (47179)	1	3	2	1	2	1	1	2	1	3	17
	pince (47177)	1	3	2	1	2	1	1	2	1	3	17
	kőtömbök (46826)	3	3	2	1	2	1	1	1	4	2	20
	Hegyalja utcai pincék (47188)	1	3	2	1	2	1	1	2	1	3	17
	pince (47248)	1	3	2	1	2	1	1	1	1	3	16
	Hegyalja utcai kőtömbök (46827)	2	3	2	1	2	1	1	1	4	2	19
	Kutya-hegyi kőtömbök (46829)	2	3	2	1	2	1	1	1	4	2	19
	pince (47190)	1	3	2	1	2	1	1	1	1	3	16
	Kéknyelű útjai pincék (47255)	1	3	2	1	2	1	1	2	1	3	17
	Szarvas úti pincék (47169)	1	3	2	1	2	1	1	2	1	3	17
	pince (47167)	1	3	2	1	2	1	1	2	1	3	17

Mudi utcai pincék (47194)	1	3	2	1	2	1	1	2	1	3	17
pince (47196)	1	3	2	1	2	1	1	1	1	3	16
pince (47250)	1	3	2	1	2	1	1	1	1	3	16
pince (47251)	1	3	2	1	2	1	1	1	1	3	16
Szarvas hegyi pincék (47256)	1	3	2	1	2	1	1	2	1	3	17
keserűkút (63813)	2	3	2	1	2	1	1	1	4	2	19
Szily sírkápolna	4	2	2	3	3	2	2	4	1	5	28
vadgesztenyék (63313)	1	3	1	2	2	1	1	1	2	2	16
Kő-hegy 76868)	2	5	2	1	2	1	1	1	4	2	20
pince (47259)	1	3	2	1	2	1	1	1	1	3	16
pince (47254)	1	3	2	1	2	1	1	1	1	3	16
pince (47253)	1	3	2	1	2	1	1	2	1	3	17
pince (47260)	1	3	2	1	2	1	1	2	1	3	17
Nap-hegy (76869)	2	5	2	1	2	1	1	1	3	2	19
pince (47252)	1	3	2	1	2	1	1	1	1	3	16
Templomrom (53357)	3	4	2	2	3	2	1	3	1	5	26
sírkövek (63803)	1	2	1	2	1	2	2	2	1	3	16
református temető (76863)	1	4	2	1	2	1	2	3	1	2	19
szobor (48299)	1	3	2	1	2	1	1	3	1	3	18
Szily-kastély (53358)	4	3	3	3	2	2	2	4	1	4	28
keresztény emlékmű (63809)	1	2	2	1	2	1	2	3	1	3	18
templom (46072)	1	3	2	1	2	1	2	3	1	3	19
katolikus templom (46071)	1	3	2	1	2	1	2	3	1	3	19
Sándor-Matternich kastély (63256)	5	3	3	3	2	2	2	4	1	5	30
kastélykert (53356)	3	3	2	2	2	1	2	4	1	3	23
Szenháromság-oszlop (48298)	1	3	2	1	2	1	1	3	1	3	18
kerekeskút (63808)	1	3	1	2	1	2	2	2	1	3	17

	kerekeskút (63807)	1	3	1	2	1	2	2	2	1	3	17
	Madármegfigyelő hely (63817)	4	1	1	3	3	5	1	1	4	2	25
	kereszt (52377)	1	2	2	1	2	1	1	2	1	3	16
	temetői kereszt (63805)	1	3	2	1	2	1	1	2	1	3	17
	kálvária (53375)	2	3	2	1	2	1	2	3	1	2	19
	Borbála kápolna (46209)	3	2	2	2	2	1	2	4	1	4	23
	Tóart-dűlő (76862)	2	4	1	1	2	1	1	1	3	1	17
	nyomóskút (63810)	1	3	1	2	1	2	2	2	1	3	17
	Malom (53359)	2	3	2	1	2	1	2	3	1	2	19
	I.világháborús emlékmű (48297)	1	2	2	1	2	1	1	2	1	3	16
	kereszt (53373)	1	2	2	1	2	1	1	2	1	3	16
	idős hársfa (63811)	2	2	1	1	2	1	1	1	3	3	18
	I.Béla dombormű	2	2	2	1	2	1	1	2	1	3	17
	kereszt (46512)	1	2	2	1	2	1	1	2	1	3	16
	jegenyefasor (64127)	2	2	1	1	2	1	1	1	3	3	18
	pincesor (56189)	1	3	2	1	2	1	1	2	1	3	17
	Milleniumi székelykapu (63802)	2	1	1	1	2	1	2	3	1	3	17
	II.világháborús emlékmű (48295)	1	2	2	1	2	1	1	2	1	3	16
	zöldút oszlop (63790)	3	1	1	3	1	2	1	1	3	1	17
	Viadukt (63287)	5	3	3	5	3	3	1	4	1	4	32
	kereszt (46514)	1	2	2	1	2	1	1	2	1	3	16
	idős fűzfa (63812)	2	2	1	1	2	1	1	1	3	3	18
	pince (47166)	1	3	2	1	2	1	1	1	1	3	16
	Régi vasút nyomvonala (63791)	2	3	3	5	2	2	1	4	1	4	27
	Füzes-patak menti facsoportok (63816)	2	2	1	1	2	1	1	1	3	3	18
	öntöttvas kút (63789)	2	2	2	1	2	1	1	2	1	3	17
	Szily kápolna (64128)	3	2	2	2	3	2	2	4	1	5	26
	Szent Vendel szobor (48296)	1	2	2	1	2	1	1	2	1	3	16
	országzászló (64130)	1	1	2	1	2	1	2	2	1	3	16

	Szentháromság oszlop (53316)	1	1	2	1	2	1	2	2	1	3	16
	katolikus templom (75384)	1	3	2	1	2	1	2	3	1	3	19
	Dózsa György utca (76867)	1	3	1	1	1	1	1	3	1	2	15
	kőhíd (63788)	1	1	2	1	2	1	2	2	1	3	16
	kereszt (46513)	1	2	2	1	2	1	1	2	1	3	16
	Szent Flórián kápolna (63303)	1	3	2	1	2	1	2	3	1	3	19
	kereszt (51094)	1	2	2	1	2	1	1	2	1	3	16
	temető kápolna (46211)	1	3	2	1	2	1	2	3	1	3	19
	síremlékek (64131)	1	3	2	1	2	1	2	3	1	2	18
	katolikus temető (63308)	1	4	2	1	2	1	2	3	1	2	19
	világháborús emlékmű (63815)	1	2	2	1	2	1	1	2	1	3	16
	keserűkút (63814)	1	3	1	2	1	2	2	2	1	3	17
	Rozália kápolna (63309)	2	4	2	2	2	1	2	3	1	3	22
	Katalin-hegyi kálvária (46515)	3	2	1	3	2	2	2	3	1	3	22
	kereszt (52402)	1	2	2	1	2	1	1	2	1	3	16
	Hosszú-rétek (76870)	2	2	1	2	2	2	1	1	4	2	19
	Tópark (78535)	3	1	1	2	1	1	1	1	1	1	13
	terméskő út (64129)	1	3	1	1	1	1	1	3	1	2	15
	Biai tó tó	3	2	1	5	3	2	1	1	3	2	23
	Pecató	2	1	1	5	2	2	1	1	3	1	19
	Bolha-hegyi kőbánya	3	2	1	3	3	2	1	1	3	2	21
	Hild Pincészet	2	1	1	2	2	1	1	1	1	2	14
	Sváb Tájház	3	2	2	2	2	2	3	3	1	3	23
	Római villa	3	1	1	2	2	1	1	3	1	2	17
	Százlépcső kilátó	2	5	1	3	3	2	1	1	5	1	23
	Budai-Ranch lovasíjász és lovasiskola	4	1	1	4	1	1	2	1	1	1	17
	Bolha Ranch	4	1	1	4	1	1	2	1	1	1	17
	Biatorbágy Zöld Szíve	3	2	2	5	2	1	1	1	2	2	21
	Pátria Pince	2	1	1	3	2	1	2	1	1	2	16
	Rigó Pince és Borház	4	2	1	4	2	1	2	1	1	2	20
	Fodróczy Pince	4	2	1	4	2	1	2	1	1	2	20

3. táblázat: Bicske látványosságainak értékelő táblázata

Település	Érték/ Látnivaló	R	Ó	T	I	SZ	O	E	K	Ö	V	Össz.
Bicske	vízimalom (17992)	3	2	1	1	2	1	1	2	1	2	16
	forrás (18108)	2	5	1	1	2	1	1	1	3	2	19
	kereszt (18124)	1	2	2	1	2	1	1	2	1	3	16
	Esterházy-Pálffy- Daun kúria (74839)	2	3	2	1	2	1	1	3	1	3	19
	pince (18114)	1	2	2	1	2	1	1	2	1	3	16
	pince (18113)	1	2	2	1	2	1	1	2	1	3	16
	gémeskút (18337)	1	3	1	1	1	1	2	2	1	3	16
	gyümölcsös (62244)	2	2	1	1	2	1	1	1	3	3	17
	Batthyány Mauzóleum (62598)	3	3	2	2	2	2	1	3	1	5	24
	Csillagvizsgáló (18367)	3	3	1	2	2	2	1	3	1	5	23
	tömegsír (18369)	2	2	3	2	1	1	2	2	1	2	18
	Csabdi halastó (62583)	2	2	1	4	3	2	1	1	3	2	21
	barlang bejárata (18304)	2	5	1	1	2	1	1	1	2	3	19
	Stéger-féle park (74810)	2	2	1	2	1	1	1	1	2	1	14
	Batthyány-kastély parkja (61525)	3	3	3	3	3	2	1	4	2	5	29
	Batthyány-kastély (61522)	4	3	3	2	3	2	1	5	1	5	29
	Jószágigazgatói ház (63953)	1	3	1	1	2	1	2	2	1	3	17
	Szent Flórián szobor (19126)	3	2	1	2	1	1	1	3	1	4	19
	Báder Antal helytörténeti gyűjteménye (54329)	3	2	1	1	2	2	2	3	1	2	19
	lakóépület (65228)	1	3	1	1	2	1	2	2	1	3	17

	Kossuth Lajos szobra a parkban (18339)	3	2	2	2	1	1	1	3	1	4	20
	Vajda János szobra (63957)	3	2	1	2	1	1	1	3	1	2	17
	református lelkészlak (63955)	1	3	1	1	2	1	2	2	1	3	17
	lakóépület (65229)	1	3	1	1	2	1	2	2	1	3	17
	Göllner ház (62594)	2	2	1	1	2	2	2	3	1	2	18
	Nevelési Tanácsadó Intézet (65230)	3	2	1	2	1	1	1	3	1	4	19
	Petőfi Művelődési Központ (63958)	3	2	1	3	1	2	1	3	1	4	21
	római katolikus templom (18341)	3	2	1	2	1	1	1	3	1	5	20
	Nepomuki Szent János szobor (18343)	2	2	1	1	2	2	2	3	1	2	18
	Tabódy István szobra (19131)	3	1	1	1	2	1	2	3	1	3	18
	Városi Bíróság (65232)	3	2	1	2	1	1	1	3	1	4	19
	Kossuth Lajos szobor (64955)	2	2	1	1	2	2	2	3	1	2	18
	I.vh emlékmű (18344)	2	2	1	2	1	1	1	3	1	2	16
	régi községháza (65231)	3	2	1	2	1	1	1	3	1	4	19
	Gringer Miklós mellszobra (61502)	3	1	1	1	2	1	2	3	1	3	18
	lakóépület (65227)	1	3	1	1	2	1	2	2	1	3	17
	emlékmű (19128)	2	2	1	2	1	1	1	3	1	2	16
	református templom (18338)	3	2	1	2	1	1	1	3	1	5	20
	kollégium (65226)	2	2	1	1	2	1	2	3	1	3	18

	középkori templomrom (61498)	3	2	1	2	1	1	1	3	1	5	20
	Prelúdium Művészeti Iskola (65233)	3	2	1	2	1	1	1	3	1	4	19
	Általános Iskola (63959)	2	2	1	1	2	1	2	3	1	3	18
	Botond szobor (61505)	2	2	1	1	2	1	2	2	1	3	17
	présgép emlékmű (65225)	2	2	1	1	2	1	2	3	1	2	17
	Bagolyvár (62665)	1	1	1	3	1	1	1	1	1	2	13
	Galagonyás (19127)	2	2	1	2	2	2	1	2	2	3	19
	barlang bejárata (18378)	2	5	1	1	2	1	1	1	2	3	19
	kripta (61492)	2	2	3	2	1	1	2	2	1	2	18
	római katolikus kápolna (61490)	1	2	2	2	2	1	2	2	1	3	18
	temető kápolna (18361)	1	2	2	2	2	1	2	2	1	3	18
	temető (62582)	1	4	2	1	2	1	2	3	1	2	19
	mauzóleum (18358)	1	2	2	2	2	1	2	2	1	3	18
	kereszt (19121)	1	2	2	1	2	1	1	2	1	3	16
	régészeti lelőhely (77203)	2	4	2	1	2	1	1	3	1	2	19
	országzászló (61509)	2	2	1	2	1	1	1	3	1	2	16
	Jakab képtár (65224)	3	2	2	2	3	2	2	3	1	2	22
	kereszt (63960)	1	2	2	1	2	1	1	2	1	3	16
	Evangélikus templom (61527)	1	2	2	2	2	1	2	2	1	3	18
	emlékkő (65223)	3	2	2	1	2	1	1	2	1	3	18
	Kiskúti-éri árok (61515)	1	2	1	1	1	1	1	1	3	2	14
	nádas a Bicske szíve parkban (61517)	3	1	1	1	2	2	1	1	4	3	19

	barlang bejárata (18450)	2	5	1	1	2	1	1	1	2	3	19
	barlang bejárata (18451)	2	5	1	1	2	1	1	1	2	3	19
	barlang bejárata (18454)	2	5	1	1	2	1	1	1	2	3	19
	erőmű-tó (62586)	2	2	1	4	2	2	1	1	3	2	20
	lakóház (61526)	1	3	1	1	2	1	2	2	1	3	17
	kőris fasor (61494)	2	2	1	1	2	1	2	1	3	3	18
	kertkapu (61493)	1	3	1	1	2	1	2	2	1	3	17
	kereszt (18365)	1	2	2	1	2	1	1	2	1	3	16
	Bicskei lovasudvar	2	1	1	3	2	1	2	1	2	2	17
	Prelúdium épülete	1	3	1	1	2	1	2	2	1	3	17
	Farbi Világítótorny	4	2	2	3	2	1	1	3	1	2	21
	Bicske szíve park	3	1	2	4	2	2	2	1	3	3	23
	Zsiga home pincészet	3	2	1	2	1	1	2	1	1	2	16
	Józsa & Józsa pincészet	3	2	1	3	2	1	2	2	1	3	20
	Szabó Pince	3	2	1	3	2	1	2	2	1	3	20

4. táblázat: Csabdi értékeinek értékelési táblázata

Település	Érték/ Látnivaló	R	Ó	T	I	SZ	O	E	K	Ö	V	Össz.
Csabdi	kereszt (18149)	1	2	2	1	2	1	1	2	1	3	16
	kereszt (18219)	1	2	2	1	2	1	1	2	1	3	16
	régészeti lelőhely (19123)	2	5	2	1	2	1	1	2	1	2	19
	forrás (18242)	2	5	1	2	2	1	1	1	2	3	21
	kápolna (18210)	2	3	2	1	1	1	1	3	2	2	18
	kereszt (18212)	1	2	2	1	2	1	1	2	1	3	16
	régészeti lelőhely (77209)	3	5	2	1	2	1	1	2	1	2	20
	forrás (18220)	1	5	1	2	2	1	1	1	2	2	19
	kilátópont (61403)	4	5	1	2	1	1	1	1	3	1	20
	kút (61389)	2	2	2	1	2	1	1	2	1	3	17
	forrás (18241)	1	5	1	2	2	1	1	1	2	2	19
	kilóméterkő (61411)	2	3	2	1	1	1	1	3	2	2	18

	vastelep (61410)	3	2	1	1	2	1	1	1	1	1	14
	kút (61408)	2	2	2	1	2	1	1	2	1	3	17
	kőhíd (61413)	2	3	1	1	2	1	1	3	1	2	17
	villanypózna (61845)	3	2	1	1	2	1	1	1	1	1	14
	kőhíd (62207)	2	3	1	1	2	1	1	3	1	2	17
	agyagfal (62211)	3	4	1	1	1	1	1	1	3	3	19
	temető (62215)	1	3	2	2	1	1	1	2	2	2	17
	református templom (62217)	1	2	2	1	2	1	2	3	1	4	19
	templom (18238)	1	3	1	1	2	1	2	3	1	4	19
	ivókút (62225)	2	2	2	1	2	1	1	2	1	3	17
	templomrom (19124)	3	5	2	3	3	2	2	4	1	5	30
	szobor (18248)	1	3	2	1	2	2	2	2	1	3	19
	ivókút (62228)	2	2	2	1	2	1	1	2	1	3	17
	kopjafa (62235)	2	2	2	1	2	1	2	3	1	2	18
	emlékmű (62237)	1	2	2	1	2	1	1	2	1	2	15
	ivókút (62238)	2	2	2	1	2	1	1	2	1	3	17
	templom kereszt (19120)	1	3	2	1	2	1	1	2	1	2	16
	kereszt (18255)	1	2	2	1	2	1	1	2	1	3	16
	pince (62239)	1	2	2	1	2	1	1	3	1	3	17
	villanypózna (62241)	3	2	1	1	2	1	1	1	1	1	14
	kereszt (18261)	1	2	2	1	2	1	1	2	1	3	16
	kilométerkő (61299)	2	3	2	1	1	1	1	3	2	2	18
	templom (18266)	1	3	2	1	2	1	1	2	1	3	17
	imaház (62243)	1	3	2	1	2	1	1	2	1	3	17
	szobor (18257)	1	3	2	1	2	2	2	2	1	2	18
	ivókút (62245)	2	2	2	1	2	1	1	2	1	3	17
	1848-as emlékmű (62246)	1	2	2	1	2	1	1	2	1	2	15
	vályogház (62247)	2	3	1	1	2	1	1	3	1	3	18
	kereszt (19122)	1	2	2	1	2	1	1	2	1	3	16
	kereszt (62248)	1	2	2	1	2	1	1	2	1	3	16
	kúria épület (74840)	2	2	2	1	3	1	2	2	1	3	19
	Triflafarm	5	1	1	3	2	2	1	1	3	1	20
	Cavallo lovasudvar	3	1	1	4	2	3	1	1	2	1	19

	Vasztélyi Lovas Kft	3	1	1	4	2	3	1	1	2	1	19
	Pappok lovasudvar	3	1	1	4	2	3	1	1	2	1	19
	Lovas Zugoly	3	1	1	4	2	3	1	1	2	1	19
	Pavalacs ház	1	4	2	1	2	1	1	3	1	3	19
	Református templom	2	4	1	2	2	1	2	4	1	3	22

5. táblázat: Etyeki értékek

Település	Érték/ Látnivaló	R	Ó	T	I	SZ	O	E	K	Ö	V	Össz.
Etyek	Szent Orbán szobor (18492)	4	2	2	1	1	1	1	3	1	2	18
	kereszt (18512)	1	2	2	1	2	1	1	2	1	3	16
	kilátópont (60404)	2	3	1	3	1	1	1	1	3	1	17
	présház (61831)	3	3	2	2	2	1	1	3	1	3	21
	kilátópont (62613)	3	1	1	4	1	2	1	2	3	2	20
	pince (18552)	1	2	2	1	2	1	1	3	1	3	17
	artézi kút (18553)	2	3	1	1	2	1	1	2	1	2	16
	pince (18547)	1	3	1	1	2	1	1	2	1	3	16
	présház (18556)	1	4	1	1	2	1	1	2	1	3	17
	pince / Flamingó Borház (18562)	3	3	2	4	2	1	1	3	1	3	23
	présház (19137)	1	4	1	1	2	1	1	2	1	3	17
	pince (18577)	1	3	1	1	2	1	1	2	1	3	16
	Szent Orbán szobor (18574)	4	2	2	1	1	1	1	3	1	2	18
	pince (18578)	1	3	1	1	2	1	1	2	1	3	16
	pince / Vértés Birtok Pincészet (18580)	3	3	2	4	2	1	1	3	1	3	23
	szőlőültetvények (62696)	3	2	3	3	2	1	1	2	2	2	21
	pince (18587)	1	3	1	1	2	1	1	2	1	3	16
	kereszt (19135)	1	2	2	1	2	1	1	2	1	3	16
	Szent Orbán szobor (53344)	4	2	2	1	1	1	1	3	1	2	18
	Mária szobor (18593)	1	3	2	1	2	1	1	4	1	3	19

kálvária kereszt (18596)	1	3	2	1	2	1	1	4	1	3	19
Kálvária (61830)	3	4	2	3	1	2	2	4	1	4	25
Szent Vendel szobor (61832)	3	2	2	1	1	1	1	3	1	2	17
Szent Orbán szobor (60408)	4	2	2	3	1	1	1	4	1	2	21
kereszt (18567)	1	3	2	1	2	1	1	2	1	3	17
pince (18589)	1	3	1	1	2	1	1	2	1	3	16
emlékmű (64815)	2	2	1	1	2	1	1	3	1	2	16
Magyar forrás védőépület (19139)	4	4	2	4	2	1	1	3	1	5	27
Nepomuki Szent János-szobor (18603)	1	3	2	1	2	1	1	4	1	3	19
pince (18621)	1	3	1	1	2	1	1	2	1	3	16
pince (18624)	1	3	1	1	2	1	1	2	1	3	16
pincesor (61833)	2	4	1	1	2	1	1	2	1	3	18
pince (18631)	1	3	1	1	2	1	1	2	1	3	16
pince (18632)	1	3	1	1	2	1	1	2	1	3	16
pince (18634)	1	3	1	1	2	1	1	2	1	3	16
pincesor (61841)	2	4	1	1	2	1	1	2	1	3	18
pince (18638)	1	3	1	1	2	1	1	2	1	3	16
pince (18637)	1	3	1	1	2	1	1	2	1	3	16
pince (18636)	1	3	1	1	2	1	1	2	1	3	16
pince (18630)	1	3	1	1	2	1	1	2	1	3	16
kecskegödör (81842)	4	3	2	4	2	1	2	3	1	3	25
pincesor (18669)	3	4	1	3	2	1	1	3	1	3	22
pince / Kálna Pince (18655)	3	3	2	4	2	1	1	3	1	3	23
pincesor (18668)	2	4	1	1	2	1	1	2	1	3	18
pince (18652)	1	3	1	1	2	1	1	2	1	3	16
tanyasi ház (61816)	1	3	1	1	2	1	2	2	1	3	17
szobor (18613)	3	2	1	2	1	1	1	3	1	2	17
szobor (18612)	3	2	1	2	1	1	1	3	1	2	17
Hősök tere (64817)	2	4	2	2	1	1	1	3	1	2	19
kereszt (19134)	1	3	2	1	2	1	1	2	1	3	17

	katolikus templom (19136)	2	4	2	2	1	1	1	4	1	2	20
	pince (18720)	1	3	1	1	2	1	1	2	1	3	16
	pince / Rókusfaly Birtok (18551)	3	3	2	4	2	1	1	3	1	3	23
	Sent Orbán szobor (18557)	4	3	2	1	1	1	1	3	1	4	21
	pince / Milán Pince (18564)	3	3	2	4	2	1	1	3	1	3	23
	Nepomuki Szent János szobor (18586)	1	3	2	1	2	1	1	4	1	3	19
	tanyasi ház (61817)	1	3	1	1	2	1	2	2	1	3	17
	Etyeki-patak (64816)	1	5	1	2	2	1	1	1	4	1	19
	keramikus bemutatóterem (54346)	4	1	2	2	2	2	2	3	1	1	20
	helytörténeti gyűjtemény (54345)	3	1	2	2	2	2	2	3	1	1	19
	református templom (61814)	1	2	2	2	2	1	2	2	1	3	18
	szobor (61818)	3	2	1	2	1	1	1	3	1	2	17
	kereszt (60806)	1	3	2	1	2	1	1	2	1	3	17
	pincesor (61813)	2	4	1	1	2	1	1	2	1	3	18
	szoborcsoport (18623)	4	1	2	4	1	1	1	3	1	4	22
	körpincesor (18619)	5	4	3	5	3	3	2	4	1	5	35
	harang (61786)	2	3	1	2	1	1	1	3	1	3	18
	kereszt (61804)	1	3	2	1	2	1	1	2	1	3	17
	emlékkő (54347)	3	2	1	1	2	1	1	3	1	3	18
	kereszt (61785)	1	3	2	1	2	1	1	2	1	3	17
	pincesor (61834)	2	4	1	1	2	1	1	2	1	3	18
	kereszt (18550)	1	3	2	1	2	1	1	2	1	3	17
	Boti-tó (60393)	2	2	1	3	1	1	1	1	3	2	17
	kereszt (18524)	1	3	2	1	2	1	1	2	1	3	17
	régészeti lelőhely (19141)	2	4	2	1	2	1	1	3	1	2	19

	katolikus templom (18529)	3	2	1	2	1	1	1	3	1	5	20
	kolostor (19138)	3	2	1	2	1	1	1	3	1	5	20
	kápolna (61837)	1	2	2	2	2	1	2	2	1	3	18
	kilátópont (61788)	2	3	1	3	1	1	1	1	3	1	17
	szőlőültetvények (61781)	3	2	3	1	2	1	1	2	2	2	19
	nyakaskő (61838)	2	5	1	2	2	1	1	1	3	2	20
	kereszt (19133)	1	3	2	1	2	1	1	2	1	3	17
	kereszt (18754)	1	3	2	1	2	1	1	2	1	3	17
	pince dűlő (78225)	2	5	1	1	2	1	1	1	2	2	18
	kereszt (18748)	1	3	2	1	2	1	1	2	1	3	17
	forrás (18640)	2	5	1	1	2	1	1	1	3	2	19
	gémeskút (18629)	1	3	1	1	1	1	2	2	1	3	16
	szobor (18513)	2	2	1	1	1	1	1	3	1	3	16
	Aubergine Pince	3	2	2	4	2	1	1	3	1	2	21
	Korda Stúdió	5	1	1	5	2	2	1	1	1	1	20
	Látogatóközpont	3	1	1	4	1	3	1	2	1	1	18
	Etyeki lovarda	2	1	1	3	2	1	2	1	2	2	17
	LaEstancia Polo Club	3	1	1	3	2	1	2	1	2	2	18
	Meseerdő Rekreációs Központ	3	2	1	3	2	3	1	1	3	2	21
	Berényi Pince	3	2	2	4	2	1	1	3	1	2	21
	bOrbara Présház	3	2	2	5	2	1	1	3	1	2	22
	BudaPrés Cider	3	2	2	4	2	1	1	3	1	2	21
	Buzál-Mórocza Pincészet	3	2	2	4	2	1	1	3	1	2	21
	Chefparade Country	2	2	2	4	2	1	1	3	1	2	20
	Debreczeni Pince	2	2	2	4	2	1	1	3	1	2	20
	Dostál Pince	3	2	2	5	2	1	1	3	1	2	22
	Dvorák Vendégudvar	3	2	2	5	2	1	1	3	1	2	22
	Etyeki Kúria	3	2	2	5	2	1	1	3	1	2	22
	Etyeki Présház	3	2	2	4	2	1	1	3	1	2	21
	Haraszty Pincészet	3	2	2	5	2	1	1	3	1	2	22
	Hernyák Birtok	3	2	2	5	2	1	1	3	1	2	22
	Jung Pince	2	2	2	4	2	1	1	3	1	2	20
	Kácsor Kíra Pince	3	2	2	4	2	1	1	3	1	2	21

	KalmárBor	3	2	2	4	2	1	1	3	1	2	21
	Kálna Pince	3	2	2	4	2	1	1	3	1	2	21
	Kattra Pincészet	1	2	2	4	2	1	1	3	1	2	19
	Nádas Borműhely	2	2	2	4	2	1	1	3	1	2	20
	Optimus Winery	2	2	2	4	2	1	1	3	1	2	20
	Orosz Gyula Családi Pincészet	3	2	2	4	2	1	1	3	1	2	21
	Rezeda Terasz	3	2	2	4	2	1	1	3	1	2	21
	Tátrai Pincészet	3	2	2	4	2	1	1	3	1	2	21
	Wéber Pince	2	2	2	4	2	1	1	3	1	2	20

6. táblázat: Felcsút tájértékeinek értékelése

Település	Érték/ Látnivaló	R	Ő	T	I	SZ	O	E	K	Ö	V	Össz.
Felcsút	Endresz emlékmű (56708)	5	1	5	3	2	2	1	2	1	1	23
	nyárfasor (61149)	2	2	1	1	2	1	1	1	3	2	16
	kereszt (18125)	1	2	2	1	2	1	1	2	1	3	16
	horgásztó (61151)	2	2	1	3	1	1	1	1	3	2	17
	kápolna (18117)	1	3	2	1	2	1	2	3	1	3	19
	kereszt (61150)	1	2	2	1	2	1	1	2	1	3	16
	kereszt (18197)	1	3	2	1	2	1	1	2	1	3	17
	régi vasútállomás (61142)	2	4	3	4	2	2	1	3	1	3	25
	síremlék (71107)	3	3	2	1	1	1	2	3	1	2	19
	kereszt (61113)	1	3	2	1	2	1	1	2	1	3	17
	kereszt (61109)	1	3	2	1	2	1	1	2	1	3	17
	ravatalozó (61118)	1	3	2	1	1	1	2	3	1	3	18
	óvoda épülete (61139)	2	3	2	1	2	1	1	3	1	2	18
	kúria (61122)	2	4	2	1	2	1	1	3	1	1	18
	Könyvtár (61128)	2	3	1	2	2	2	1	3	1	2	19
	vh emlékmű (18193)	2	2	1	1	2	1	1	3	1	2	16
	polgármesteri hivatal	1	3	2	1	2	1	2	3	1	2	18
	emlékmű (61059)	3	2	1	1	2	1	1	3	1	2	17

európa emlékfa (64953)	3	2	1	1	2	1	1	3	1	2	17
vadgesztenye fasor (61065)	2	2	1	1	2	1	1	1	3	2	16
pince (61137)	1	2	2	1	2	1	1	3	1	3	17
református templom (18191)	1	3	2	2	2	1	2	2	1	3	19
kozma-kert (75082)	2	2	1	1	2	2	1	2	2	1	16
vízmű parkja (61067)	2	1	1	1	2	2	1	2	2	1	15
szovjet emlékmű (61072)	2	2	1	1	2	1	1	3	1	2	16
vh emlékmű (18190)	2	2	1	1	2	1	1	3	1	2	16
katolikus templom (18192)	2	4	2	2	1	1	1	4	1	2	20
Endressz emléktábla (61073)	3	2	1	1	2	1	1	3	1	2	17
temető (61095)	1	4	1	1	2	1	2	3	2	1	18
kopjafa (61100)	2	2	1	1	2	1	1	3	1	2	16
kereszt (61102)	1	2	2	1	2	1	1	2	1	3	16
síremlék (18172)	2	2	2	1	1	1	2	3	1	2	17
kerekes kút (61077)	1	3	1	1	1	1	2	2	1	3	16
régi kastélyépület (61078)	4	1	1	5	3	2	1	1	1	1	20
kúria (61084)	2	4	2	1	2	1	1	3	1	1	18
parasztház (61094)	2	4	2	1	2	1	1	3	1	1	18
kereszt (61143)	1	3	2	1	2	1	1	2	1	3	17
Pancho Aréna	4	1	1	5	3	2	1	1	1	1	20
Tájház	3	4	2	2	3	2	2	3	1	3	25
kiállítás	2	1	2	2	2	2	1	2	1	1	16
Puskás Akadémiamegálló	3	1	3	5	2	2	1	3	1	1	22
Hotel Pancho	3	1	1	5	1	1	1	1	1	1	16
Noll tanya	3	2	1	3	1	1	1	1	1	1	15

7. táblázat: Gyúró település értékeinek értékelése

Település	Érték/ Látnivaló	R	Ó	T	I	SZ	O	E	K	Ö	V	Össz.
Gyúró	homokbánya (60070)	2	2	1	1	3	2	1	1	2	2	17
	fekete nyár (65625)	2	2	1	1	2	1	1	1	3	3	18
	fekete nyár (65663)	2	2	1	1	2	1	1	1	3	3	18
	kilátópont (60069)	2	5	1	3	2	1	1	1	2	1	19
	pince (18558)	1	3	2	1	2	1	1	1	1	3	16
	pince (60067)	1	3	2	1	2	1	1	1	1	3	16
	gémeskút (18522)	1	3	2	1	2	1	1	2	1	3	17
	pince (18583)	1	3	2	1	2	1	1	2	1	3	17
	kereszt (18570)	1	2	2	1	2	1	1	2	1	3	16
	pince (18588)	1	3	2	1	2	1	1	2	1	3	17
	tanya (60050)	1	2	1	1	1	1	1	2	1	2	13
	pince (18576)	1	3	2	1	2	1	1	1	1	3	16
	pince (18605)	1	3	2	1	2	1	1	1	1	3	16
	pince (18611)	1	3	2	1	2	1	1	2	1	3	17
	pince (18607)	1	3	2	1	2	1	1	1	1	3	16
	pince (18610)	1	3	2	1	2	1	1	1	1	3	16
	pince (18608)	1	3	2	1	2	1	1	1	1	3	16
	pince (18606)	1	3	2	1	2	1	1	2	1	3	17
	pince (18598)	1	3	2	1	2	1	1	2	1	3	17
	pince (18582)	1	3	2	1	2	1	1	1	1	3	16
	pince (18581)	1	3	2	1	2	1	1	1	1	3	16
	pince (18604)	1	3	2	1	2	1	1	1	1	3	16
	pince (18602)	1	3	2	1	2	1	1	1	1	3	16
	pince (18597)	1	3	2	1	2	1	1	2	1	3	17
	gémeskút (18594)	1	3	2	1	2	1	1	2	1	3	17
	pince (18584)	1	3	2	1	2	1	1	1	1	3	16
	sportpálya (60061)	1	1	1	2	1	2	2	1	2	1	14
	pince (18575)	1	3	2	1	2	1	1	2	1	3	17
	híd (59658)	1	2	2	1	2	1	2	2	1	3	17
	pince (18572)	1	3	2	1	2	1	1	1	1	3	16
	pince (18571)	1	3	2	1	2	1	1	1	1	3	16
	pince (18573)	1	3	2	1	2	1	1	1	1	3	16
	agyagbánya (59663)	2	2	1	1	3	2	1	1	2	2	17

	Szent István kút (59661)	3	2	2	1	2	1	1	3	1	3	19
	emlékmű (18566)	1	2	2	1	2	1	2	3	1	3	18
	vh emlékmű (19162)	1	2	2	1	2	1	1	2	1	3	16
	ivókút (59666)	2	2	2	1	2	1	1	2	1	3	17
	híd (59672)	1	2	2	1	2	1	2	2	1	3	17
	református templom (18559)	1	3	2	1	2	1	2	3	1	3	19
	földút (59662)	1	4	2	1	1	1	1	1	2	1	14
	emlékoszlop (59977)	3	2	2	1	2	1	2	3	1	2	19
	híd (59974)	1	2	2	1	2	1	2	2	1	3	17
	park (59673)	1	2	2	2	1	1	1	1	3	1	15
	pince (18548)	1	3	2	1	2	1	1	1	1	3	16
	juhar (64798)	2	2	1	1	2	1	1	1	3	3	18
	katolikus templom (18549)	1	3	2	1	2	1	2	4	1	4	21
	kerekeskút (60025)	1	3	1	2	1	2	2	2	1	3	17
	iskola épülete (60027)	1	3	2	1	2	3	2	3	1	1	19
	egészségügyi ház (60023)	2	3	2	1	2	1	2	3	1	2	19
	templom (60035)	1	3	2	1	2	1	2	3	1	3	19
	parasztház (64799)	2	3	1	1	2	1	2	2	1	3	18
	parasztház (60044)	2	3	1	1	2	1	2	2	1	3	18
	pince rom (60059)	1	3	2	1	2	1	1	2	1	3	17
	fekete fenyő (60021)	2	3	1	1	2	1	1	1	3	3	19
	ravatalozó (59979)	1	3	2	1	1	1	2	3	1	3	18
	egyedi utcakép (60022)	3	4	1	1	2	1	2	2	3	3	22
	diófasor (60054)	2	3	1	1	2	1	1	1	3	3	19
	pince (18626)	1	3	2	1	2	1	1	1	1	3	16
	pince (18628)	1	3	2	1	2	1	1	1	1	3	16
	pince (18639)	1	3	2	1	2	1	1	1	1	3	16
	pince (18659)	1	3	2	1	2	1	1	1	1	3	16

	pince (18666)	1	3	2	1	2	1	1	1	1	3	16
	pince (18635)	1	3	2	1	2	1	1	1	1	3	16
	pince (18645)	1	3	2	1	2	1	1	1	1	3	16
	halastó (59664)	2	2	2	4	2	2	1	1	4	2	22
	útjelzőkő (60062)	2	3	2	1	2	1	1	3	1	3	19
	híd (59671)	1	2	2	1	2	1	2	2	1	3	17
	lakóház (59668)	2	3	1	1	2	1	2	2	1	3	18
	pince (59670)	1	3	2	1	2	1	1	2	1	3	17
	hagyásfa (59669)	2	3	1	1	2	1	1	1	3	3	19
	ivókút (59665)	2	2	2	1	2	1	1	2	1	3	17
	lovasudvar (59667)	4	1	1	4	1	1	2	1	1	1	17
	kereszt (18555)	1	2	2	1	2	1	1	2	1	3	16
	pince (18554)	1	3	2	1	2	1	1	2	1	3	17
	vadászati emlékmű (59660)	3	2	2	1	2	1	2	3	1	2	19
	Gyúrói Lószanatórium	4	1	1	4	1	1	2	1	1	1	17
	Kerékpáros pihenő	5	1	1	5	1	1	1	1	3	1	20

8. táblázat: Kajászó értékelési táblázata

Település	Érték/ Látnivaló	R	Ő	T	I	SZ	O	E	K	Ö	V	Össz.
Kajászó	pince (18496)	1	2	2	1	2	1	1	3	1	3	17
	pince (18497)	1	3	1	1	2	1	1	2	1	3	16
	szőlőültetvény (60524)	3	2	3	3	2	1	1	2	2	2	21
	pincesor (18502)	2	3	1	1	2	1	1	2	1	3	17
	legelő (61645)	1	2	1	1	2	1	1	1	3	2	15
	pincesor (18517)	2	3	1	1	2	1	1	2	1	3	17
	pince (18519)	1	2	2	1	2	1	1	3	1	3	17
	várdomb (19283)	3	5	2	1	3	2	1	3	2	1	23
	temető (61414)	1	4	2	1	2	1	2	3	1	2	19
	szovjet emlékmű (18523)	1	2	2	1	2	1	2	3	1	3	18
	lőszfal (61412)	2	3	1	1	2	1	1	1	4	2	18
	református templom (18520)	1	3	2	2	2	1	2	2	1	3	19

vh emlékmű (60535)	2	2	1	1	2	1	1	3	1	2	16
lakóház (60518)	1	3	1	1	2	1	2	2	1	3	17
katolikus templom (18504)	1	2	2	2	2	1	2	2	1	3	18
mezőgazdasági torony (63961)	3	2	1	1	2	1	1	3	1	2	17
lakóház (61646)	1	3	1	1	2	1	2	2	1	3	17
Végh-kastély (75078)	2	3	2	1	2	1	1	3	1	3	19
artézi kút (75078)	2	4	2	3	2	1	1	3	1	3	22
pince (56606)	1	2	2	1	2	1	1	3	1	3	17
gémeskút (18539)	1	3	1	1	1	1	2	2	1	3	16
halastó (61513)	2	1	1	5	2	2	1	1	3	1	19
pince (18568)	1	3	1	1	2	1	1	2	1	3	16
pince (18569)	1	3	1	1	2	1	1	2	1	3	16
Biofarm lovarda	2	1	1	3	2	1	2	1	2	2	17
Szentpéterpusztai Lovarda	2	1	1	3	2	1	2	1	2	2	17
Vabrik és Fia Pincészet	2	2	2	4	2	1	1	3	1	2	20

9. táblázat: Martonvásár értékelési táblázata

Település	Érték/ Látnivaló	R	Ó	T	I	SZ	O	E	K	Ö	V	Össz
Martonvásár	pincesor (18718)	2	4	1	1	2	1	1	2	1	3	18
	pince (18734)	1	3	1	1	2	1	1	2	1	3	16
	pince (18731)	1	3	1	1	2	1	1	2	1	3	16
	híd (58433)	1	2	2	1	2	1	2	2	1	3	17
	pincesor (58432)	2	4	1	1	2	1	1	2	1	3	18
	lépcső (58188)	1	2	1	1	2	1	1	2	1	2	14
	magtár (19292)	3	2	1	1	3	1	1	3	1	3	19
	rendőrség épülete (58198)	2	2	1	1	3	1	1	3	1	3	18
	ivókút (58200)	1	3	1	1	1	1	2	2	1	3	16
	ivókút (58204)	2	4	1	1	1	1	2	2	1	3	18
	óvodamúzeum (54252)	4	3	3	3	2	3	2	4	1	2	27
	söröző (58203)	2	3	2	2	2	1	1	3	1	2	19
	pince (18801)	1	3	1	1	2	1	1	2	1	3	16

Brunszvik kastélypark (54255)	5	3	5	4	3	4	2	5	5	5	42
emlékmű (18788)	2	2	1	1	2	1	1	3	1	2	16
mocsárciprus (66026)	3	3	2	4	2	1	1	2	2	5	26
kőpad (58390)	2	3	2	2	2	1	1	3	1	2	19
tölgy (65743)	2	3	2	2	1	1	1	2	2	2	18
Kutatóintézet (58392)	4	3	2	3	3	3	1	3	1	5	29
Botanikus kert (58394)	4	3	2	2	3	3	1	2	3	2	25
emlékmű (18799)	2	2	1	1	2	1	1	3	1	3	17
katolikus templom (19285)	5	3	2	4	2	2	1	3	1	5	29
Brunszvik-kastély (75079)	5	3	5	4	3	4	2	5	1	5	38
Nepomuki Szent János szobor (18802)	3	3	2	2	1	1	1	3	2	2	20
Beethoven múzeum (58351)	5	3	3	3	4	3	2	5	1	4	33
síremlék	2	2	3	2	1	1	2	2	1	2	18
millenium emlékmű (58348)	2	2	1	1	2	1	1	3	1	3	17
kopjafa (64792)	2	2	2	1	2	1	2	3	1	2	18
vh emlékmű (18804)	2	2	1	1	2	1	1	3	1	3	17
gyermekkert (19284)	4	3	2	3	2	1	1	3	1	5	26
kút (58396)	1	3	1	1	1	1	2	2	1	3	16
plébánia (58397)	1	3	2	2	2	1	2	2	1	3	19
posta épülete (58399)	2	2	2	1	3	1	2	2	1	3	19
lakóház (19286)	1	3	1	1	2	1	2	2	1	4	18
szobor (54251)	1	3	2	1	2	1	1	4	1	3	19
Beethoven Ált. Isk. (58413)	1	3	2	1	2	2	2	2	1	2	18
polgármesteri hivatal (58422)	1	3	2	1	2	2	2	2	1	2	18

	mentőállomás (58421)	1	3	1	1	2	1	2	2	1	4	18
	étterem/Bisztró (58423)	1	1	1	3	1	1	1	1	1	2	14
	Macska panzió (58424)	2	1	1	3	1	1	1	1	1	2	15
	benzinkút (58425)	1	1	1	3	1	1	1	1	1	2	14
	kereszt (18818)	1	3	2	1	2	1	1	2	1	3	17
	híd (58353)	1	2	2	1	2	1	2	2	1	3	17
	Akadémia nyomda (58426)	3	2	1	1	2	2	2	3	1	2	19
	agrár emlékmű (58431)	2	2	1	1	2	1	1	3	1	3	17
	emlékmű (18814)	2	2	1	1	2	1	1	3	1	3	17
	kápolna (18813)	1	2	2	2	2	1	2	2	1	3	18
	síremlék (66387)	3	2	3	2	1	1	2	2	1	2	19
	Brunszvik mauzóleum (58430)	3	3	2	3	2	1	1	4	1	5	25
	harangláb (58429)	2	3	2	1	2	1	1	3	1	3	19
	kút (58429)	2	3	1	1	2	1	1	2	1	2	16
	temető (58427)	1	3	2	2	1	1	1	2	2	2	17
	tűzcsap (58406)	1	2	2	1	2	1	1	3	1	3	17
	tűzcsap (58407)	1	2	2	1	2	1	1	3	1	3	17
	játszóter (58411)	2	2	2	2	1	1	1	2	2	2	17
	ivókút (58410)	2	3	1	1	2	1	1	2	1	2	16
	óvoda épülete (58408)	1	3	2	1	2	2	2	2	1	3	19
	Mária szobor (58405)	1	3	2	1	2	1	1	4	1	3	19
	tűzcsap (58404)	1	2	2	1	2	1	1	3	1	3	17
	sporttelep (58417)	2	1	1	3	2	1	2	1	2	2	17
	csárda (58416)	1	1	1	3	1	1	1	1	1	2	14
	kútház (18815)	2	3	1	1	2	1	1	2	1	2	16
	víztorony (58418)	2	2	1	1	2	1	1	3	1	3	17
	felhagyott szőlő- gyümölcsös (58419)	1	2	1	1	2	1	1	1	3	3	16
	kút (58403)	2	3	1	1	2	1	1	2	1	2	16
	építmény (58415)	1	2	2	1	2	1	1	3	1	3	17
	hársfa (66074)	2	3	2	2	1	1	1	2	2	2	18

	víztorony (58402)	2	2	1	1	2	1	1	3	1	3	17
	kereszt (58401)	1	3	2	1	2	1	1	2	1	3	17
	kereszt (18844)	1	3	2	1	2	1	1	2	1	3	17
	nádas (58400)	2	2	1	1	1	1	1	1	4	2	16
	Autópálya Múzeum	4	1	2	3	2	3	1	3	1	1	21
	Bigboss horgászto	2	2	1	3	1	1	1	1	3	2	17
	Kerékpáros pihenő	3	1	1	4	2	2	1	1	3	1	19

10. táblázat: Tordas értékeinek táblázata

Település	Érték/ Látnivaló	R	Ó	T	I	SZ	O	E	K	Ö	V	Össz.
Tordas	Dréher-kastély (61311)	5	3	2	3	2	2	1	3	1	5	28
	pince (18647)	1	3	1	1	2	1	1	2	1	3	16
	kereszt (18705)	1	3	2	1	2	1	1	2	1	3	17
	magtár (19291)	3	2	1	1	3	1	1	3	1	3	19
	Sajnovics-kastély (19287)	5	3	5	4	3	4	2	5	1	5	38
	katolikus templom (19288)	1	3	2	2	2	1	2	2	1	3	19
	Szent Anna szobor (19290)	4	1	2	4	1	1	1	3	1	4	22
	Nepomuki Szent János szobor (19289)	3	2	1	2	1	1	1	3	1	2	17
	transzformátor (61328)	1	2	2	1	2	1	1	3	1	3	17
	kastélypark (54341)	3	3	3	4	3	3	1	5	3	5	33
	kút (61315)	2	3	1	1	2	1	1	2	1	2	16
	Petőfi szobor (61266)	2	3	2	1	2	1	1	3	1	3	19
	Sajnovics emlékmű (61312)	3	3	2	1	2	2	2	3	1	4	23
	gémeskút (18643)	1	3	1	1	1	1	2	2	1	3	16
	erdőfolt (61305)	2	2	1	1	1	1	1	1	4	2	16
	tó (61293)	2	2	1	1	1	1	1	1	4	2	16

nádtetős ház (61300)	2	1	1	3	1	1	1	1	1	2	14
stég (61350)	2	1	1	3	1	1	1	1	1	2	14
fahíd (61320)	2	1	1	3	1	1	1	1	1	2	14
játszótér (61318)	2	1	1	3	1	1	1	1	1	2	14
kilátópont (61316)	3	1	1	4	1	1	1	1	2	2	17
kút (61304)	1	3	1	1	1	1	2	2	1	3	16
kemence (61301)	3	1	1	4	1	1	1	2	1	2	17
óvoda épülete (61314)	3	2	1	2	2	2	2	1	3	19	
iskola épülete (60307)	1	3	2	1	2	2	2	2	1	2	18
községháza (61309)	1	3	2	1	2	2	2	2	1	2	18
evangélikus templom (18591)	2	4	2	2	1	1	1	4	1	2	20
tűzcsap (61327)	1	2	2	1	2	1	1	3	1	3	17
II.vh emlékmű (18590)	2	2	1	1	2	1	1	3	1	2	16
emlékmű (61351)	2	2	1	1	2	1	1	3	1	2	16
emléktábla (61329)	2	2	1	1	2	1	1	3	1	2	16
ivókút (61326)	2	3	1	1	2	1	1	2	1	2	16
focipálya (61306)	2	1	1	3	1	1	2	1	2	2	16
pincesor (18713)	2	4	1	1	2	1	1	2	1	3	18
pincesor (18709)	2	3	1	1	2	1	1	2	1	3	17
pincesor (18703)	2	3	1	1	2	1	1	2	1	3	17
pincesor (18697)	2	3	1	1	2	1	1	2	1	3	17
pincesor (18680)	2	3	1	1	2	1	1	2	1	3	17
pince (18662)	1	3	1	1	2	1	1	2	1	3	16
pincesor (18693)	2	3	1	1	2	1	1	2	1	3	17
pince (18710)	1	3	1	1	2	1	1	2	1	3	16
pincesor (18719)	2	3	1	1	2	1	1	2	1	3	17
pincesor (18728)	2	3	1	1	2	1	1	2	1	3	17
pincesor (18737)	2	3	1	1	2	1	1	2	1	3	17
pincesor (18738)	2	3	1	1	2	1	1	2	1	3	17
facsoport (59569)	2	3	2	2	1	1	1	2	2	2	18
Cifra híd	3	3	2	2	1	1	1	3	1	4	21
Tordasi Westernfalu és Tájház	5	3	1	5	1	1	1	3	2	2	24

	OMMI Fajtakísérleti Állomás épülete	1	3	2	1	2	2	2	2	1	2	18
	Hóka Lovarda	2	1	1	3	2	1	2	1	2	2	17
	Kerékpáros pihenő	3	1	1	4	2	2	1	1	3	1	19

11. táblázat: Vái téjértékeinek értékelési táblázata

Település	Érték/ Látnivaló	R	Ó	T	I	SZ	O	E	K	Ö	V	Össz.
Vái	kereszt (18359)	1	2	1	1	2	1	1	3	1	2	15
	gémeskút (18376)	1	3	1	1	1	1	2	2	1	3	16
	gémeskút (18400)	1	3	1	1	1	1	2	2	1	2	15
	pogányvár (19165)	2	5	3	2	3	2	2	3	1	4	27
	lakóház (61642)	1	3	1	1	2	1	2	2	1	3	17
	gémeskút (18443)	1	3	1	1	1	1	2	2	1	3	15
	református temető (61640)	1	3	1	1	1	1	2	3	2	2	17
	református templom (18439)	1	4	2	2	1	1	2	3	1	1	18
	pince (18379)	1	2	2	1	2	1	1	3	1	3	17
	pince (18380)	1	2	2	1	2	1	1	3	1	3	17
	mogyoró fasor (62375)	3	2	2	2	2	1	1	3	2	3	21
	Vajda János szülőháza (19274)	5	3	3	4	3	2	5	4	1	5	35
	Ürményi temető (61639)	3	5	3	4	3	2	4	5	2	4	35
	Ürményi-mauzóleum (18434)	4	4	4	4	2	2	4	4	1	5	36
	Ürményi sír (66411)	3	4	3	4	2	1	4	4	1	4	30
	temetői kápolna (61638)	2	3	2	3	2	2	2	3	1	4	24
	szovjet hősi emlékmű (18436)	1	2	3	1	1	2	2	3	1	2	17
	kálvária (64806)	2	3	1	3	2	2	2	4	1	2	22
	katonai emlékmű (61637)	1	2	3	1	1	2	1	3	0	2	16
	II. világháborús emlékmű (19175)	1	2	3	1	1	2	1	3	0	2	16

német katonai emlékmű (19172)	1	2	3	1	1	2	2	3	0	2	17
világháborús emlékmű (19170)	1	2	3	1	1	2	1	3	0	2	16
Hétfájdalmú Szűz templom (18445)	4	3	1	4	2	2	1	4	1	5	27
Szent Sebestyén szobra (19174)	3	2	1	2	1	1	1	3	1	2	17
kereszt (19169)	1	2	1	2	2	1	1	3	1	2	16
Szenháromság-szobor (18444)	3	2	1	2	1	1	1	3	1	4	19
országáztóló (19173)	2	2	1	2	2	1	1	3	1	2	17
hősi kettős kereszt (19177)	3	2	1	2	2	1	1	3	1	2	18
katolikus plébániaház (64805)	4	3	1	4	2	2	1	4	1	4	26
harangtorony (75360)	3	3	2	3	2	1	1	3	1	4	23
csonkatorony (54340)	3	3	2	2	2	1	1	3	1	3	21
Váli-víz (62591)	2	5	3	5	2	3	1	1	4	3	29
Nepomuki Szent János szobor (75361)	1	2	1	1	2	1	1	3	1	2	15
emlékmű (18457)	1	2	3	1	1	2	1	3	0	2	16
világháborús emlékmű (18460)	1	2	3	1	1	2	1	3	0	2	16
Ürményi-Dreher-kastély és kertje (19164)	4	3	4	5	3	2	4	5	1	5	36
Vajda János szobor (19166)	3	2	2	2	2	1	1	3	1	3	20
kereszt (18458)	1	2	1	1	2	1	1	3	1	2	15
kereszt (18459)	1	2	1	1	2	1	1	3	1	2	15
gémeskút (18463)	1	3	1	1	1	1	2	2	1	3	16
halastó (61577)	1	2	1	5	1	1	1	1	3	2	18
pincesor (62512)	2	3	1	1	2	1	1	3	1	3	18
pince (18475)	1	3	1	1	2	1	1	3	1	2	16
kereszt (19178)	1	3	1	1	1	1	2	2	1	3	16
pincesor (62510)	2	3	1	4	2	1	1	3	1	3	21
pincék (62504)	1	3	1	1	1	1	2	2	1	3	16

	kereszt (18472)	1	2	1	1	2	1	1	3	1	2	15
	pince (18500)	1	3	1	1	1	1	2	2	1	3	16
	ViMaVin pincészet	2	1	1	4	1	1	2	3	1	2	20
	Hollósy birtok	2	1	1	4	1	1	2	3	1	2	20
	Quarter Mile Ranch lovarda	2	1	1	3	1	1	1	3	1	1	18
	Vadászvölgy pincészet	2	1	1	4	1	1	2	3	1	2	20
	Kerékpáros pihenő és szabadidős park	2	1	1	3	1	1	1	2	1	1	13
	Love szobor	5	1	1	5	1	1	1	4	1	1	21

Alcsútdoboz infrastruktúra értékelése:

Út kódja	Burkolat	Forgalom	Lejtőmeredekség	Út szélessége	Padka	Össz. pont
A01	2	3	0	1	3	9 pont
A02	3	0	1	2	3	9 pont
A03	1	3	2	1	2	9 pont
A04	2	3	3	1	3	12 pont
A05	1	3	0	1	1	6 pont
A06	3	0	0	2	2	7 pont
A07	3	0	3	2	1	9 pont
A08	3	1	0	2	2	8 pont
A09	3	2	1	2	1	9 pont
A10	2	2	0	1	2	7 pont
A11	2	2	1	2	3	10 pont
A12	1	2	1	1	3	8 pont
A13	2	2	1	1	2	8 pont
A14	1	3	0	1	1	6 pont
A15	1	3	3	1	1	9 pont
A16	1	3	1	1	1	7 pont

Biatorbágy infrastruktúra értékelése:

Út kódja	Burkolat	Forgalom	Lejtőmeredekség	Út szélessége	Padka	Össz. pont
BIA1	3	0	0	2	2	7
BIA2	3	2	1	2	1	9
BIA3	3	0	1	2	2	8
BIA4	3	1	2	2	2	10
BIA5	3	2	3	2	1	11
BIA6	1	3	0	1	3	8
BIA7	3	2	1	2	2	10

BIA8	3	0	0	2	2	7
BIA9	3	2	2	1	3	11
BIA10	3	2	0	1	2	8
BIA11	3	2	0	1	1	7
BIA12	3	0	1	2	1	7
BIA13	3	2	3	2	2	12
BIA14	3	1	2	2	1	9
BIA15	3	2	0	1	2	8
BIA16	1	3	0	1	1	6
BIA17	1	3	0	1	1	6
BIA18	1	3	0	1	1	6
BIA19	1	3	0	1	1	6
BIA20	1	3	1	1	1	7
BIA21	3	2	1	1	1	8
BIA22	3	2	0	1	1	7
BIA23	3	2	1	1	1	8
BIA24	3	2	0	1	1	7
BIA25	3	2	0	1	2	8
BIA26	3	0	2	2	2	9
BIA27	1	3	0	1	1	6
BIA28	1	3	0	1	1	6
BIA29	3	3	2	1	1	10
BIA30	2	3	2	1	1	9
BIA31	1	3	0	1	2	7
BIA32	1	3	0	1	2	7
BIA33	3	2	1	1	2	9
BIA34	3	1	1	2	2	9
BIA35	3	2	0	1	2	8
BIA36	3	0	2	2	1	8
BIA37	3	0	0	2	1	6
BIA38	3	2	0	1	2	8
BIA39	1	3	1	1	3	9

Bicske infrastruktúra értékelése:

Út kódja	Burkolat	Forgalom	Lejtőmeredekség	Út szélessége	Padka	Össz. pont
B1	2	2	1	1	2	8
B2	3	1	3	2	2	11
B3	1	3	3	1	3	11
B4	3	1	3	2	1	10
B5	3	1	2	2	1	9
B6	3	1	0	2	1	7
B7	3	0	2	2	1	8
B8	3	0	1	2	2	8

B9	1	3	0	1	2	7
B10	3	2	3	1	2	11
B11	2	3	2	1	1	9
B12	1	3	1	1	1	7
B13	3	2	2	2	2	11
B14	3	0	3	2	1	9
B15	3	0	3	2	1	9
B16	3	1	2	2	1	9
B17	3	0	3	2	1	9
B18	3	0	2	2	2	9
B19	2	2	0	2	2	8
B20	2	3	0	1	1	7
B21	3	0	3	2	1	9
B22	3	3	1	1	2	10
B23	3	0	3	2	1	9
B24	1	3	1	1	3	9

Csabdi infrastruktúra értékelése:

Út kódja	Burkolat	Forgalom	Lejtőmeredekség	Út szélessége	Padka	Össz. pont
CS1	3	0	1	2	1	7
CS2	1	3	1	1	1	7
CS3	1	3	1	1	1	7
CS4	1	3	1	1	2	8
CS5	1	3	1	1	2	8
CS6	3	1	1	2	2	9
CS7	3	1	1	2	2	9
CS8	3	1	2	1	2	9
CS9	1	3	2	1	2	9
CS10	1	3	0	1	3	8
CS11	1	3	0	1	2	7
CS12	2	2	0	1	3	8
CS13	1	3	0	1	3	8
CS14	2	3	1	1	2	9
CS15	3	1	1	2	2	9
CS16	3	2	1	1	2	9
CS17	1	3	0	1	3	8

Etyek infrastruktúra értékelése:

Út kódja	Burkolat	Forgalom	Lejtőmeredekség	Út szélessége	Padka	Össz. pont
E1	3	0	0	2	2	7 pont
E2	3	0	1	2	2	8 pont

E3	3	0	1	2	2	8 pont
E4	3	0	3	2	1	9 pont
E5	3	1	3	2	3	12 pont
E6	1	3	3	1	1	9 pont
E7	2	3	3	1	1	10 pont
E8	1	3	3	1	1	9 pont
E9	1	3	3	1	1	9 pont
E10	3	1	3	2	2	11 pont
E11	3	1	1	2	1	8 pont
E12	3	2	3	1	1	10 pont
E13	1	2	1	1	2	7 pont
E14	1	2	0	1	1	6 pont
E15	3	3	0	1	2	9 pont
E16	3	3	0	1	2	9 pont
E17	2	3	1	2	2	10 pont
E18	3	2	0	1	2	8 pont
E19	3	1	1	2	1	8 pont
E20	3	2	0	2	2	9 pont
E21	3	1	3	2	1	10 pont
E22	2	2	0	1	3	8 pont
E23	3	1	0	1	2	7 pont
E24	3	1	1	2	1	8 pont
E25	3	1	3	2	2	11 pont
E26	3	1	3	1	2	10 pont
E27	3	2	1	1	3	10 pont
E28	3	2	0	1	2	8 pont
E29	3	2	2	2	1	10 pont
E30	3	2	2	1	1	9 pont
E31	1	3	2	1	2	9 pont
E32	1	3	0	0	3	7 pont
E33	1	3	0	1	3	8 pont
E34	1	3	0	1	3	8 pont
E35	3	1	1	2	2	9 pont
E36	3	0	1	2	1	7 pont
E37	3	0	2	2	2	9
E38	1	2	1	1	3	8
E39	1	3	0	1	3	8
E40	1	3	3	1	2	10
E41	3	1	1	2	2	9
E42	1	3	1	1	3	9
E43	3	1	1	2	2	9

Felcsút infrastruktúra értékelése:

Út kódja	Burkolat	Forgalom	Lejtőmeredekség	Út szélessége	Padka	Össz. pont
F1	1	3	1	1	2	8
F2	2	2	3	2	2	11
F3	1	2	1	1	3	8
F4	3	2	2	1	3	11
F5	3	0	1	2	1	7
F6	2	3	3	1	3	12
F7	3	3	0	1	1	8
F8	2	3	3	1	3	12
F9	3	1	0	2	2	8
F10	2	3	1	2	1	9
F11	1	3	3	1	2	10
F12	3	0	2	2	1	8
F13	3	0	1	2	2	8
F14	1	3	1	1	2	8

Gyúró infrastruktúra értékelése:

Út kódja	Burkolat	Forgalom	Lejtőmeredekség	Út szélessége	Padka	Össz. pont
GY1	1	3	1	1	3	9
GY2	2	2	1	1	3	9
GY3	3	2	3	1	1	10
GY4	2	2	2	1	1	8
GY5	3	1	3	1	1	9
GY6	3	1	2	2	1	9
GY7	3	2	0	1	3	9
GY8	3	0	0	2	2	7
GY9	2	2	1	2	1	8
GY10	3	0	1	2	2	8
GY11	1	3	1	1	2	8
GY12	3	3	2	1	2	11
GY13	1	2	1	1	3	8
GY14	3	0	1	2	2	8
GY15	2	2	0	1	2	7
GY16	1	3	0	1	2	7
GY17	1	3	0	1	2	7
GY18	1	2	1	1	2	7
GY19	1	3	0	1	3	8
GY20	1	3	2	1	3	9

Kajászó infrastruktúra értékelése:

Út kódja	Burkolat	Forgalom	Lejtőmeredekség	Út szélessége	Padka	Össz. pont
----------	----------	----------	-----------------	---------------	-------	------------

K1	3	0	3	2	1	9
K2	3	0	3	2	1	9
K3	1	3	0	1	3	8
K4	1	3	0	1	2	7
K5	1	3	0	1	1	6
K6	1	3	0	1	2	7
K7	1	3	0	1	3	8
K8	2	2	0	1	2	7
K9	2	3	2	1	2	10
K10	2	3	1	1	2	9
K11	2	2	1	1	3	9
K12	1	3	1	1	3	9
K13	2	3	3	1	3	12

Martonvásár infrastruktúra értékelése:

Út kódja	Burkolat	Forgalom	Lejtőmeredekség	Út szélessége	Padka	Össz. pont
M1	2	2	0	1	2	7
M2	3	1	0	2	2	8
M3	3	3	0	1	2	9
M4	3	0	1	2	1	7
M5	3	0	1	2	3	9
M6	3	1	2	2	1	9
M7	3	1	3	1	1	9
M8	3	0	1	2	2	8
M9	3	0	1	2	3	9

Tordas infrastruktúra értékelése:

Út kódja	Burkolat	Forgalom	Lejtőmeredekség	Út szélessége	Padka	Össz. pont
T1	3	1	3	2	2	11
T2	3	2	3	1	3	12
T3	1	3	1	1	2	8
T4	1	3	0	1	3	8
T5	1	2	1	1	1	6
T6	1	2	0	1	2	6
T7	3	1	1	2	2	9
T8	3	2	0	1	2	8
T9	3	2	0	2	1	8
T10	3	0	3	2	1	9
T11	3	2	1	1	3	10
T12	3	2	1	1	3	10
T13	1	3	1	1	3	9

T14	1	3	1	1	1	7
T15	1	3	0	1	3	8

Vál infrastruktúra értékelése:

Út kódja	Burkolat	Forgalom	Lejtőmeredekség	Út szélessége	Padka	Össz. pont
V1	2	3	3	1	2	11
V2	3	0	2	2	1	8
V3	3	2	1	1	2	9
V4	3	2	1	1	2	9
V5	1	2	0	1	2	6
V6	3	2	1	2	1	9
V7	1	3	0	1	2	7
V8	3	2	0	2	1	8
V9	3	1	2	2	1	9
V10	3	3	0	1	1	8
V11	1	3	0	1	1	6
V12	2	2	0	1	2	7
V13	3	1	0	2	1	7
V14	1	3	0	1	2	7
V15	1	3	3	1	2	10
V16	1	3	0	1	1	6
V17	1	3	0	1	1	6
V18	3	2	0	1	1	7
V19	2	2	1	1	2	8
V20	3	2	0	1	1	7
V21	3	1	2	2	1	9
V22	3	1	0	2	2	8
V23	2	2	0	1	3	8
V24	1	3	1	1	2	8
V25	1	2	0	1	3	7
V26	1	3	0	1	3	8
V27	1	3	1	1	3	9

NYILATKOZAT

a diplomadolgozat¹ nyilvános hozzáféréséről és eredetiségéről

A hallgató neve: Csepeliné Óvári Rebeka Eszter
A Hallgató Neptun kódja: O8PVDM
A dolgozat címe: Az Etyek-Budai borvidék turisztikai fejlesztési lehetőségei
A megjelenés éve: 2023.11.06.
A konzulens intézetének neve: Településtervezési és Díszkertészeti Intézet
A konzulens tanszékének a neve: Tájtervezési és Területfejlesztési Tanszék

Kijelentem, hogy az általam benyújtott diplomadolgozat² egyéni, eredeti jellegű, saját szellemi alkotásom. Azon részeket, melyeket más szerzők munkájából vettem át, egyértelműen megjelöltem, és az irodalomjegyzékben szerepeltettem.

Ha a fenti nyilatkozattal valótlan állítottam, tudomásul veszem, hogy a záróvizsga-bizottság a záróvizsgából kizár és a záróvizsgát csak új dolgozat készítése után tehetek.

A leadott dolgozat, mely PDF dokumentum, szerkesztését nem, megtekintését és nyomtatását engedélyezem.

Tudomásul veszem, hogy az általam készített dolgozatra, mint szellemi alkotás felhasználására, hasznosítására a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem mindenkori szellemi tulajdon-kezelési szabályzatában megfogalmazottak érvényesek.

Tudomásul veszem, hogy dolgozatom elektronikus változata feltöltésre kerül a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem könyvtári repozitori rendszerébe. Tudomásul veszem, hogy a megvédett és

- nem titkosított dolgozat a védést követően
- titkosításra engedélyezett dolgozat a benyújtásától számított 5 év eltelte után nyilvánosan elérhető és kereshető lesz az Egyetem könyvtári repozitori rendszerében.

Kelt: 2023 év 11 hó 01 nap

Hallgató aláírása

¹ A megfelelő dolgozattípus meghagyása mellett a többi típus törlendő.

² A megfelelő dolgozattípus meghagyása mellett a többi típus törlendő.

NYILATKOZAT

Csepeliné Óvári Rebeka Eszter (név) (hallgató Neptun azonosítója: O8PVDM) konzulenseként nyilatkozom arról, hogy a diplomadolgozatot¹ áttekintettem, a hallgatót az irodalmi források korrekt kezelésének követelményeiről, jogi és etikai szabályairól tájékoztattam.

A diplomadolgozatot a záróvizsgán történő védeésre javaslom / nem javaslom².

A dolgozat állam- vagy szolgálati titkot tartalmaz: igen nem^{*3}

Kelt: Budapest, 2023 év november hó 2 nap

belső konzulens

¹ A megfelelő dolgozattípus meghagyása mellett a többi típus törlendő.

² A megfelelő aláhúzendó.

³ A megfelelő aláhúzendó.